Borstvoeding in coronatijd

Hoeveel moeders gaven borstvoeding tussen maart 2020 en april 2021? Wat was de duur van de borstvoedingsperiode? En in hoeverre heeft de coronacrisis effect gehad op de keuze voor en duur van het geven van borstvoeding?

FLYCATCHER
Internet Research

juli 2021 – In opdracht van Voedingscentrum

www.flycatcher.eu

Postbus 380
6200 AJ Maastricht

tel. 043-326 29 92
info@flycatcher.nl
www.flycatcher.eu

volg ons op twitter:
@FlycatcherLive

© Flycatcher Internet Research, 2021
Dit document is auteursrechtelijk beschermd en enkel voor eigen gebruik. Publicatie van en inzage aan derden, geheel of gedeeltelijk, is zonder schriftelijke toestemming van Flycatcher beslist niet toegestaan. Flycatcher kan niet verantwoordelijk gehouden worden voor vrije interpretaties van de resultaten in dit document.

Inhoud

Hoofdstuk	Titel	Pagina
	Managementsamenvatting	**1**
1	**Resultaten**	**4**
2	**Nadere Analyses**	**26**
2.1	Leeftijd	27
2.2	Opleiding	36
2.3	Geboorteland moeder	46
2.4	Werksituatie	55
2.5	Vergelijking Peiling Melkvoeding 2018	64
3	**Verantwoording**	**66**
3.1	Onderzoeksmethode	66
3.2	Onderzoeksgroep	66
3.3	Het Flycatcher panel	66
3.4	De vragenlijst	66
3.5	Veldwerkperiode en respons	66
3.6	Resultaten	67
3.7	Generaliseerbaarheid, betrouwbaarheid en nauwkeurigheid	67
3.8	Statistische toetsing	67
	Bijlagen	**68**

Management samenvatting

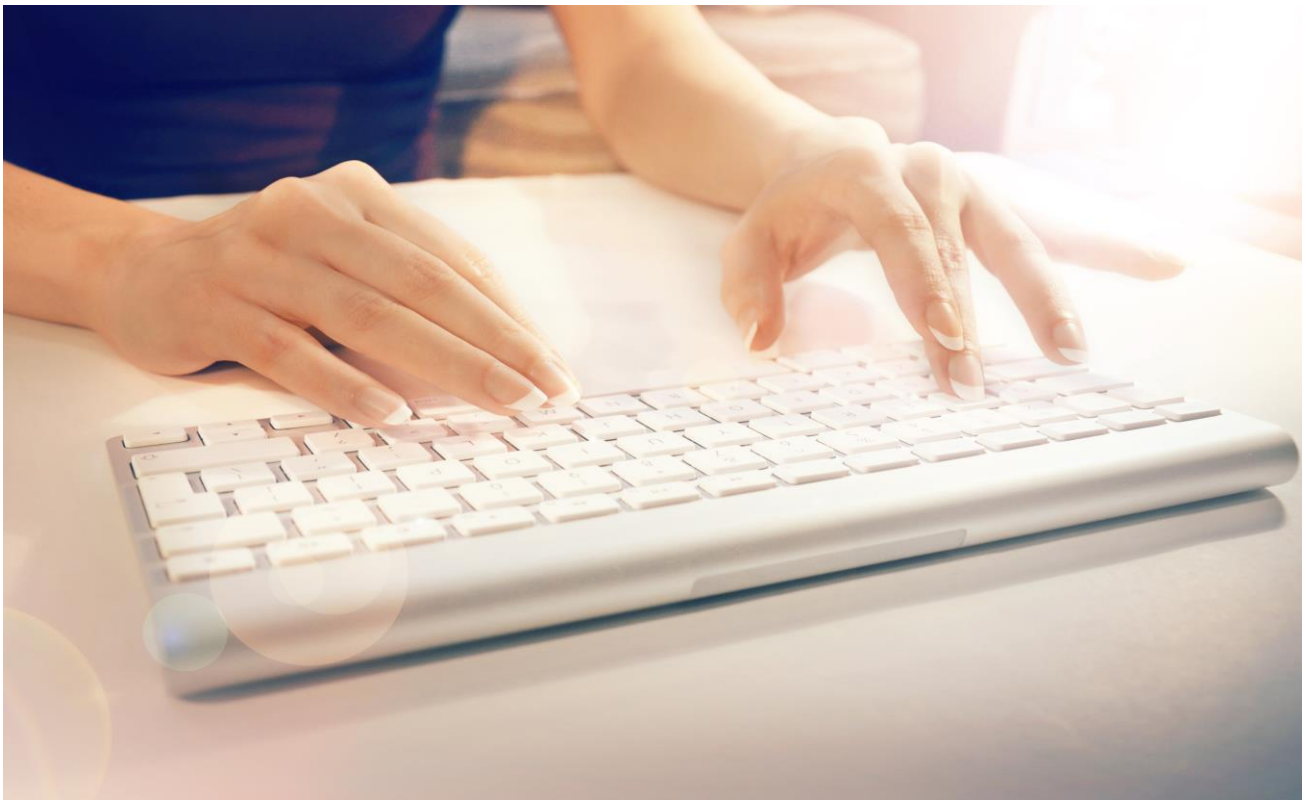

In opdracht van het Voedingscentrum heeft Flycatcher in juli 2021 een onderzoek uitgevoerd over borstvoeding in coronatijd. Het Voedingscentrum is benieuwd of de veranderde situatie van het afgelopen jaar als gevolg van corona ook effect heeft op de keuze voor en het (blijven) geven van borstvoeding onder Nederlandse moeders. In totaal namen 2073 vrouwen tussen 18 en 45 jaar die bevallen zijn in de periode van 1 maart 2020 tot 1 april 2021 deel aan het onderzoek.

van de vrouwelijke respondenten die in coronatijd een kind kregen, is 89% gestart met het geven van borstvoeding

Borstvoedingsplannen

Vóór de bevalling vond 81% het (heel) belangrijk om borstvoeding te geven aan hun kind, 5% vond het (heel) onbelangrijk en 13% was neutraal. Vooral hoogopgeleide vrouwen vonden dit voor de bevalling belangrijk. Als gevraagd wordt of zij van plan waren hun kind borstvoeding te geven, antwoordt 87% dat zij voor de bevalling besloten hadden borstvoeding te geven. Dit zijn voornamelijk hoogopgeleiden. Een groep van 8% had besloten geen borstvoeding te geven en 5% was nog niet zeker van hun keuze voor de bevalling. Ongeveer de helft van de vrouwen die van plan waren borstvoeding te gaan geven, geven aan dat zij vooraf geen periode in gedachten hadden. Dit zijn vooral jonge vrouwen van 18 t/m 29 jaar. De andere helft was van plan om gemiddeld 7 maanden borstvoeding te gaan geven. Moeders van 35 t/m 45 jaar zijn significant langer van plan borstvoeding te geven dan moeders van 30 t/m 34 jaar (8 maanden versus 6,9 maanden).

Redenen om borstvoeding te willen geven, zijn dat het beter/gezonder is voor het kind (89%), vanwege het moeder-kind contact (76%) en omdat het de ontwikkeling van het kind verbetert (51%). Degenen die niet van plan waren borstvoeding te geven, geven als belangrijkste redenen dat het geven van borstvoeding niet bij hen past (44%), dat zij zich er niet prettig bij voelen (41%) en omdat de partner dan ook voedingen kan geven (41%). Moeders van 19 t/m 29 jaar geven significant vaker dan moeders van 35 t/m 45 jaar als reden dat zij vanwege werk en slechte ervaringen van anderen niet van plan waren borstvoeding te geven. Moeders van 35 t/m 45 jaar geven juist vaker als reden dat zij zelf slechte ervaringen hebben met het geven van borstvoeding.

Borstvoeding na de bevalling

De vrouwelijke respondenten zijn gemiddeld met 39,3 weken bevallen, voor 62% was dit hun eerste kind en voor 27% hun tweede.

Een ruime meerderheid van 89% is na de bevalling gestart met het geven van borstvoeding. Hoogopgeleide vrouwen zijn significant vaker gestart met het geven van borstvoeding dan laag- en midden opgeleide vrouwen. Eén week na de bevalling geeft 79% uitsluitend borstvoeding, 1 maand na de bevalling is percentage gedaald tot 76% en 3 maanden erna tot 62%. Een half jaar na de bevalling geeft nog 34% uitsluitend borstvoeding, 25% geeft op dat moment gedeeltelijk borstvoeding en 41% geeft geen borstvoeding meer.

Gemiddeld hebben vrouwen ruim 15 weken (gedeeltelijk) borstvoeding gegeven, dit komt neer op ruim 3 maanden. Degenen die nog borstvoeding geven, geven aan nog ruim 28 weken (gedeeltelijk) borstvoeding te willen geven (ruim 6 maanden). Hoogopgeleide vrouwen hebben relatief langer borstvoeding gegeven dan laag- en midden opgeleiden.

Vrouwen die gestopt zijn met borstvoeding geven als belangrijkste redenen dat er te weinig melk was voor hun kind (44%), vanwege werk (24%) en omdat het aanleggen moeilijk was (22%).

Corona en borstvoeding

Vrijwel alle vrouwen (96%) geven aan dat corona geen invloed heeft gehad op de keuze om wel of geen borstvoeding te geven. Voor 16% heeft corona wel invloed gehad op de duur van het geven van

borstvoeding: 14% denkt nu langer borstvoeding te geven en 2% juist minder lang. Hoogopgeleide en thuiswerkende vrouwen geven significant vaker aan dat ze door corona langer borstvoeding hebben gegeven.

Degenen die door corona minder lang borstvoeding geven, geven als voornaamste reden dat ze minder hulp, steun of advies van professionals krijgen. Degenen die door corona juist langer borstvoeding geven, doen dit vooral omdat ze minder verplichtingen of afspraken hebben (52%), omdat ze meer thuiswerken (51%) en omdat ze meer thuis zijn in de vrije tijd (50%). Hoogopgeleide vrouwen geven relatief vaak als reden dat zij (meer) thuiswerken en meer thuis zijn in de vrije tijd door corona.

Ondersteuning en informatie

Voor een ruime meerderheid van 87% waren er personen die hebben geholpen bij het (blijven) geven van borstvoeding. Dit waren vooral de kraamverzorgende (69%), de lactatiekundige (42%) en de partner (37%).
Vrouwen van 35 t/m 45 jaar en laagopgeleiden geven relatief vaak aan dat zij geen hulp hebben gehad van personen. Verder heeft de helft van de vrouwen hulp gehad van informatiebronnen en/of materialen, dit zijn vooral hoogopgeleiden.

Van de vrouwen die niet gestart zijn met borstvoeding, geeft 37% aan dat iemand hen had kunnen helpen om te starten. Dit zouden dan voornamelijk de kraamverzorgende (29%), verloskundige (24%) en lactatiekundige (19%) zijn.

Hoofdstuk 1

Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten weergegeven door middel van tabellen en grafieken.

N.B. In geval van afronding kan het voorkomen dat de som van de aantallen afwijkt van het totaal.

1. Bent u in de periode van 1 januari 2020 t/m 31 mei 2021 bevallen van een kind? Zo ja, in welke maand?

	absoluut	relatief
ja, in januari 2020 (door naar einde vragenlijst)	18	1%
ja, in februari 2020 (door naar einde vragenlijst)	16	1%
ja, in maart 2020	63	3%
ja, in april 2020	93	4%
ja, in mei 2020	90	4%
ja, in juni 2020	119	6%
ja, in juli 2020	158	7%
ja, in augustus 2020	167	8%
ja, in september 2020	193	9%
ja, in oktober 2020	215	10%
ja, in november 2020	169	8%
ja, in december 2020	176	8%
ja, in januari 2021	202	9%
ja, in februari 2021	205	10%
ja, in maart 2021	223	10%
ja, in april 2021 (door naar einde vragenlijst)	13	1%
ja, in mei 2021 (door naar einde vragenlijst)	8	0%
nee (door naar einde vragenlijst)	14	1%
totaal	**2142**	**100%**

2. Eerder gaf u aan in de periode van 1 maart 2020 tot 1 april 2021 te zijn bevallen. Op welke datum bent u precies bevallen?*

* zie bijlage 1 voor toelichting

3. Met hoeveel weken bent u bevallen?*

gemiddelde	39,3

* zie bijlage 2 voor toelichting

4. Welk van de volgende situaties is het meest op u van toepassing?

	absoluut	relatief
ik ben bevallen van een eenling	2049	99%
ik ben bevallen van een meerling (bijv. tweeling of drieling)	24	1%
totaal	**2073**	**100%**

(vraag 4a is alleen voor degenen die zijn bevallen van een eenling)

4a. Bent u toen bevallen van een jongen of een meisje?

	absoluut	relatief
jongen	1061	52%
meisje	988	48%
totaal	**2049**	**100%**

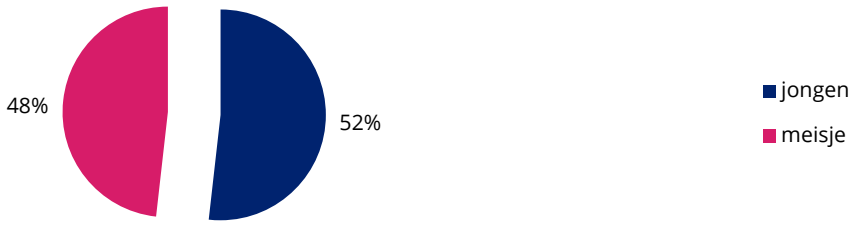

(vraag 4b is alleen voor degenen die zijn bevallen van een meerling)

4b. Van hoeveel jongen(s) en/of meisjes(s) bent u toen bevallen? (meerdere antwoorden mogelijk)

	absoluut (n=24)	relatief (n=24)
ik ben van* ... jongen(s) bevallen	15	63%
ik ben van* ... meisje(s) bevallen	16	67%

* zie bijlage 3 voor toelichting

5. Was dit uw eerste zwangerschap of bent u al eerder bevallen van een kind? (Indien u bent bevallen van een meerling, kies dan het jongste kind waarvan u bent bevallen.)

	absoluut	relatief
deze bevalling was van mijn eerste kind	1276	62%
deze bevalling was van mijn tweede kind	569	27%
deze bevalling was van mijn derde kind	184	9%
deze bevalling was van mijn vierde kind of hoger	44	2%
totaal	**2073**	**100%**

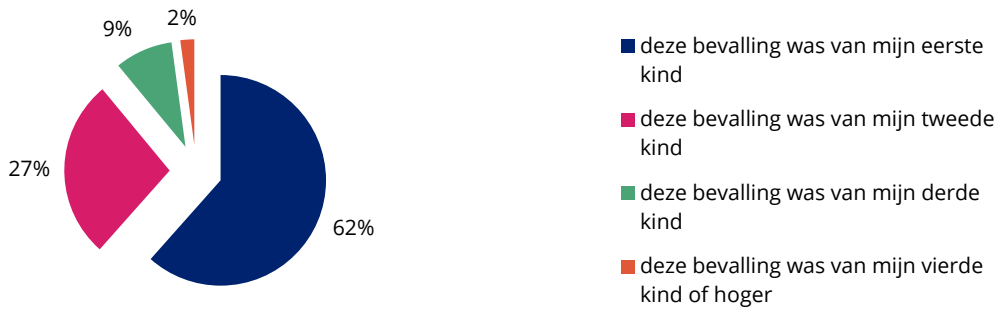

6. Hoe belangrijk vond u het vóór de bevalling om borstvoeding te gaan geven aan uw kind?

	absoluut	relatief
heel belangrijk	976	47%
belangrijk	714	34%
niet belangrijk, niet onbelangrijk	278	13%
onbelangrijk	61	3%
heel onbelangrijk	44	2%
totaal	**2073**	**100%**

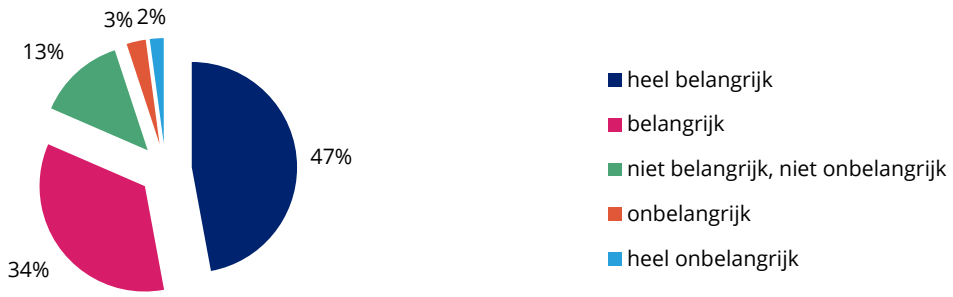

7. Was u voor de bevalling van plan om uw kind borstvoeding te geven?

	absoluut	relatief
ja, ik had vooraf besloten borstvoeding te geven	1798	87%
nee, ik had vooraf besloten geen borstvoeding te geven	176	8%
deze beslissing had ik nog niet genomen / ik was nog niet zeker van mijn keuze	99	5%
totaal	**2073**	**100%**

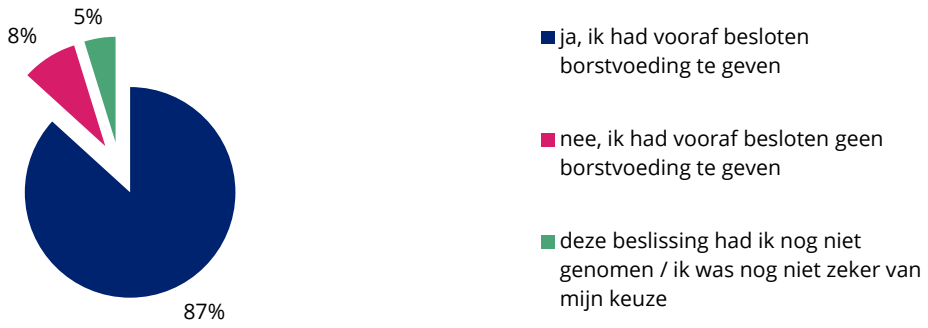

(vraag 7a is alleen voor degenen die bij vraag 7 de eerste optie hebben gekozen)

7a. Hoe lang was u van plan om borstvoeding te geven aan uw kind?

	absoluut	relatief
ik was van plan om ten minste* ... maanden borstvoeding te geven	935	52%
ik was van plan borstvoeding te geven, maar ik had vooraf geen periode in gedachten	863	48%
totaal	**1798**	**100%**

* zie bijlage 4 voor toelichting

(vraag 8 is alleen voor degenen die bij vraag 7 de eerste of derde optie hebben gekozen)

8. Waarom was u van plan om borstvoeding te geven aan uw kind? (meerdere antwoorden mogelijk)

	absoluut (n=1897)	relatief (n=1897)
omdat borstvoeding beter/gezonder is voor mijn kind	1686	89%
omdat het de ontwikkeling van mijn kind verbetert	958	51%
vanwege het moeder-kind contact	1433	76%
vanwege het voorkomen van allergie	673	35%
omdat het makkelijker is	617	33%
omdat het goedkoper is	433	23%
anders, namelijk:*	116	6%

* zie bijlage 5 voor toelichting

(vraag 9 is alleen voor degenen die bij vraag 7 de tweede of derde optie hebben gekozen)

9. Waarom was u niet van plan om borstvoeding te geven aan uw kind? (meerdere antwoorden mogelijk)

	absoluut (n=275)	relatief (n=275)
ik voel me er niet prettig bij	114	41%
het geven van borstvoeding past niet bij mij	120	44%
vanwege een medische reden van mijzelf	53	19%
vanwege een medische reden van mijn kind	6	2%
vanwege slechte ervaringen met het geven van borstvoeding bij een eerder kind	49	18%
vanwege slechte ervaringen van anderen met het geven van borstvoeding	35	13%
omdat kunstvoeding beter is voor mijn kind	3	1%
omdat het geven van borstvoeding niet te combineren was met mijn werk	38	14%
omdat mijn partner dan ook voedingen kon geven	113	41%
anders, namelijk:*	25	9%

* zie bijlage 6 voor toelichting

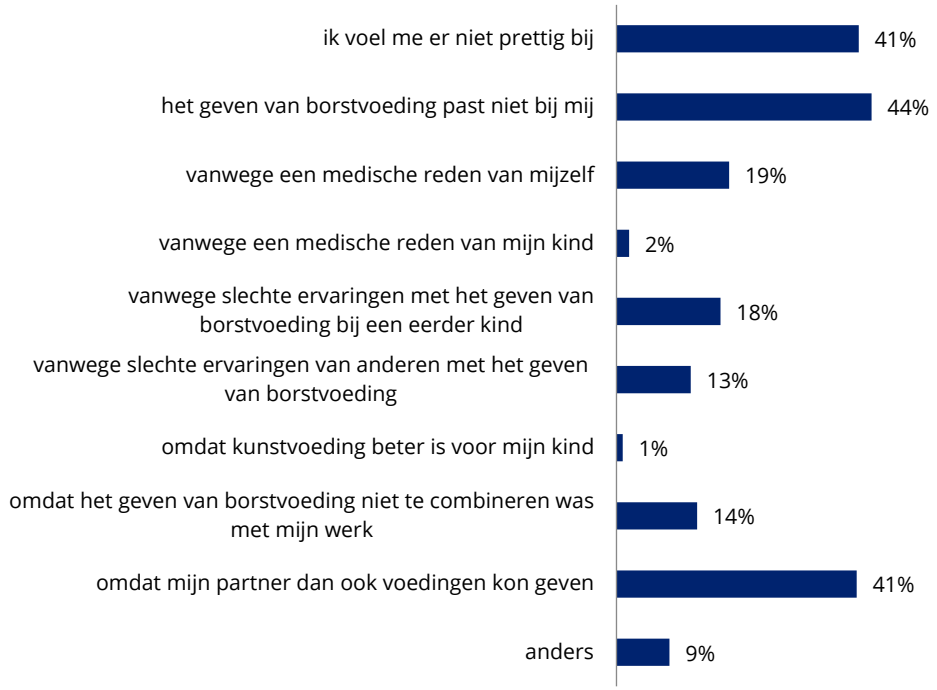

10. Bent u na de bevalling gestart met het geven van borstvoeding?

	absoluut	relatief
ja	1850	89%
nee (door naar vraag 17)	223	11%
totaal	**2073**	**100%**

(vraag 11 t/m 16 zijn alleen voor degenen die gestart zijn met het geven van borstvoeding)

11. Gaf u op de volgende momenten borstvoeding aan uw kind?*

* zie bijlage 7 voor frequenties

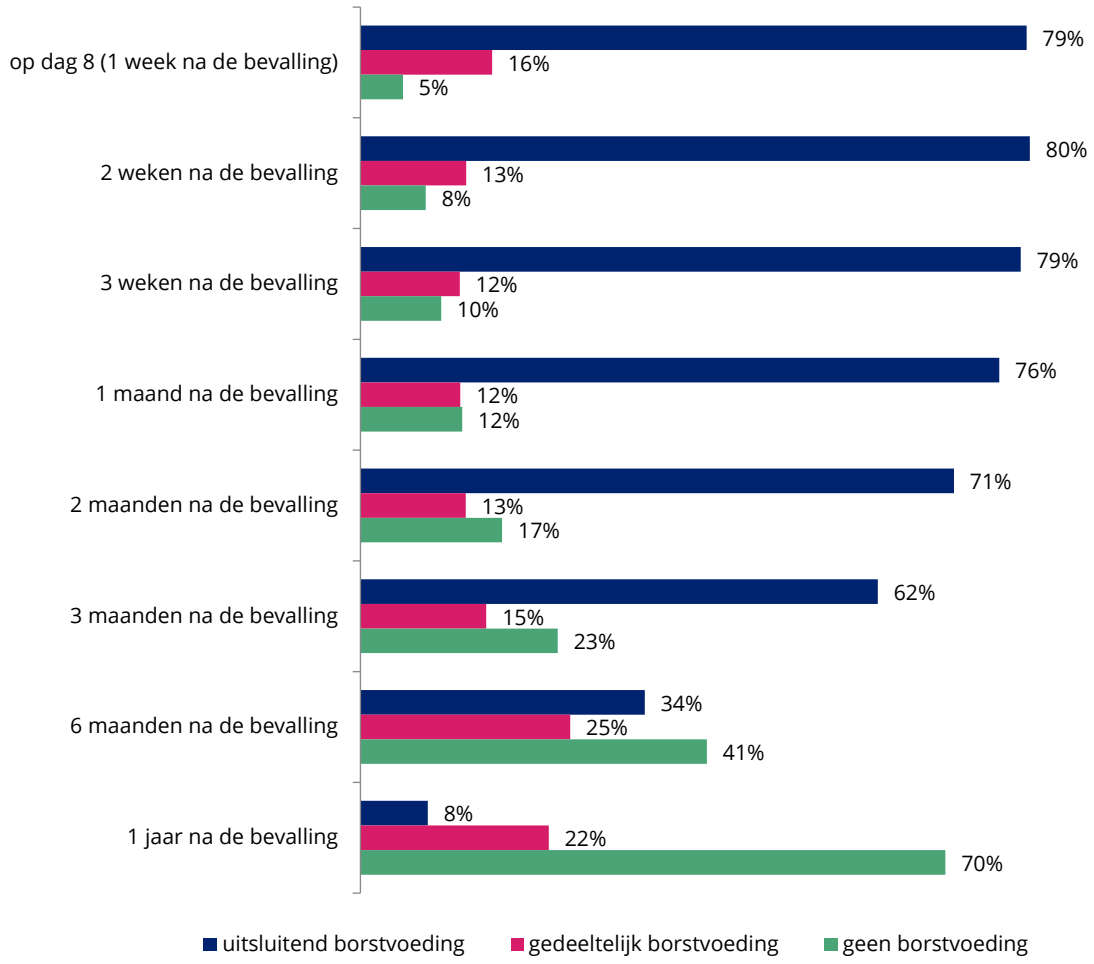

(vraag 11 t/m 16 zijn alleen voor degenen die gestart zijn met het geven van borstvoeding)

12. Hoe lang heeft u precies (gedeeltelijk) borstvoeding gegeven? Kies de optie die het best aansluit bij de periode waarin u borstvoeding heeft gegeven.

	absoluut	relatief
ik heb* ... dag(en) borstvoeding gegeven	156	8%
ik heb* ... week/weken borstvoeding gegeven	224	12%
ik heb* ... maand(en) borstvoeding gegeven	565	31%
ik geef nog steeds borstvoeding	905	49%
totaal	**1850**	**100%**

* zie bijlage 8 voor toelichting

(vraag 12a is alleen voor degenen die bij vraag 12 aangeven nog steeds borstvoeding te geven, zij gingen na vraag 12a door naar vraag 15)

12a. Hoe lang bent u nog van plan om borstvoeding te geven? Kies de optie die het best aansluit bij de periode waarin u nog van plan bent om borstvoeding te geven.

	absoluut	relatief
ik ben nog van plan om* ... dag(en) borstvoeding te geven	7	1%
ik ben nog van plan om* ... week/weken borstvoeding te geven	55	6%
ik ben nog van plan om* ... maand(en) borstvoeding te geven	843	93%
totaal	**905**	**100%**

* zie bijlage 9 voor toelichting

(vraag 13 en 14 zijn alleen voor degenen die gestart zijn met het geven van borstvoeding maar inmiddels gestopt zijn)

13. Waarom bent u gestopt met het geven van borstvoeding? (meerdere antwoorden mogelijk)

	absoluut (n=945)	relatief (n=945)
aanleggen aan de borst was moeilijk	207	22%
mijn kind weigert de borst	145	15%
borstvoeding was niet voldoende voor mijn kind / te weinig melk	412	44%
borstvoeding was meer dan mijn kind nodig had / te veel melk	18	2%
borstvoeding geven was pijnlijk	162	17%
borstvoeding geven was vermoeiend	187	20%
borstvoeding geven past niet bij mij	39	4%
borstvoeding geven kost veel tijd	106	11%
zonder borstvoeding is mijn partner meer betrokken bij de voedingen	46	5%
onzekerheid / twijfel over de kwaliteit en/of de hoeveelheid melk	142	15%
vanwege een medische reden of medicatie	95	10%
vanwege werk / lastig te combineren met werk	225	24%
ik vond dat ik lang genoeg borstvoeding had gegeven	162	17%
ik wilde niet kolven / het kolven verliep moeizaam	187	20%
anders, namelijk:*	184	19%

* zie bijlage 10 voor toelichting

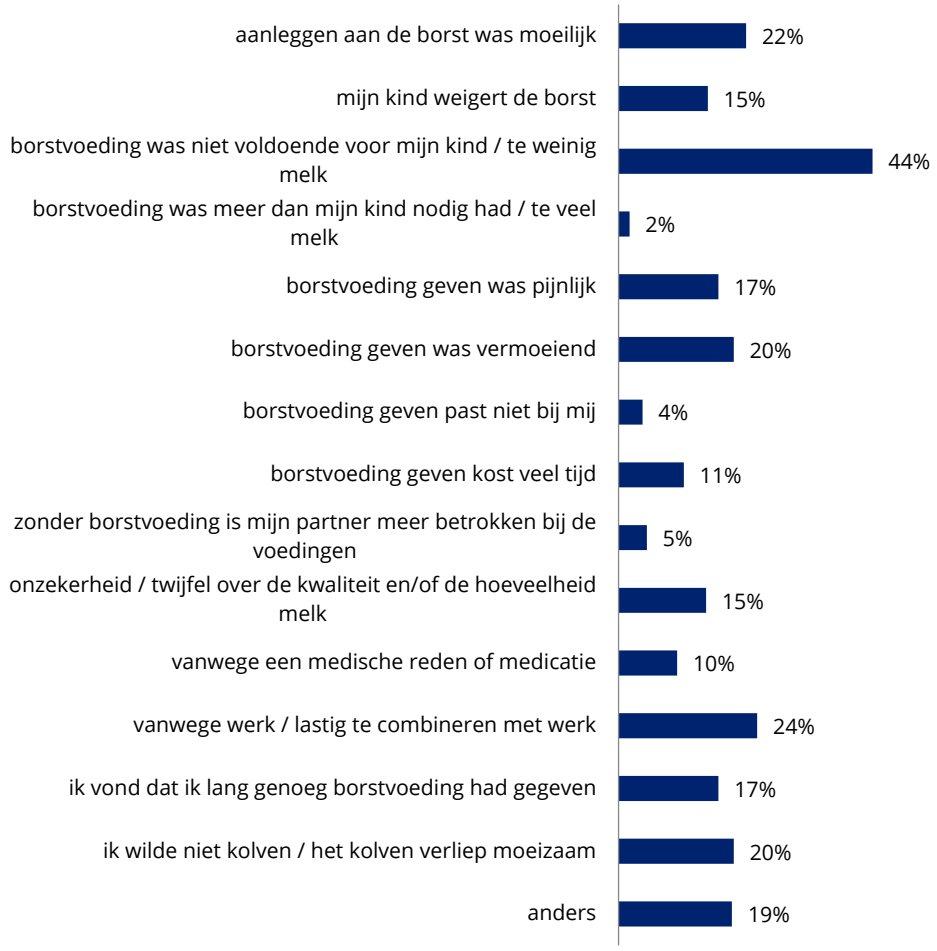

(vraag 13 en 14 zijn alleen voor degenen die gestart zijn met het geven van borstvoeding maar inmiddels gestopt zijn)

14. Had iets er voor kunnen zorgen dat u langer borstvoeding had gegeven?*

* zie bijlage 11 voor toelichting

(vraag 11 t/m 16 zijn alleen voor degenen die gestart zijn met het geven van borstvoeding)

15. Zijn er personen die u hebben geholpen om borstvoeding te (blijven) geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

ja, namelijk:	absoluut (n=1850)	relatief (n=1850)
verloskundige	417	23%
gynaecoloog	20	1%
kraamverzorgende	1274	69%
lactatiekundige	774	42%
(huis)arts	43	2%
medewerker van het consultatiebureau	166	9%
vrijwilliger van borstvoedingsorganisatie La Leche League	62	3%
familie en/of vrienden	345	19%
partner	688	37%
anders, namelijk:*	90	5%
nee	235	13%

* zie bijlage 12 voor toelichting

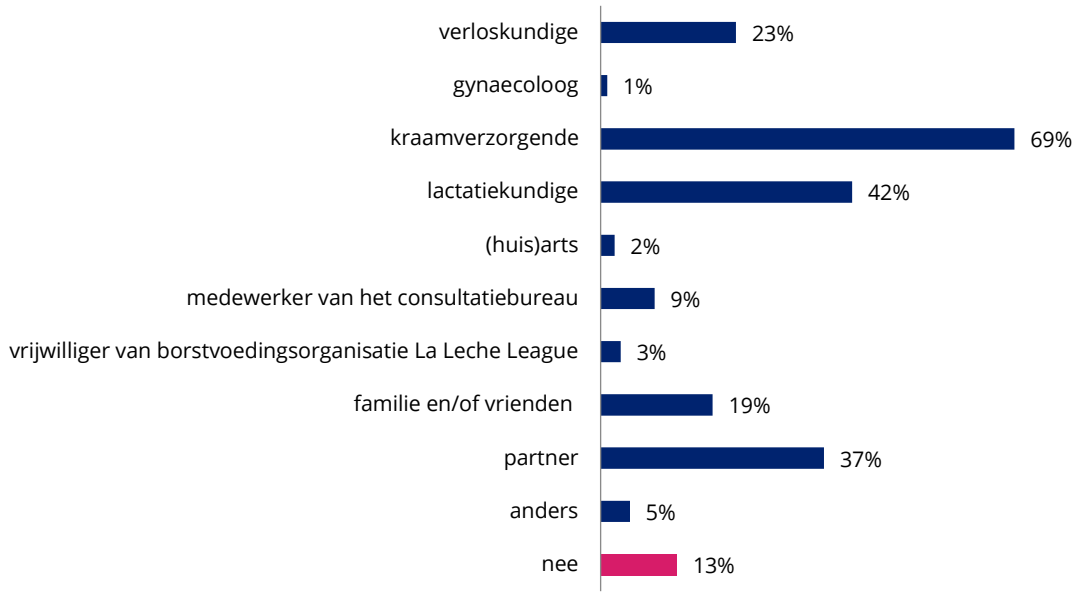

(vraag 11 t/m 16 zijn alleen voor degenen die gestart zijn met het geven van borstvoeding)

16. Zijn er informatiebronnen en/of materialen die u hebben geholpen om borstvoeding te (blijven) geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

	absoluut	relatief
ja, namelijk:*	968	52%
nee	882	48%
totaal	**1850**	**100%**

* zie bijlage 13 voor toelichting

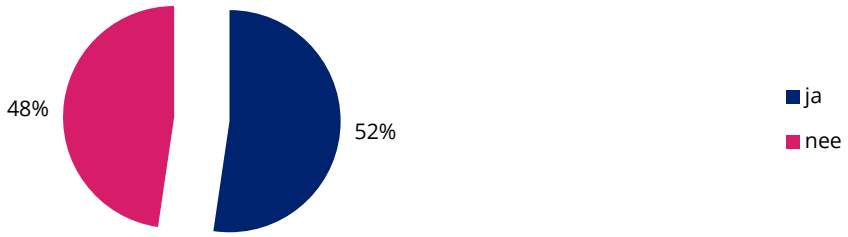

(vraag 17 is alleen voor degenen die niet gestart zijn met borstvoeding)

17. Zijn er personen die u hadden kunnen helpen om te starten met borstvoeding geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

ja, namelijk:	absoluut (n=223)	relatief (n=223)
verloskundige	53	24%
gynaecoloog	17	8%
kraamverzorgende	65	29%
lactatiekundige	43	19%
(huis)arts	11	5%
medewerker van het consultatiebureau	17	8%
vrijwilliger van borstvoedingsorganisatie La Leche League	2	1%
familie en/of vrienden	27	12%
partner	29	13%
anders, namelijk:*	8	4%
nee	140	63%

* zie bijlage 14 voor toelichting

18. Denkt u dat corona van invloed is geweest op de keuze om wel of geen borstvoeding te geven aan uw kind?

	absoluut	relatief
ja, door corona ben ik geen borstvoeding gaan geven	7	0%
ja, door corona ben ik juist borstvoeding gaan geven	85	4%
nee, corona heeft geen invloed gehad (door naar vraag 19)	1981	96%
totaal	**2073**	**100%**

(vraag 18a is alleen voor degenen die aangeven dat corona invloed heeft gehad)

18a. Licht hieronder uw antwoord toe.*

* zie bijlage 15 voor toelichting

19. Denkt u dat corona van invloed is geweest op de duur van borstvoeding geven aan uw kind?

	absoluut	relatief
ja, ik denk dat ik nu minder lang borstvoeding heb gegeven / geef	38	2%
ja, ik denk dat ik nu langer borstvoeding heb gegeven / geef	284	14%
nee, ik denk dat corona geen invloed heeft gehad (door naar vraag 22)	1751	84%
totaal	**2073**	**100%**

(vraag 20 is alleen voor degenen die minder lang borstvoeding geven)

20. Welke factoren hebben volgens u een rol gespeeld bij het minder lang borstvoeding geven als gevolg van corona? (meerdere antwoorden mogelijk)

	absoluut (n=38)	relatief (n=38)
(meer) thuiswerken	0	0%
werksituatie (bijv. meer werk, meer stress, etc.)	5	13%
meer mensen thuis (bijv. kinderen of partner)	7	18%
minder ontspanning / rust	9	24%
minder hulp, steun of advies van professionals (bijv. kraamverzorgende, verloskundige of lactatiekundige)	15	39%
minder hulp, steun of advies van familie en/of vrienden	7	18%
ik moest te veel zelf uitzoeken over het geven van borstvoeding	6	16%
anders, namelijk:*	14	37%
weet ik niet	2	5%

* zie bijlage 16 voor toelichting

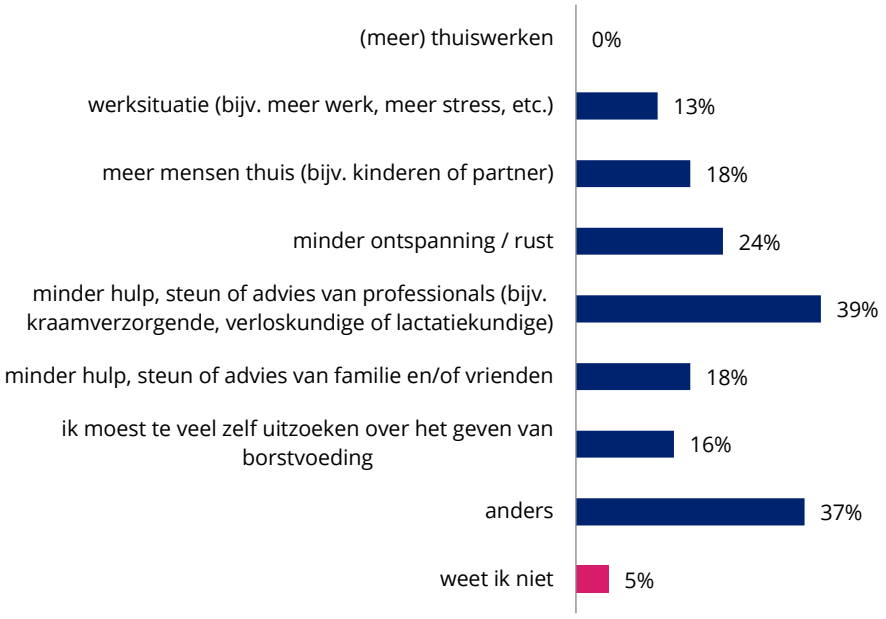

(vraag 20a is alleen voor degenen die bij de vorige vraag de optie '(meer) thuiswerken' hebben gekozen)

20a. U geeft aan dat (meer) thuiswerken een reden was om minder lang borstvoeding te geven. Kunt u hieronder toelichten waarom?

(deze vraag is door niemand beantwoord)

(vraag 21 is alleen voor degenen die langer borstvoeding geven)

21. Welke factoren hebben volgens u een rol gespeeld bij het langer borstvoeding geven als gevolg van corona? (meerdere antwoorden mogelijk)

	absoluut (n=284)	relatief (n=284)
(meer) thuiswerken	144	51%
werksituatie (bijv. minder werk, werkloos geworden door corona, etc.)	44	15%
meer thuis zijn in de vrije tijd	142	50%
meer thuis zijn van de partner	58	20%
meer hulp, steun of advies van familie en/of vrienden	12	4%
minder (kraam)bezoek	66	23%
minder verplichtingen of afspraken	149	52%
meer ontspanning / rust	115	40%
niet of minder in het openbaar borstvoeding te hoeven geven	89	31%
niet of minder te hoeven kolven	120	42%
anders, namelijk:*	48	17%
weet ik niet	3	1%

* zie bijlage 17 voor toelichting

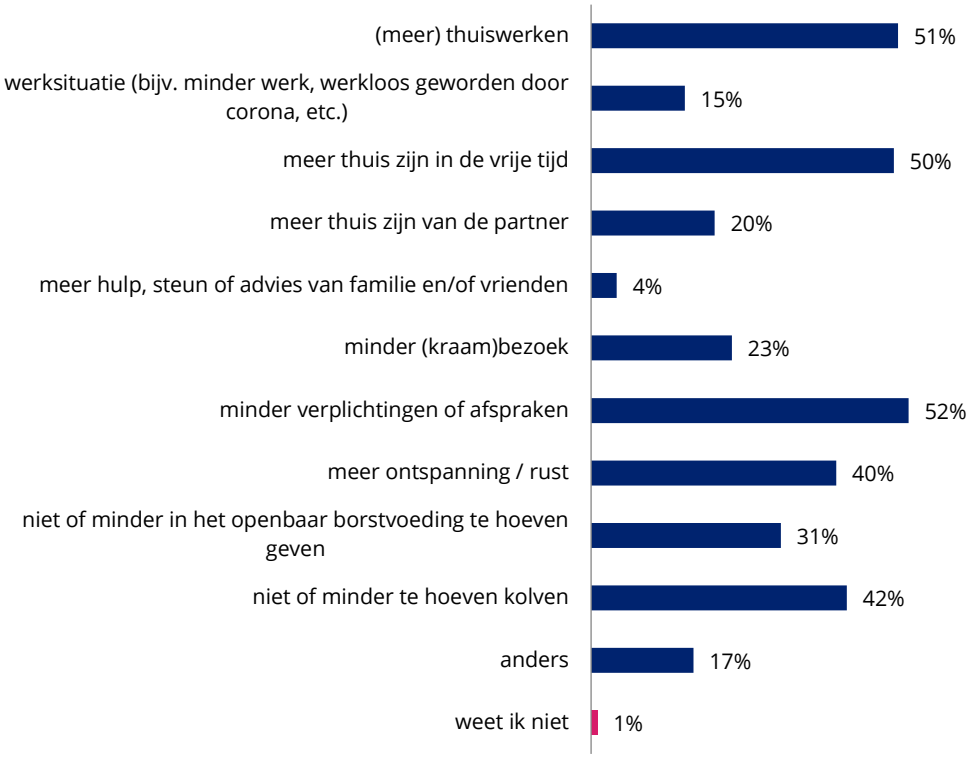

(vraag 21a is alleen voor degenen die bij de vorige vraag de optie '(meer) thuiswerken' hebben gekozen)

21a. U geeft aan dat (meer) thuiswerken een reden was om langer borstvoeding te geven. Kunt u hieronder toelichten waarom?*

* zie bijlage 18 voor toelichting

22. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden (inclusief uzelf)? Bijvoorbeeld: als u samen met uw partner en 2 kinderen woont, dan bestaat uw huishouden uit 4 personen.

	absoluut	relatief
2 personen	70	3%
3 personen	1194	58%
4 personen	558	27%
5 personen	200	10%
6 personen of meer	51	2%
totaal	**2073**	**100%**

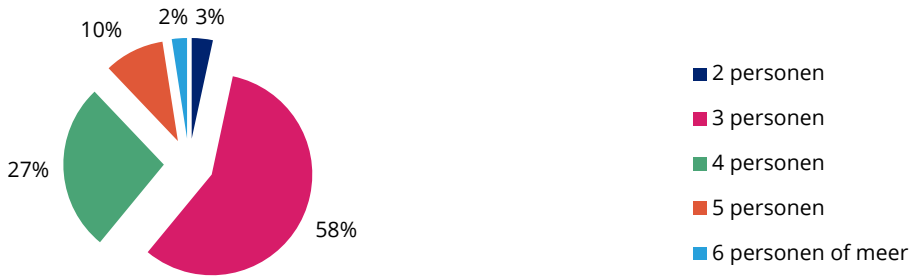

23. Bent u momenteel werkzaam?

	absoluut	relatief
ja, ik werk op dit moment	1731	84%
ja, ik werk normaal gesproken, maar ben nu vanwege zwangerschapsverlof thuis	127	6%
nee (door naar vraag 28)	215	10%
totaal	**2073**	**100%**

(vraag 24 t/m 27 zijn alleen voor werkenden)

24. Voor hoeveel uur per week bent u (normaal gesproken) werkzaam? Indien u op dit moment nog met zwangerschapsverlof bent, maar straks wel weer gaat werken, kies dan het aantal uren dat u na uw verlof gaat werken.

	absoluut	relatief
36 uur of meer per week	271	15%
20 t/m 35 uur per week	1416	76%
12 t/m 19 uur per week	132	7%
minder dan 12 uur per week	39	2%
totaal	**1858**	**100%**

(vraag 24 t/m 27 zijn alleen voor werkenden)

25. Welke van de volgende situaties was het meest op u van toepassing voor corona?

	absoluut	relatief
ik werkte vooral vanuit huis	168	9%
ik werkte vooral op locatie	1465	79%
ik werkte zowel vanuit huis als op locatie	225	12%
totaal	**1858**	**100%**

(vraag 24 t/m 27 zijn alleen voor werkenden)

26. Welke van de volgende situaties is het meest op u van toepassing op dit moment? (Indien u op dit moment nog met zwangerschapsverlof bent, maar straks wel weer gaat werken, kies dan de situatie die (naar verwachting) na uw verlof van toepassing is.)

	absoluut	relatief
ik werk vooral vanuit huis	446	24%
ik werk vooral op locatie	1103	59%
ik werk zowel vanuit huis als op locatie	309	17%
totaal	**1858**	**100%**

(vraag 24 t/m 27 zijn alleen voor werkenden)

27. Vanwege corona ...

	absoluut	relatief
ben ik meer gaan thuiswerken	859	46%
ben ik minder gaan thuiswerken	15	1%
ben ik niet meer of minder gaan thuiswerken	984	53%
totaal	**1858**	**100%**

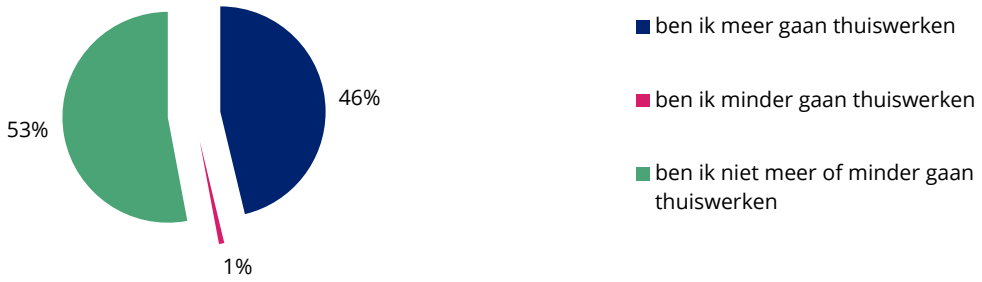

28. Vanwege corona ...*

* zie bijlage 19 voor frequenties

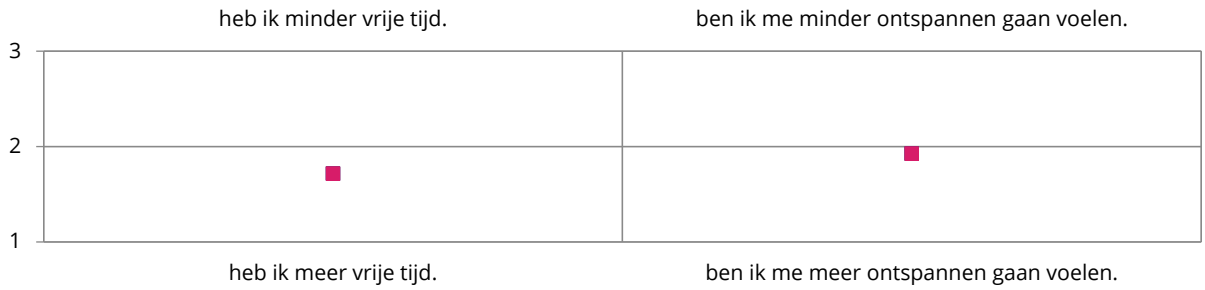

29. Wat is uw leeftijd?*

gemiddelde	32,3

* zie bijlage 20 voor toelichting

30. Wat is uw geboorteland?

	absoluut	relatief
Nederland	2001	97%
een ander land in Europa (m.u.v. Turkije), namelijk:*	30	1%
Turkije	5	0%
Indonesië	0	0%
Japan	0	0%
een ander land in Azië (m.u.v. Indonesië en Japan), namelijk:*	17	1%
een land in Noord-Amerika, namelijk:*	3	0%
een land in Latijns-Amerika, namelijk:*	5	0%
een land in Oceanië, namelijk:*	0	0%
een land in Afrika, namelijk:*	5	0%
weet niet / wil niet zeggen	7	0%
totaal	**2073**	**100%**

* zie bijlage 21 voor toelichting

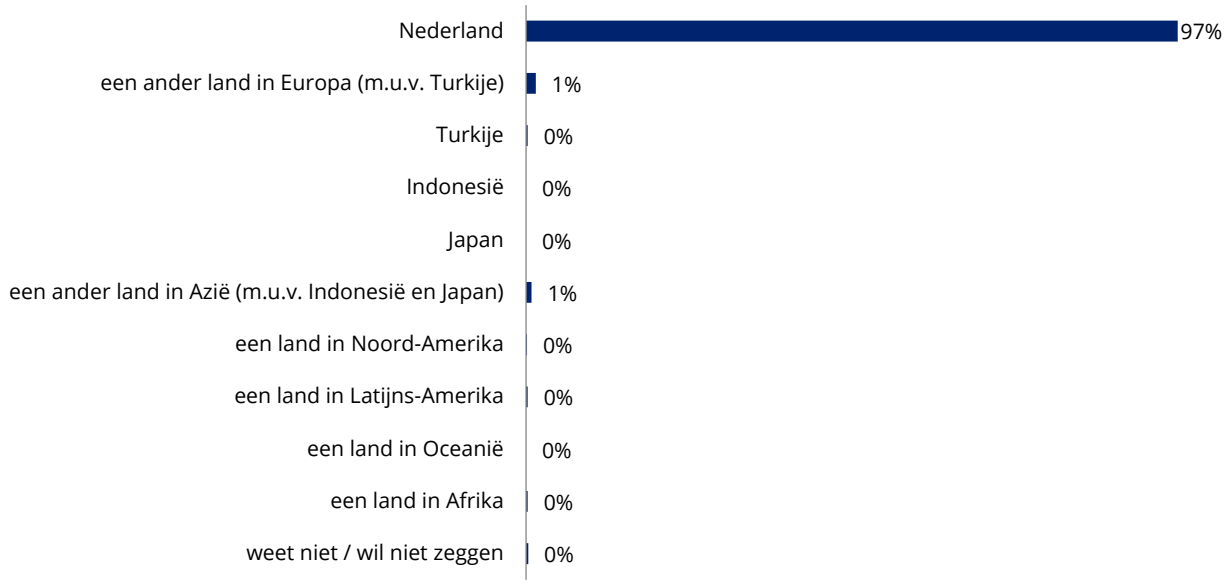

31. Wat is de hoogste opleiding die u heeft voltooid? M.u.v. basisonderwijs wil dit zeggen dat u een diploma voor deze opleiding behaald heeft.

	absoluut	relatief
geen of basisonderwijs	3	0%
LBO / VMBO (kader- of beroepsgericht) / MBO 1 / VBO	33	2%
MAVO / HAVO of VWO (overgegaan naar 4e klas) / VMBO (theoretisch of gemengd) / (M)ULO	44	2%
MBO 2, 3, 4 of MBO vóór 1998	509	25%
HAVO of VWO (met diploma afgerond) / HBS / MMS	50	2%
HBO propedeuse	102	5%
HBO bachelor (of HBO vóór 2002)	673	32%
HBO master	129	6%
universitair propedeuse	6	0%
universitair bachelor / kandidaats	32	2%
universitair master / doctoraal / postdoctoraal	492	24%
totaal	**2073**	**100%**

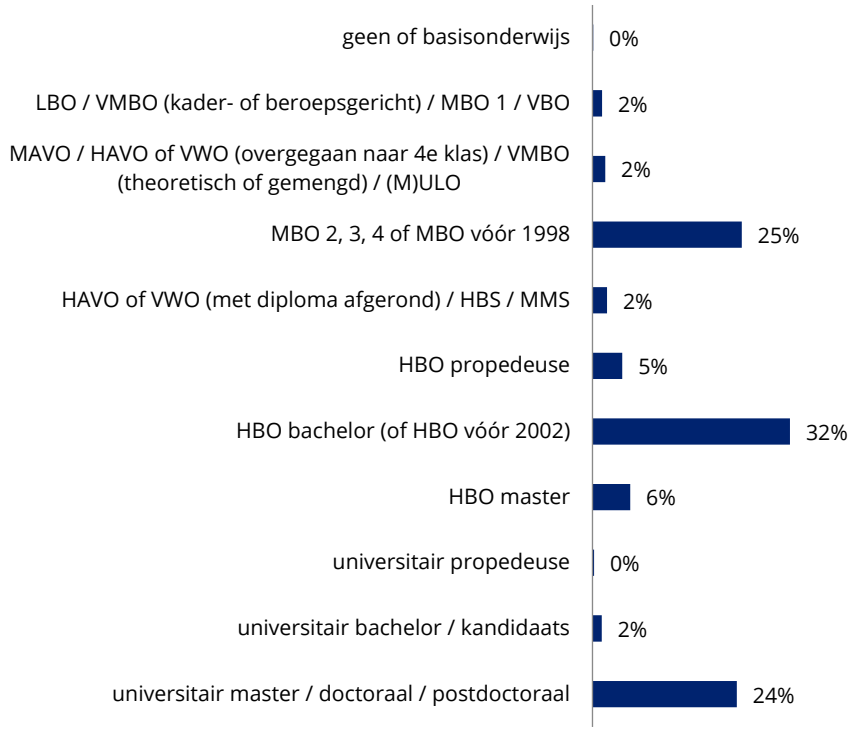

32. Wat is het bruto jaarinkomen van uw huishouden?
Dit is het bruto jaarsalaris van alle leden van het huishouden, inclusief vakantiegeld en 13e maand.

	absoluut	relatief
minimum (minder dan € 14.100)	27	1%
beneden modaal (tussen € 14.100 en € 36.500)	112	5%
modaal (tussen € 36.500 en € 43.500)	514	25%
tussen 1 en 2 keer modaal (tussen € 43.500 en € 73.000)	632	30%
2 keer modaal of meer (€ 73.000 of meer)	424	20%
weet niet/wil niet zeggen	364	18%
totaal	**2073**	**100%**

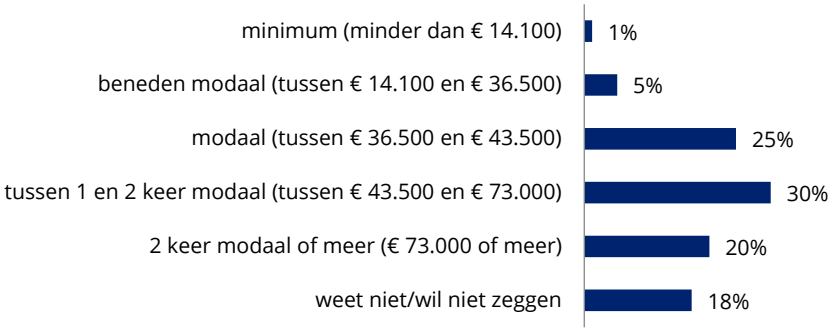

Indien u nog opmerkingen heeft naar aanleiding van deze vragenlijst, kunt u daarvoor de ruimte hieronder gebruiken.*

* zie bijlage 22 voor toelichting

Hoofdstuk 2

Nadere analyses

Om meer inzicht te krijgen in de resultaten zijn enkele nadere analyses uitgevoerd.

N.B. In geval van afronding kan het voorkomen dat de som van de aantallen afwijkt van het totaal.

De resultaten zijn uitgesplitst naar:
- leeftijd: 18 t/m 29 jaar (n = 506), 30 t/m 34 jaar (n = 1002), 35 t/m 45 jaar (n = 565);
- opleiding: laag (n = 80), midden (n = 667), hoog (n = 1326);
- geboorteland moeder: Nederland (n = 2001), ander Europees land (n = 30), overige landen (n = 35);
- vooral thuis (n = 446), vooral op locatie (n = 1103), beide (n = 309).

Ten slotte is een vergelijking gemaakt met de resultaten uit de Peiling Melkvoeding uit 2018. Hierbij moet de kanttekening worden geplaatst dat de onderzoeksgroep en onderzoeksmethode van beide onderzoeken niet exact overeenkomen, waardoor conclusies op basis van paragraaf 2.5 met voorzichtigheid moeten worden getrokken.

Significante verschillen tussen groepen respondenten zijn in kleur aangegeven. De roze-gemarkeerde cijfers zijn significant hoger dan de cijfers in blauw in dezelfde rij. Wanneer de cijfers niet gekleurd zijn, betekent dit dat er geen statistisch significante verschillen zijn gevonden. Een statistisch significant verschil hoeft niet altijd een relevant verschil te zijn en andersom. Het is daarom aan te raden ook altijd naar de weergegeven cijfers per groep te kijken. De vragen die gemarkeerd zijn met een sterretje zijn niet statistisch getoetst, omdat bij deze vragen het aantal respondenten per subgroep te klein is om te mogen toetsen en verantwoorde uitspraken te doen.

Voor een toelichting over de statistische analyse die uitgevoerd is, zie paragraaf 3.8 van de verantwoording.

Voorbeeld: vrouwen van 35 t/m 45 jaar waren significant langer van plan borstvoeding te geven (8 maanden) dan vrouwen van 30 t/m 34 jaar (6,9 maanden).

2.1 Leeftijd

3. Met hoeveel weken bent u bevallen?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
gemiddelde	39,1	39,3	39,3

4. Welk van de volgende situaties is het meest op u van toepassing?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
ik ben bevallen van een eenling	99%	99%	98%
ik ben bevallen van een meerling (bijv. tweeling of drieling)	1%	1%	2%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

4a. Bent u toen bevallen van een jongen of een meisje?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
jongen	54%	53%	48%
meisje	46%	47%	52%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

5. Was dit uw eerste zwangerschap of bent u al eerder bevallen van een kind?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
deze bevalling was van mijn eerste kind	81%	65%	38%
deze bevalling was van mijn tweede kind	15%	27%	40%
deze bevalling was van mijn derde kind	4%	8%	16%
deze bevalling was van mijn vierde kind of hoger	0%	1%	6%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

6. Hoe belangrijk vond u het vóór de bevalling om borstvoeding te gaan geven aan uw kind?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
(heel) belangrijk	78%	82%	84%
niet belangrijk, niet onbelangrijk	17%	12%	12%
(heel) onbelangrijk	5%	5%	4%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

7. Was u voor de bevalling van plan om uw kind borstvoeding te geven?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
ja, ik had vooraf besloten borstvoeding te geven	84%	88%	88%
nee, ik had vooraf besloten geen borstvoeding te geven	9%	8%	8%
deze beslissing had ik nog niet genomen / ik was nog niet zeker van mijn keuze	7%	4%	4%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

7a. Hoe lang was u van plan om borstvoeding te geven aan uw kind?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
ik was van plan om ten minste ... maanden borstvoeding te geven	7,4	6,9	8,0
ik was van plan borstvoeding te geven, maar ik had vooraf geen periode in gedachten	54%	48%	44%

8. Waarom was u van plan om borstvoeding te geven aan uw kind? (meerdere antwoorden mogelijk)

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
omdat borstvoeding beter/gezonder is voor mijn kind	86%	89%	91%
omdat het de ontwikkeling van mijn kind verbetert	53%	51%	48%
vanwege het moeder-kind contact	80%	74%	74%
vanwege het voorkomen van allergie	34%	36%	35%
omdat het makkelijker is	31%	32%	35%
omdat het goedkoper is	27%	22%	22%
anders	5%	6%	8%

9. Waarom was u niet van plan om borstvoeding te geven aan uw kind? (meerdere antwoorden mogelijk)

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
ik voel me er niet prettig bij	47%	44%	30%
het geven van borstvoeding past niet bij mij	48%	42%	41%
vanwege een medische reden van mijzelf	17%	21%	19%
vanwege een medische reden van mijn kind	1%	3%	1%
vanwege slechte ervaringen met het geven van borstvoeding bij een eerder kind	11%	14%	32%
vanwege slechte ervaringen van anderen met het geven van borstvoeding	21%	12%	4%
omdat kunstvoeding beter is voor mijn kind*	0%	1%	3%
omdat het geven van borstvoeding niet te combineren was met mijn werk	21%	14%	6%
omdat mijn partner dan ook voedingen kon geven	48%	42%	30%
anders	11%	5%	15%

10. Bent u na de bevalling gestart met het geven van borstvoeding?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
ja	88%	90%	90%
nee	12%	10%	10%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

11. Gaf u op de volgende momenten borstvoeding aan uw kind?

op dag 8 (1 week na de bevalling)	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
uitsluitend borstvoeding	78%	80%	79%
gedeeltelijk borstvoeding	15%	16%	16%
geen borstvoeding	7%	4%	5%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
2 weken na de bevalling	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
uitsluitend borstvoeding	78%	80%	80%
gedeeltelijk borstvoeding	11%	13%	13%
geen borstvoeding	11%	6%	7%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
3 weken na de bevalling	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
uitsluitend borstvoeding	75%	80%	79%
gedeeltelijk borstvoeding	11%	12%	12%
geen borstvoeding	13%	8%	9%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

1 maand na de bevalling	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
uitsluitend borstvoeding	71%	78%	77%
gedeeltelijk borstvoeding	13%	12%	11%
geen borstvoeding	16%	10%	11%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
2 maanden na de bevalling	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
uitsluitend borstvoeding	66%	71%	74%
gedeeltelijk borstvoeding	12%	14%	10%
geen borstvoeding	22%	15%	16%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
3 maanden na de bevalling	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
uitsluitend borstvoeding	59%	61%	65%
gedeeltelijk borstvoeding	11%	18%	14%
geen borstvoeding	30%	21%	22%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
6 maanden na de bevalling	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
uitsluitend borstvoeding	33%	34%	35%
gedeeltelijk borstvoeding	23%	25%	26%
geen borstvoeding	45%	41%	38%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
1 jaar na de bevalling	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
uitsluitend borstvoeding	10%	5%	11%
gedeeltelijk borstvoeding	18%	21%	29%
geen borstvoeding	72%	74%	60%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

12. Hoe lang heeft u precies (gedeeltelijk) borstvoeding gegeven?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
gemiddeld aantal weken	14,0	16,4	15,5
ik geef nog steeds borstvoeding	45%	48%	54%

12a. Hoe lang bent u nog van plan om borstvoeding te geven?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
gemiddeld aantal weken	31,8	25,6	31,3

13. Waarom bent u gestopt met het geven van borstvoeding? (meerdere antwoorden mogelijk)

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
aanleggen aan de borst was moeilijk	23%	21%	22%
mijn kind weigert de borst	17%	14%	16%
borstvoeding was niet voldoende voor mijn kind / te weinig melk	41%	42%	50%
borstvoeding was meer dan mijn kind nodig had / te veel melk	2%	2%	1%
borstvoeding geven was pijnlijk	18%	18%	15%
borstvoeding geven was vermoeiend	20%	22%	15%
borstvoeding geven past niet bij mij	7%	4%	2%
borstvoeding geven kost veel tijd	11%	12%	10%
zonder borstvoeding is mijn partner meer betrokken bij de voedingen	4%	6%	4%
onzekerheid / twijfel over de kwaliteit en/of de hoeveelheid melk	17%	14%	15%
vanwege een medische reden of medicatie	12%	10%	9%
vanwege werk / lastig te combineren met werk	19%	27%	22%
ik vond dat ik lang genoeg borstvoeding had gegeven	14%	20%	14%
ik wilde niet kolven / het kolven verliep moeizaam	18%	22%	18%
anders	20%	20%	17%

15. Zijn er personen die u hebben geholpen om borstvoeding te (blijven) geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

ja, namelijk:	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
verloskundige	22%	24%	21%
gynaecoloog	1%	1%	2%
kraamverzorgende	70%	72%	62%
lactatiekundige	41%	45%	37%
(huis)arts	2%	2%	3%
medewerker van het consultatiebureau	9%	10%	8%
vrijwilliger van borstvoedingsorganisatie La Leche League	3%	4%	3%
familie en/of vrienden	21%	20%	14%
partner	41%	40%	30%
anders	4%	5%	7%
nee	9%	11%	19%

16. Zijn er informatiebronnen en/of materialen die u hebben geholpen om borstvoeding te (blijven) geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
ja	52%	53%	50%
nee	48%	47%	50%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

17. Zijn er personen die u hadden kunnen helpen om te starten met borstvoeding geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

ja, namelijk:	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
verloskundige	31%	18%	26%
gynaecoloog	3%	9%	10%
kraamverzorgende	36%	24%	31%
lactatiekundige	26%	14%	21%
(huis)arts	5%	5%	5%
medewerker van het consultatiebureau	10%	8%	5%
vrijwilliger van borstvoedingsorganisatie La Leche League	0%	1%	2%
familie en/of vrienden	20%	9%	10%
partner	16%	7%	21%
anders	3%	3%	5%
nee	57%	68%	59%

18. Denkt u dat corona van invloed is geweest op de keuze om wel of geen borstvoeding te geven aan uw kind?*

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
ja, door corona ben ik geen borstvoeding gaan geven	0%	0%	1%
ja, door corona ben ik juist borstvoeding gaan geven	3%	5%	4%
nee, corona heeft geen invloed gehad	97%	95%	96%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

19. Denkt u dat corona van invloed is geweest op de duur van borstvoeding geven aan uw kind?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
ja, ik denk dat ik nu minder lang borstvoeding heb gegeven / geef	2%	1%	2%
ja, ik denk dat ik nu langer borstvoeding heb gegeven / geef	11%	15%	14%
nee, ik denk dat corona geen invloed heeft gehad	87%	84%	84%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

20. Welke factoren hebben volgens u een rol gespeeld bij het minder lang borstvoeding geven als gevolg van corona? (meerdere antwoorden mogelijk)

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
(meer) thuiswerken	0%	0%	0%
werksituatie (bijv. meer werk, meer stress, etc.)	8%	7%	27%
meer mensen thuis (bijv. kinderen of partner)*	0%	13%	45%
minder ontspanning / rust	8%	20%	45%
minder hulp, steun of advies van professionals (bijv. kraamverzorgende, verloskundige of lactatiekundige)	58%	27%	36%
minder hulp, steun of advies van familie en/of vrienden	17%	13%	27%
ik moest te veel zelf uitzoeken over het geven van borstvoeding	33%	7%	9%
anders	33%	53%	18%
weet ik niet*	0%	0%	18%

21. Welke factoren hebben volgens u een rol gespeeld bij het langer borstvoeding geven als gevolg van corona? (meerdere antwoorden mogelijk)

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
(meer) thuiswerken	43%	51%	56%
werksituatie (bijv. minder werk, werkloos geworden door corona, etc.)	14%	16%	16%
meer thuis zijn in de vrije tijd	63%	49%	43%
meer thuis zijn van de partner	21%	20%	21%
meer hulp, steun of advies van familie en/of vrienden	4%	6%	1%
minder (kraam)bezoek	29%	19%	27%
minder verplichtingen of afspraken	59%	52%	48%
meer ontspanning / rust	54%	37%	38%
niet of minder in het openbaar borstvoeding te hoeven geven	38%	31%	27%
niet of minder te hoeven kolven	36%	42%	47%
anders	18%	16%	17%
weet ik niet	2%	1%	1%

22. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden (inclusief uzelf)?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
2 personen	3%	3%	4%
3 personen	78%	60%	35%
4 personen	14%	27%	39%
5 personen	4%	9%	17%
6 personen of meer	0%	1%	7%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

23. Bent u momenteel werkzaam?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
ja, ik werk op dit moment	83%	87%	78%
ja, ik werk normaal gesproken, maar ben nu vanwege zwangerschapsverlof thuis	6%	6%	7%
nee	12%	7%	15%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

24. Voor hoeveel uur per week bent u (normaal gesproken) werkzaam?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
36 uur of meer per week	11%	15%	18%
20 t/m 35 uur per week	77%	78%	73%
12 t/m 19 uur per week	10%	6%	7%
minder dan 12 uur per week	2%	2%	2%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

25. Welke van de volgende situaties was het meest op u van toepassing voor corona?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
ik werkte vooral vanuit huis	7%	9%	11%
ik werkte vooral op locatie	80%	80%	75%
ik werkte zowel vanuit huis als op locatie	13%	11%	14%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

26. Welke van de volgende situaties is het meest op u van toepassing op dit moment?

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
ik werk vooral vanuit huis	16%	25%	29%
ik werk vooral op locatie	69%	59%	52%
ik werk zowel vanuit huis als op locatie	15%	16%	20%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

27. Vanwege corona ...*

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
ben ik meer gaan thuiswerken	34%	48%	55%
ben ik minder gaan thuiswerken	1%	1%	0%
ben ik niet meer of minder gaan thuiswerken	65%	51%	45%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

28. Vanwege corona ...

	18 t/m 29	30 t/m 34	35 t/m 45
heb ik meer vrije tijd (1) - heb ik minder vrije tijd (3)	1,8	1,7	1,8
ben ik me meer ontspannen gaan voelen (1) - ben ik me minder ontspannen gaan voelen (3)	2,0	1,9	1,9

2.2 Opleiding

3. Met hoeveel weken bent u bevallen?

	laag	midden	hoog
gemiddelde	38,9	39,1	39,3

4. Welk van de volgende situaties is het meest op u van toepassing?

	laag	midden	hoog
ik ben bevallen van een eenling	99%	99%	99%
ik ben bevallen van een meerling (bijv. tweeling of drieling)	1%	1%	1%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

4a. Bent u toen bevallen van een jongen of een meisje?

	laag	midden	hoog
jongen	53%	54%	51%
meisje	47%	46%	49%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

5. Was dit uw eerste zwangerschap of bent u al eerder bevallen van een kind?

	laag	midden	hoog
deze bevalling was van mijn eerste kind	69%	61%	61%
deze bevalling was van mijn tweede kind	18%	26%	29%
deze bevalling was van mijn derde kind	6%	11%	8%
deze bevalling was van mijn vierde kind of hoger	8%	3%	2%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

6. Hoe belangrijk vond u het vóór de bevalling om borstvoeding te gaan geven aan uw kind?

	laag	midden	hoog
(heel) belangrijk	68%	76%	85%
niet belangrijk, niet onbelangrijk	23%	18%	11%
(heel) onbelangrijk	10%	7%	4%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

7. Was u voor de bevalling van plan om uw kind borstvoeding te geven?

	laag	midden	hoog
ja, ik had vooraf besloten borstvoeding te geven	74%	80%	91%
nee, ik had vooraf besloten geen borstvoeding te geven	19%	13%	6%
deze beslissing had ik nog niet genomen / ik was nog niet zeker van mijn keuze	8%	7%	4%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

7a. Hoe lang was u van plan om borstvoeding te geven aan uw kind?

	laag	midden	hoog
ik was van plan om ten minste ... maanden borstvoeding te geven	8,0	7,6	7,2
ik was van plan borstvoeding te geven, maar ik had vooraf geen periode in gedachten	58%	52%	46%

8. Waarom was u van plan om borstvoeding te geven aan uw kind? (meerdere antwoorden mogelijk)

	laag	midden	hoog
omdat borstvoeding beter/gezonder is voor mijn kind	80%	86%	91%
omdat het de ontwikkeling van mijn kind verbetert	54%	48%	52%
vanwege het moeder-kind contact	65%	74%	77%
vanwege het voorkomen van allergie	38%	33%	37%
omdat het makkelijker is	26%	32%	33%
omdat het goedkoper is	28%	28%	20%
anders	3%	6%	6%

9. Waarom was u niet van plan om borstvoeding te geven aan uw kind? (meerdere antwoorden mogelijk)*

	laag	midden	hoog
ik voel me er niet prettig bij	57%	41%	40%
het geven van borstvoeding past niet bij mij	38%	41%	47%
vanwege een medische reden van mijzelf	24%	16%	22%
vanwege een medische reden van mijn kind	5%	2%	2%
vanwege slechte ervaringen met het geven van borstvoeding bij een eerder kind	14%	18%	18%
vanwege slechte ervaringen van anderen met het geven van borstvoeding	10%	12%	14%
omdat kunstvoeding beter is voor mijn kind*	0%	1%	2%
omdat het geven van borstvoeding niet te combineren was met mijn werk	14%	15%	12%
omdat mijn partner dan ook voedingen kon geven	38%	38%	45%
anders*	0%	11%	9%

10. Bent u na de bevalling gestart met het geven van borstvoeding?

	laag	midden	hoog
ja	76%	83%	93%
nee	24%	17%	7%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

11. Gaf u op de volgende momenten borstvoeding aan uw kind?

op dag 8 (1 week na de bevalling)	laag	midden	hoog
uitsluitend borstvoeding	79%	79%	80%
gedeeltelijk borstvoeding	15%	14%	17%
geen borstvoeding	7%	8%	4%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
2 weken na de bevalling	laag	midden	hoog
uitsluitend borstvoeding	72%	76%	82%
gedeeltelijk borstvoeding	15%	13%	12%
geen borstvoeding	13%	11%	6%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
3 weken na de bevalling	laag	midden	hoog
uitsluitend borstvoeding	69%	74%	81%
gedeeltelijk borstvoeding	15%	12%	12%
geen borstvoeding	16%	14%	7%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

1 maand na de bevalling	laag	midden	hoog
uitsluitend borstvoeding	64%	69%	80%
gedeeltelijk borstvoeding	11%	13%	11%
geen borstvoeding	25%	18%	9%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
2 maanden na de bevalling	laag	midden	hoog
uitsluitend borstvoeding	59%	63%	75%
gedeeltelijk borstvoeding	10%	13%	13%
geen borstvoeding	31%	24%	13%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
3 maanden na de bevalling	laag	midden	hoog
uitsluitend borstvoeding	56%	53%	66%
gedeeltelijk borstvoeding	7%	15%	16%
geen borstvoeding	38%	32%	19%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
6 maanden na de bevalling	laag	midden	hoog
uitsluitend borstvoeding	35%	28%	37%
gedeeltelijk borstvoeding	16%	20%	28%
geen borstvoeding	49%	53%	35%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
1 jaar na de bevalling	laag	midden	hoog
uitsluitend borstvoeding	21%	7%	8%
gedeeltelijk borstvoeding	11%	16%	27%
geen borstvoeding	68%	78%	65%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

12. Hoe lang heeft u precies (gedeeltelijk) borstvoeding gegeven?

	laag	midden	hoog
gemiddeld aantal weken	10,8	13,5	17,1
ik geef nog steeds borstvoeding	43%	40%	53%

12a. Hoe lang bent u nog van plan om borstvoeding te geven?

	laag	midden	hoog
gemiddeld aantal weken	53,5	30,1	27,2

13. Waarom bent u gestopt met het geven van borstvoeding? (meerdere antwoorden mogelijk)

	laag	midden	hoog
aanleggen aan de borst was moeilijk	23%	24%	21%
mijn kind weigert de borst	11%	14%	16%
borstvoeding was niet voldoende voor mijn kind / te weinig melk	40%	42%	45%
borstvoeding was meer dan mijn kind nodig had / te veel melk	0%	1%	2%
borstvoeding geven was pijnlijk	23%	21%	15%
borstvoeding geven was vermoeiend	23%	17%	21%
borstvoeding geven past niet bij mij	3%	4%	4%
borstvoeding geven kost veel tijd	6%	9%	13%
zonder borstvoeding is mijn partner meer betrokken bij de voedingen	6%	4%	5%
onzekerheid / twijfel over de kwaliteit en/of de hoeveelheid melk	14%	17%	14%
vanwege een medische reden of medicatie	17%	10%	9%
vanwege werk / lastig te combineren met werk	14%	21%	26%
ik vond dat ik lang genoeg borstvoeding had gegeven	9%	13%	20%
ik wilde niet kolven / het kolven verliep moeizaam	17%	17%	21%
anders	23%	19%	19%

15. Zijn er personen die u hebben geholpen om borstvoeding te (blijven) geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

ja, namelijk:	laag	midden	hoog
verloskundige	15%	22%	23%
gynaecoloog	2%	2%	1%
kraamverzorgende	59%	65%	71%
lactatiekundige	25%	33%	47%
(huis)arts	5%	2%	2%
medewerker van het consultatiebureau	10%	8%	9%
vrijwilliger van borstvoedingsorganisatie La Leche League	2%	2%	4%
familie en/of vrienden	16%	15%	20%
partner	26%	33%	39%
anders	3%	6%	5%
nee	23%	15%	11%

16. Zijn er informatiebronnen en/of materialen die u hebben geholpen om borstvoeding te (blijven) geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

	laag	midden	hoog
ja	44%	45%	56%
nee	56%	55%	44%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

17. Zijn er personen die u hadden kunnen helpen om te starten met borstvoeding geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)*

ja, namelijk:	laag	midden	hoog
verloskundige	42%	21%	24%
gynaecoloog	11%	8%	6%
kraamverzorgende	53%	28%	26%
lactatiekundige	0%	18%	25%
(huis)arts	5%	5%	5%
medewerker van het consultatiebureau	5%	7%	9%
vrijwilliger van borstvoedingsorganisatie La Leche League	0%	1%	1%
familie en/of vrienden	16%	12%	12%
partner	21%	13%	12%
anders	5%	1%	6%
nee	42%	65%	65%

18. Denkt u dat corona van invloed is geweest op de keuze om wel of geen borstvoeding te geven aan uw kind?*

	laag	midden	hoog
ja, door corona ben ik geen borstvoeding gaan geven	0%	0%	0%
ja, door corona ben ik juist borstvoeding gaan geven	4%	3%	5%
nee, corona heeft geen invloed gehad	96%	97%	95%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

19. Denkt u dat corona van invloed is geweest op de duur van borstvoeding geven aan uw kind?

	laag	midden	hoog
ja, ik denk dat ik nu minder lang borstvoeding heb gegeven / geef	0%	2%	2%
ja, ik denk dat ik nu langer borstvoeding heb gegeven / geef	11%	6%	18%
nee, ik denk dat corona geen invloed heeft gehad	89%	92%	80%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

20. Welke factoren hebben volgens u een rol gespeeld bij het minder lang borstvoeding geven als gevolg van corona? (meerdere antwoorden mogelijk)*

	laag	midden	hoog
(meer) thuiswerken	0%	0%	0%
werksituatie (bijv. meer werk, meer stress, etc.)	0%	0%	19%
meer mensen thuis (bijv. kinderen of partner)	0%	8%	23%
minder ontspanning / rust	0%	17%	27%
minder hulp, steun of advies van professionals (bijv. kraamverzorgende, verloskundige of lactatiekundige)	0%	42%	38%
minder hulp, steun of advies van familie en/of vrienden	0%	17%	19%
ik moest te veel zelf uitzoeken over het geven van borstvoeding	0%	17%	15%
anders	0%	42%	35%
weet ik niet	0%	8%	4%

21. Welke factoren hebben volgens u een rol gespeeld bij het langer borstvoeding geven als gevolg van corona? (meerdere antwoorden mogelijk)

	laag	midden	hoog
(meer) thuiswerken	33%	14%	58%
werksituatie (bijv. minder werk, werkloos geworden door corona, etc.)	22%	19%	15%
meer thuis zijn in de vrije tijd	11%	43%	53%
meer thuis zijn van de partner*	0%	14%	22%
meer hulp, steun of advies van familie en/of vrienden	11%	5%	4%
minder (kraam)bezoek	22%	26%	23%
minder verplichtingen of afspraken	33%	55%	53%
meer ontspanning / rust	22%	48%	40%
niet of minder in het openbaar borstvoeding te hoeven geven	44%	33%	30%
niet of minder te hoeven kolven	44%	33%	44%
anders	33%	17%	16%
weet ik niet*	0%	2%	1%

22. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden (inclusief uzelf)?

	laag	midden	hoog
2 personen	13%	3%	3%
3 personen	58%	57%	58%
4 personen	18%	25%	28%
5 personen	6%	11%	9%
6 personen of meer	6%	3%	2%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

23. Bent u momenteel werkzaam?

	laag	midden	hoog
ja, ik werk op dit moment	66%	80%	86%
ja, ik werk normaal gesproken, maar ben nu vanwege zwangerschapsverlof thuis	1%	5%	7%
nee	33%	15%	7%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

24. Voor hoeveel uur per week bent u (normaal gesproken) werkzaam?

	laag	midden	hoog
36 uur of meer per week	9%	9%	17%
20 t/m 35 uur per week	78%	73%	77%
12 t/m 19 uur per week	7%	14%	4%
minder dan 12 uur per week	6%	4%	1%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

25. Welke van de volgende situaties was het meest op u van toepassing voor corona?

	laag	midden	hoog
ik werkte vooral vanuit huis	4%	8%	10%
ik werkte vooral op locatie	85%	84%	76%
ik werkte zowel vanuit huis als op locatie	11%	9%	14%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

26. Welke van de volgende situaties is het meest op u van toepassing op dit moment?

	laag	midden	hoog
ik werk vooral vanuit huis	15%	13%	30%
ik werk vooral op locatie	80%	78%	50%
ik werk zowel vanuit huis als op locatie	6%	9%	21%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

27. Vanwege corona ...*

	laag	midden	hoog
ben ik meer gaan thuiswerken	22%	23%	58%
ben ik minder gaan thuiswerken	2%	1%	0%
ben ik niet meer of minder gaan thuiswerken	76%	76%	42%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

28. Vanwege corona ...

	laag	midden	hoog
heb ik meer vrije tijd (1) - heb ik minder vrije tijd (3)	1,8	1,8	1,6
ben ik me meer ontspannen gaan voelen (1) - ben ik me minder ontspannen gaan voelen (3)	2,0	2,0	1,9

2.3 Geboorteland moeder

3. Met hoeveel weken bent u bevallen?

	NL	overig EU	overig
gemiddelde	39,3	38,8	39,2

4. Welk van de volgende situaties is het meest op u van toepassing?*

	NL	overig EU	overig
ik ben bevallen van een eenling	99%	100%	97%
ik ben bevallen van een meerling (bijv. tweeling of drieling)	1%	0%	3%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

4a. Bent u toen bevallen van een jongen of een meisje?

	NL	overig EU	overig
jongen	52%	43%	56%
meisje	48%	57%	44%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

5. Was dit uw eerste zwangerschap of bent u al eerder bevallen van een kind?*

	NL	overig EU	overig
deze bevalling was van mijn eerste kind	62%	60%	51%
deze bevalling was van mijn tweede kind	27%	37%	31%
deze bevalling was van mijn derde kind	9%	3%	9%
deze bevalling was van mijn vierde kind of hoger	2%	0%	9%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

6. Hoe belangrijk vond u het vóór de bevalling om borstvoeding te gaan geven aan uw kind?*

	NL	overig EU	overig
(heel) belangrijk	81%	93%	89%
niet belangrijk, niet onbelangrijk	14%	3%	9%
(heel) onbelangrijk	5%	3%	3%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

7. Was u voor de bevalling van plan om uw kind borstvoeding te geven?*

	NL	overig EU	overig
ja, ik had vooraf besloten borstvoeding te geven	86%	93%	97%
nee, ik had vooraf besloten geen borstvoeding te geven	9%	3%	3%
deze beslissing had ik nog niet genomen / ik was nog niet zeker van mijn keuze	5%	3%	0%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

7a. Hoe lang was u van plan om borstvoeding te geven aan uw kind?

	NL	overig EU	overig
ik was van plan om ten minste ... maanden borstvoeding te geven	7,3	9,1	9,3
ik was van plan borstvoeding te geven, maar ik had vooraf geen periode in gedachten	48%	39%	47%

8. Waarom was u van plan om borstvoeding te geven aan uw kind? (meerdere antwoorden mogelijk)

	NL	overig EU	overig
omdat borstvoeding beter/gezonder is voor mijn kind	89%	97%	94%
omdat het de ontwikkeling van mijn kind verbetert	50%	62%	56%
vanwege het moeder-kind contact	76%	83%	59%
vanwege het voorkomen van allergie	36%	41%	26%
omdat het makkelijker is	33%	21%	29%
omdat het goedkoper is	23%	10%	24%
anders	6%	7%	3%

9. Waarom was u niet van plan om borstvoeding te geven aan uw kind? (meerdere antwoorden mogelijk)*

	NL	overig EU	overig
ik voel me er niet prettig bij	41%	50%	0%
het geven van borstvoeding past niet bij mij	44%	0%	0%
vanwege een medische reden van mijzelf	20%	0%	0%
vanwege een medische reden van mijn kind	2%	0%	0%
vanwege slechte ervaringen met het geven van borstvoeding bij een eerder kind	18%	50%	0%
vanwege slechte ervaringen van anderen met het geven van borstvoeding	13%	0%	0%
omdat kunstvoeding beter is voor mijn kind	1%	0%	0%
omdat het geven van borstvoeding niet te combineren was met mijn werk	14%	0%	100%
omdat mijn partner dan ook voedingen kon geven	41%	50%	0%
anders	9%	0%	0%

10. Bent u na de bevalling gestart met het geven van borstvoeding?*

	NL	overig EU	overig
ja	89%	93%	100%
nee	11%	7%	0%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

11. Gaf u op de volgende momenten borstvoeding aan uw kind?

op dag 8 (1 week na de bevalling)*	NL	overig EU	overig
uitsluitend borstvoeding	79%	75%	86%
gedeeltelijk borstvoeding	16%	25%	14%
geen borstvoeding	5%	0%	0%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
2 weken na de bevalling*	NL	overig EU	overig
uitsluitend borstvoeding	79%	79%	89%
gedeeltelijk borstvoeding	13%	21%	11%
geen borstvoeding	8%	0%	0%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
3 weken na de bevalling*	NL	overig EU	overig
uitsluitend borstvoeding	78%	82%	86%
gedeeltelijk borstvoeding	12%	18%	11%
geen borstvoeding	10%	0%	3%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

1 maand na de bevalling*	NL	overig EU	overig
uitsluitend borstvoeding	76%	82%	86%
gedeeltelijk borstvoeding	12%	11%	11%
geen borstvoeding	12%	7%	3%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
2 maanden na de bevalling*	NL	overig EU	overig
uitsluitend borstvoeding	70%	86%	86%
gedeeltelijk borstvoeding	13%	7%	9%
geen borstvoeding	17%	7%	6%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
3 maanden na de bevalling	NL	overig EU	overig
uitsluitend borstvoeding	61%	79%	71%
gedeeltelijk borstvoeding	15%	14%	17%
geen borstvoeding	24%	7%	11%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
6 maanden na de bevalling	NL	overig EU	overig
uitsluitend borstvoeding	34%	37%	31%
gedeeltelijk borstvoeding	25%	32%	42%
geen borstvoeding	42%	32%	27%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
1 jaar na de bevalling*	NL	overig EU	overig
uitsluitend borstvoeding	8%	0%	17%
gedeeltelijk borstvoeding	22%	38%	17%
geen borstvoeding	70%	63%	67%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

12. Hoe lang heeft u precies (gedeeltelijk) borstvoeding gegeven?*

	NL	overig EU	overig
gemiddeld aantal weken	15,6	16,1	15,8
ik geef nog steeds borstvoeding	48%	68%	66%

12a. Hoe lang bent u nog van plan om borstvoeding te geven?

	NL	overig EU	overig
gemiddeld aantal weken	28,8	28,4	28,1

13. Waarom bent u gestopt met het geven van borstvoeding? (meerdere antwoorden mogelijk)*

	NL	overig EU	overig
aanleggen aan de borst was moeilijk	22%	33%	33%
mijn kind weigert de borst	15%	0%	33%
borstvoeding was niet voldoende voor mijn kind / te weinig melk	43%	78%	42%
borstvoeding was meer dan mijn kind nodig had / te veel melk	2%	0%	0%
borstvoeding geven was pijnlijk	17%	22%	0%
borstvoeding geven was vermoeiend	20%	0%	8%
borstvoeding geven past niet bij mij	4%	0%	0%
borstvoeding geven kost veel tijd	11%	0%	8%
zonder borstvoeding is mijn partner meer betrokken bij de voedingen	5%	0%	0%
onzekerheid / twijfel over de kwaliteit en/of de hoeveelheid melk	15%	11%	17%
vanwege een medische reden of medicatie	10%	0%	25%
vanwege werk / lastig te combineren met werk	24%	33%	42%
ik vond dat ik lang genoeg borstvoeding had gegeven	17%	22%	8%
ik wilde niet kolven / het kolven verliep moeizaam	20%	11%	17%
anders	20%	22%	8%

15. Zijn er personen die u hebben geholpen om borstvoeding te (blijven) geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)*

ja, namelijk:	NL	overig EU	overig
verloskundige	23%	14%	23%
gynaecoloog	1%	0%	3%
kraamverzorgende	69%	54%	63%
lactatiekundige	42%	39%	43%
(huis)arts	2%	0%	6%
medewerker van het consultatiebureau	9%	14%	14%
vrijwilliger van borstvoedingsorganisatie La Leche League	3%	4%	6%
familie en/of vrienden	19%	29%	20%
partner	38%	32%	20%
anders	5%	0%	0%
nee	12%	25%	20%

16. Zijn er informatiebronnen en/of materialen die u hebben geholpen om borstvoeding te (blijven) geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

	NL	overig EU	overig
ja	52%	61%	49%
nee	48%	39%	51%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

17. Zijn er personen die u hadden kunnen helpen om te starten met borstvoeding geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)*

ja, namelijk:	NL	overig EU	overig
verloskundige	24%	0%	0%
gynaecoloog	8%	0%	0%
kraamverzorgende	30%	0%	0%
lactatiekundige	20%	0%	0%
(huis)arts	5%	0%	0%
medewerker van het consultatiebureau	8%	0%	0%
vrijwilliger van borstvoedingsorganisatie La Leche League	1%	0%	0%
familie en/of vrienden	12%	0%	0%
partner	13%	0%	0%
anders	4%	0%	0%
nee	62%	100%	0%

18. Denkt u dat corona van invloed is geweest op de keuze om wel of geen borstvoeding te geven aan uw kind?*

	NL	overig EU	overig
ja, door corona ben ik geen borstvoeding gaan geven	0%	0%	0%
ja, door corona ben ik juist borstvoeding gaan geven	4%	7%	9%
nee, corona heeft geen invloed gehad	96%	93%	91%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

19. Denkt u dat corona van invloed is geweest op de duur van borstvoeding geven aan uw kind?*

	NL	overig EU	overig
ja, ik denk dat ik nu minder lang borstvoeding heb gegeven / geef	2%	0%	3%
ja, ik denk dat ik nu langer borstvoeding heb gegeven / geef	14%	17%	11%
nee, ik denk dat corona geen invloed heeft gehad	84%	83%	86%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

20. Welke factoren hebben volgens u een rol gespeeld bij het minder lang borstvoeding geven als gevolg van corona? (meerdere antwoorden mogelijk)*

	NL	overig EU	overig
(meer) thuiswerken	0%	0%	0%
werksituatie (bijv. meer werk, meer stress, etc.)	11%	0%	100%
meer mensen thuis (bijv. kinderen of partner)	19%	0%	0%
minder ontspanning / rust	24%	0%	0%
minder hulp, steun of advies van professionals (bijv. kraamverzorgende, verloskundige of lactatiekundige)	41%	0%	0%
minder hulp, steun of advies van familie en/of vrienden	19%	0%	0%
ik moest te veel zelf uitzoeken over het geven van borstvoeding	16%	0%	0%
anders	38%	0%	0%
weet ik niet	5%	0%	0%

21. Welke factoren hebben volgens u een rol gespeeld bij het langer borstvoeding geven als gevolg van corona? (meerdere antwoorden mogelijk)*

	NL	overig EU	overig
(meer) thuiswerken	50%	40%	100%
werksituatie (bijv. minder werk, werkloos geworden door corona, etc.)	15%	20%	25%
meer thuis zijn in de vrije tijd	50%	20%	75%
meer thuis zijn van de partner	21%	0%	25%
meer hulp, steun of advies van familie en/of vrienden	4%	0%	25%
minder (kraam)bezoek	24%	0%	0%
minder verplichtingen of afspraken	53%	0%	50%
meer ontspanning / rust	41%	0%	50%
niet of minder in het openbaar borstvoeding te hoeven geven	31%	0%	75%
niet of minder te hoeven kolven	42%	60%	50%
anders	17%	20%	0%
weet ik niet	1%	0%	0%

22. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden (inclusief uzelf)?*

	NL	overig EU	overig
2 personen	3%	0%	6%
3 personen	58%	57%	51%
4 personen	27%	37%	26%
5 personen	10%	7%	11%
6 personen of meer	2%	0%	6%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

23. Bent u momenteel werkzaam?*

	NL	overig EU	overig
ja, ik werk op dit moment	84%	67%	71%
ja, ik werk normaal gesproken, maar ben nu vanwege zwangerschapsverlof thuis	6%	10%	3%
nee	10%	23%	26%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

24. Voor hoeveel uur per week bent u (normaal gesproken) werkzaam?*

	NL	overig EU	overig
36 uur of meer per week	14%	30%	38%
20 t/m 35 uur per week	77%	61%	58%
12 t/m 19 uur per week	7%	9%	4%
minder dan 12 uur per week	2%	0%	0%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

25. Welke van de volgende situaties was het meest op u van toepassing voor corona?*

	NL	overig EU	overig
ik werkte vooral vanuit huis	9%	26%	8%
ik werkte vooral op locatie	79%	65%	77%
ik werkte zowel vanuit huis als op locatie	12%	9%	15%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

26. Welke van de volgende situaties is het meest op u van toepassing op dit moment?*

	NL	overig EU	overig
ik werk vooral vanuit huis	24%	43%	27%
ik werk vooral op locatie	60%	35%	50%
ik werk zowel vanuit huis als op locatie	17%	22%	23%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

27. Vanwege corona ...*

	NL	overig EU	overig
ben ik meer gaan thuiswerken	46%	78%	58%
ben ik minder gaan thuiswerken	1%	0%	0%
ben ik niet meer of minder gaan thuiswerken	53%	22%	42%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

28. Vanwege corona ...

	NL	overig EU	overig
heb ik meer vrije tijd (1) - heb ik minder vrije tijd (3)	1,7	1,8	1,7
ben ik me meer ontspannen gaan voelen (1) - ben ik me minder ontspannen gaan voelen (3)	1,9	2,1	1,8

2.4 Werksituatie

3. Met hoeveel weken bent u bevallen?

	thuis	locatie	beide
gemiddelde	39,3	39,3	39,1

4. Welk van de volgende situaties is het meest op u van toepassing?*

	thuis	locatie	beide
ik ben bevallen van een eenling	99%	99%	99%
ik ben bevallen van een meerling (bijv. tweeling of drieling)	1%	1%	1%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

4a. Bent u toen bevallen van een jongen of een meisje?

	thuis	locatie	beide
jongen	51%	54%	47%
meisje	49%	46%	53%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

5. Was dit uw eerste zwangerschap of bent u al eerder bevallen van een kind?

	thuis	locatie	beide
deze bevalling was van mijn eerste kind	61%	64%	62%
deze bevalling was van mijn tweede kind	28%	26%	31%
deze bevalling was van mijn derde kind	9%	9%	6%
deze bevalling was van mijn vierde kind of hoger	2%	2%	1%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

6. Hoe belangrijk vond u het vóór de bevalling om borstvoeding te gaan geven aan uw kind?

	thuis	locatie	beide
(heel) belangrijk	85%	80%	83%
niet belangrijk, niet onbelangrijk	11%	15%	12%
(heel) onbelangrijk	5%	5%	5%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

7. Was u voor de bevalling van plan om uw kind borstvoeding te geven?

	thuis	locatie	beide
ja, ik had vooraf besloten borstvoeding te geven	89%	86%	88%
nee, ik had vooraf besloten geen borstvoeding te geven	7%	9%	7%
deze beslissing had ik nog niet genomen / ik was nog niet zeker van mijn keuze	4%	5%	5%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

7a. Hoe lang was u van plan om borstvoeding te geven aan uw kind?

	thuis	locatie	beide
ik was van plan om ten minste ... maanden borstvoeding te geven	7,0	6,9	6,9
ik was van plan borstvoeding te geven, maar ik had vooraf geen periode in gedachten	46%	48%	50%

8. Waarom was u van plan om borstvoeding te geven aan uw kind? (meerdere antwoorden mogelijk)

	thuis	locatie	beide
omdat borstvoeding beter/gezonder is voor mijn kind	89%	88%	90%
omdat het de ontwikkeling van mijn kind verbetert	50%	48%	55%
vanwege het moeder-kind contact	75%	76%	76%
vanwege het voorkomen van allergie	39%	35%	33%
omdat het makkelijker is	32%	32%	28%
omdat het goedkoper is	20%	23%	21%
anders	7%	5%	7%

9. Waarom was u niet van plan om borstvoeding te geven aan uw kind? (meerdere antwoorden mogelijk)*

	thuis	locatie	beide
ik voel me er niet prettig bij	36%	45%	38%
het geven van borstvoeding past niet bij mij	44%	46%	43%
vanwege een medische reden van mijzelf	30%	15%	16%
vanwege een medische reden van mijn kind	6%	2%	0%
vanwege slechte ervaringen met het geven van borstvoeding bij een eerder kind	20%	13%	27%
vanwege slechte ervaringen van anderen met het geven van borstvoeding	10%	13%	19%
omdat kunstvoeding beter is voor mijn kind	0%	2%	0%
omdat het geven van borstvoeding niet te combineren was met mijn werk	8%	19%	11%
omdat mijn partner dan ook voedingen kon geven	42%	41%	54%
anders	8%	9%	5%

10. Bent u na de bevalling gestart met het geven van borstvoeding?

	thuis	locatie	beide
ja	92%	88%	90%
nee	8%	12%	10%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

11. Gaf u op de volgende momenten borstvoeding aan uw kind?

op dag 8 (1 week na de bevalling)	thuis	locatie	beide
uitsluitend borstvoeding	80%	79%	76%
gedeeltelijk borstvoeding	17%	15%	16%
geen borstvoeding	2%	5%	8%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
2 weken na de bevalling	thuis	locatie	beide
uitsluitend borstvoeding	82%	79%	79%
gedeeltelijk borstvoeding	14%	12%	12%
geen borstvoeding	5%	9%	9%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
3 weken na de bevalling	thuis	locatie	beide
uitsluitend borstvoeding	80%	78%	77%
gedeeltelijk borstvoeding	15%	11%	12%
geen borstvoeding	6%	11%	11%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

1 maand na de bevalling	thuis	locatie	beide
uitsluitend borstvoeding	79%	75%	76%
gedeeltelijk borstvoeding	12%	11%	12%
geen borstvoeding	9%	13%	12%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
2 maanden na de bevalling	thuis	locatie	beide
uitsluitend borstvoeding	74%	69%	70%
gedeeltelijk borstvoeding	12%	13%	13%
geen borstvoeding	14%	18%	18%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
3 maanden na de bevalling	thuis	locatie	beide
uitsluitend borstvoeding	64%	59%	62%
gedeeltelijk borstvoeding	16%	15%	15%
geen borstvoeding	20%	26%	22%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
6 maanden na de bevalling	thuis	locatie	beide
uitsluitend borstvoeding	38%	32%	28%
gedeeltelijk borstvoeding	30%	22%	30%
geen borstvoeding	32%	46%	41%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**
1 jaar na de bevalling	thuis	locatie	beide
uitsluitend borstvoeding	9%	7%	4%
gedeeltelijk borstvoeding	30%	18%	27%
geen borstvoeding	61%	75%	69%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

12. Hoe lang heeft u precies (gedeeltelijk) borstvoeding gegeven?

	thuis	locatie	beide
gemiddeld aantal weken	16,5	15,9	14,1
ik geef nog steeds borstvoeding	56%	43%	52%

12a. Hoe lang bent u nog van plan om borstvoeding te geven?

	thuis	locatie	beide
gemiddeld aantal weken	32,0	25,6	24,8

13. Waarom bent u gestopt met het geven van borstvoeding? (meerdere antwoorden mogelijk)

	thuis	locatie	beide
aanleggen aan de borst was moeilijk	24%	21%	23%
mijn kind weigert de borst	16%	15%	15%
borstvoeding was niet voldoende voor mijn kind / te weinig melk	47%	41%	46%
borstvoeding was meer dan mijn kind nodig had / te veel melk	1%	2%	4%
borstvoeding geven was pijnlijk	19%	17%	15%
borstvoeding geven was vermoeiend	28%	16%	25%
borstvoeding geven past niet bij mij	6%	4%	4%
borstvoeding geven kost veel tijd	14%	10%	13%
zonder borstvoeding is mijn partner meer betrokken bij de voedingen	5%	5%	5%
onzekerheid / twijfel over de kwaliteit en/of de hoeveelheid melk	18%	14%	14%
vanwege een medische reden of medicatie	8%	9%	15%
vanwege werk / lastig te combineren met werk	21%	28%	22%
ik vond dat ik lang genoeg borstvoeding had gegeven	18%	17%	19%
ik wilde niet kolven / het kolven verliep moeizaam	25%	17%	21%
anders	17%	21%	20%

15. Zijn er personen die u hebben geholpen om borstvoeding te (blijven) geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

ja, namelijk:	thuis	locatie	beide
verloskundige	26%	22%	21%
gynaecoloog	0%	1%	2%
kraamverzorgende	72%	71%	65%
lactatiekundige	45%	40%	49%
(huis)arts	2%	2%	2%
medewerker van het consultatiebureau	9%	9%	10%
vrijwilliger van borstvoedingsorganisatie La Leche League	5%	2%	5%
familie en/of vrienden	17%	20%	18%
partner	39%	37%	38%
anders	6%	4%	6%
nee	13%	12%	11%

16. Zijn er informatiebronnen en/of materialen die u hebben geholpen om borstvoeding te (blijven) geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

	thuis	locatie	beide
ja	51%	54%	51%
nee	49%	46%	49%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

17. Zijn er personen die u hadden kunnen helpen om te starten met borstvoeding geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)*

ja, namelijk:	thuis	locatie	beide
verloskundige	22%	25%	29%
gynaecoloog	8%	7%	13%
kraamverzorgende	33%	30%	29%
lactatiekundige	22%	17%	29%
(huis)arts	8%	5%	6%
medewerker van het consultatiebureau	14%	7%	6%
vrijwilliger van borstvoedingsorganisatie La Leche League	3%	1%	0%
familie en/of vrienden	14%	11%	16%
partner	17%	12%	19%
anders	0%	4%	3%
nee	64%	62%	58%

18. Denkt u dat corona van invloed is geweest op de keuze om wel of geen borstvoeding te geven aan uw kind?*

	thuis	locatie	beide
ja, door corona ben ik geen borstvoeding gaan geven	1%	0%	0%
ja, door corona ben ik juist borstvoeding gaan geven	7%	3%	3%
nee, corona heeft geen invloed gehad	93%	96%	97%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

19. Denkt u dat corona van invloed is geweest op de duur van borstvoeding geven aan uw kind?

	thuis	locatie	beide
ja, ik denk dat ik nu minder lang borstvoeding heb gegeven / geef	2%	2%	1%
ja, ik denk dat ik nu langer borstvoeding heb gegeven / geef	28%	9%	15%
nee, ik denk dat corona geen invloed heeft gehad	70%	89%	85%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

20. Welke factoren hebben volgens u een rol gespeeld bij het minder lang borstvoeding geven als gevolg van corona? (meerdere antwoorden mogelijk)*

	thuis	locatie	beide
(meer) thuiswerken	0%	0%	0%
werksituatie (bijv. meer werk, meer stress, etc.)	11%	17%	0%
meer mensen thuis (bijv. kinderen of partner)	33%	17%	0%
minder ontspanning / rust	11%	29%	0%
minder hulp, steun of advies van professionals (bijv. kraamverzorgende, verloskundige of lactatiekundige)	44%	38%	50%
minder hulp, steun of advies van familie en/of vrienden	33%	13%	50%
ik moest te veel zelf uitzoeken over het geven van borstvoeding	33%	13%	0%
anders	22%	42%	50%
weet ik niet	0%	4%	50%

21. Welke factoren hebben volgens u een rol gespeeld bij het langer borstvoeding geven als gevolg van corona? (meerdere antwoorden mogelijk)

	thuis	locatie	beide
(meer) thuiswerken	81%	12%	67%
werksituatie (bijv. minder werk, werkloos geworden door corona, etc.)	12%	14%	16%
meer thuis zijn in de vrije tijd	48%	49%	51%
meer thuis zijn van de partner	23%	16%	18%
meer hulp, steun of advies van familie en/of vrienden	2%	4%	4%
minder (kraam)bezoek	19%	26%	24%
minder verplichtingen of afspraken	48%	60%	47%
meer ontspanning / rust	37%	43%	42%
niet of minder in het openbaar borstvoeding te hoeven geven	32%	34%	24%
niet of minder te hoeven kolven	51%	33%	38%
anders	9%	25%	20%
weet ik niet	0%	2%	2%

22. Uit hoeveel personen bestaat uw huishouden (inclusief uzelf)?

	thuis	locatie	beide
2 personen	2%	3%	4%
3 personen	58%	60%	57%
4 personen	27%	26%	30%
5 personen	10%	9%	7%
6 personen of meer	3%	2%	2%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

23. Bent u momenteel werkzaam?*

	thuis	locatie	beide
ja, ik werk op dit moment	95%	93%	90%
ja, ik werk normaal gesproken, maar ben nu vanwege zwangerschapsverlof thuis	5%	7%	10%
nee	0%	0%	0%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

24. Voor hoeveel uur per week bent u (normaal gesproken) werkzaam?

	thuis	locatie	beide
36 uur of meer per week	24%	10%	17%
20 t/m 35 uur per week	70%	79%	77%
12 t/m 19 uur per week	4%	9%	5%
minder dan 12 uur per week	2%	3%	1%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

25. Welke van de volgende situaties was het meest op u van toepassing voor corona?

	thuis	locatie	beide
ik werkte vooral vanuit huis	26%	2%	10%
ik werkte vooral op locatie	57%	92%	63%
ik werkte zowel vanuit huis als op locatie	17%	6%	28%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

27. Vanwege corona ...*

	thuis	locatie	beide
ben ik meer gaan thuiswerken	92%	16%	89%
ben ik minder gaan thuiswerken	0%	1%	0%
ben ik niet meer of minder gaan thuiswerken	8%	83%	11%
totaal	**100%**	**100%**	**100%**

28. Vanwege corona ...

	thuis	locatie	beide
heb ik meer vrije tijd (1) - heb ik minder vrije tijd (3)	1,6	1,8	1,7
ben ik me meer ontspannen gaan voelen (1) - ben ik me minder ontspannen gaan voelen (3)	1,8	2,0	1,8

2.5 Vergelijking Peiling Melkvoeding 2018

11. Gaf u op de volgende momenten borstvoeding aan uw kind?

op dag 8 (1 week na de bevalling)	2018	2021
uitsluitend borstvoeding	58%	79%
gedeeltelijk borstvoeding	10%	16%
geen borstvoeding	32%	5%
totaal	**100%**	**100%**
2 weken na de bevalling	2018	2021
uitsluitend borstvoeding	56%	80%
gedeeltelijk borstvoeding	10%	13%
geen borstvoeding	34%	8%
totaal	**100%**	**100%**
1 maand na de bevalling	2018	2021
uitsluitend borstvoeding	47%	76%
gedeeltelijk borstvoeding	12%	12%
geen borstvoeding	41%	12%
totaal	**100%**	**100%**
3 maanden na de bevalling	2018	2021
uitsluitend borstvoeding	31%	62%
gedeeltelijk borstvoeding	10%	15%
geen borstvoeding	58%	23%
totaal	**100%**	**100%**
6 maanden na de bevalling	2018	2021
uitsluitend borstvoeding	19%	34%
gedeeltelijk borstvoeding	9%	25%
geen borstvoeding	72%	41%
totaal	**100%**	**100%**
1 jaar na de bevalling	2018	2021
uitsluitend borstvoeding	9%	8%
gedeeltelijk borstvoeding	7%	22%
geen borstvoeding	84%	70%
totaal	**100%**	**100%**

Percentage borstgevoede zuigelingen tussen 0 en 6 maanden over de jaren heen

	2001	2002	2003	2005	2007	2010	2015	2018	2021
geboortedag	75%	80%	80%	74%	81%	75%	80%	69%	89%*
1 maand na de bevalling	53%	52%	56%	47%	46%	46%	57%	47%	76%
3 maanden na de bevalling	32%	35%	31%	28%	30%	29%	47%	31%	62%
6 maanden na de bevalling	19%	17%	18%	20%	-	18%	39%	19%	34%

* in 2021 is de vraag gesteld 'Bent u na de bevalling gestart met het geven van borstvoeding?'. Deze vraagstelling is ruimer dan in voorgaande jaren, toen er gevraagd werd naar de geboortedag. Hierdoor kan het percentage van 2021 hoger uitvallen dan in voorgaande jaren.

Hoofdstuk 3

Verantwoording

In opdracht van het Voedingscentrum heeft Flycatcher in juli 2021 een onderzoek uitgevoerd over borstvoeding in coronatijd. Het Voedingscentrum is benieuwd of de veranderde situatie van het afgelopen jaar als gevolg van corona ook effect heeft op de keuze voor en het (blijven) geven van borstvoeding onder Nederlandse moeders.

3.1 Onderzoeksmethode

Voor de uitvoering van dit onderzoek is gebruik gemaakt van een online vragenlijst. De geselecteerde respondenten zijn via e-mail benaderd om mee te doen aan het onderzoek. Door te klikken op een, voor elke respondent unieke, hyperlink in de uitnodiging kwam men bij de vragenlijst terecht. Respondenten beantwoordden eerst een verificatievraag, waarmee zoveel mogelijk voorkomen is dat eventuele huisgenoten of anderen de vragenlijst invulden.

De vragenlijst was alleen toegankelijk voor panelleden die hiervoor een uitnodiging kregen. Het invullen van de vragenlijst kon desgewenst afgebroken en op een later tijdstip hervat worden, zonder dat de respondent de reeds ingevulde vragen opnieuw moest beantwoorden. Elke respondent kon de vragenlijst maar één keer invullen.

3.2 Onderzoeksgroep

De doelgroep van het onderzoek bestond uit vrouwen van 18 t/m 45 jaar die bevallen zijn in de periode van 1 maart 2020 tot 1 april 2021. De onderzoeksgroep is geselecteerd uit ons ISO-gecertificeerde Flycatcher panel. De steekproef is niet gestratificeerd, vooraf is een selectieonderzoek uitgevoerd om te achterhalen welke vrouwen onlangs zijn bevallen. Daarnaast is door het Voedingscentrum een algemene link verspreid onder nieuwbrieflezers van 'WIJ' en 'Ouders van nu'.

3.3 Het Flycatcher panel

Ons panel bestaat uit meer dan 10.000 mensen van 18 jaar en ouder die zich via 'double-active-opt-in' vrijwillig en actief bereid hebben verklaard om deel te nemen aan online onderzoeken. Panelleden ontvangen voor elke volledig ingevulde vragenlijst een vooraf bepaald aantal punten en 1 lot in de Flycatcher Kwartaal Loterij. Indien men voldoende punten gespaard heeft, kunnen deze ingewisseld worden voor een cadeaubon. Panelleden spelen met het aantal verdiende loten tevens mee in de Flycatcher Kwartaal Loterij, waarbij onder andere deelname aan onderzoeken de winkans in de loterij bepaalt.

Ons keurmerk voor markt-, opinie- en maatschappelijk onderzoek (ISO 20252) bevestigt dat de onderzoeksactiviteiten van Flycatcher, inclusief het Flycatcher panel, voldoen aan de ISO-kwaliteitseisen. Tevens borgt ons keurmerk voor informatiebeveiliging (ISO 27001) de kwaliteit van onze beveiliging.

3.4 De vragenlijst

De vragenlijst is opgesteld door het Voedingscentrum in overleg met Flycatcher. De definitieve vragenlijst is vervolgens door Flycatcher online geprogrammeerd.

De vragenlijst is door twee onderzoekers inhoudelijk en technisch uitgebreid intern gepretest. Daarnaast heeft Flycatcher het Voedingscentrum de mogelijkheid geboden om de gedigitaliseerde vragenlijst via een proefaccount in te zien en te doorlopen, voordat deze verstuurd is. De vragenlijst is verstuurd na definitief akkoord van het Voedingscentrum op de online vragenlijst.

3.5 Veldwerkperiode en respons

De vragenlijst is verstuurd op maandag 5 juli en kon ingevuld worden tot dinsdag 13 juli 2021. Op vrijdag 9 juli is een reminder gestuurd naar alle panelleden die

op dat moment de vragenlijst nog niet of niet volledig ingevuld hadden. De algemene link is verspreid in de nieuwsbrief van 'WIJ' op 29 juni en in de nieuwsbrief van 'Ouders van nu' op 4 juli. Een overzicht van de respons is te vinden in de volgende tabel.

Responsoverzicht

132 panelleden in steekproef	**1** verwijderd wegens slechte responskwaliteit*
0 foutmeldingen (onjuist e-mail adres, mailbox vol)	2 vragenlijsten onvolledig ingevuld / drop-out*
132 uitnodigingen netto verstuurd	respons **127** respons binnen doelgroep **99**
	respons % **96%** (=respons / netto verstuurd)

Via de algemene link hebben **2016** vrouwen deelgenomen, waarvan **1974** binnen de doelgroep.

* De gegevens van deze respondenten zijn niet meegenomen in de respons en de resultaten.

3.6 Resultaten

Na het afsluiten van de veldwerkperiode zijn de data opgeschoond, gecontroleerd en verwerkt.
Er zijn kwaliteitscontroles uitgevoerd op open antwoorden, consistentie van antwoorden, straightlining en invultijd. In geval van een slechte responskwaliteit zijn de resultaten van het betreffende panellid uit het databestand verwijderd (zie het responsoverzicht).

3.7 Generaliseerbaarheid, betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Omdat gebruik is gemaakt van een steekproef, wijken de uitkomsten in bepaalde mate af van de uitkomsten in de totale populatie. Om deze reden is het belangrijk de resultaten met een bepaalde waarschijnlijkheid te interpreteren.

Afhankelijk van het gevonden **percentage** (p) en het netto aantal respondenten (n) kan aan de hand van onderstaande formule de onnauwkeurigheidsmarge bepaald worden die betrekking heeft op de totale populatie:

$$1{,}96 \cdot \sqrt{\frac{p \cdot (1 - p)}{n}}$$

<u>Voorbeeld</u>:
Indien 34% van de respondenten het voor de bevalling belangrijk vond om borstvoeding te gaan geven aan hun kind, is de marge voor de totale populatie:

$$1{,}96 \cdot \sqrt{\frac{0{,}34 \cdot (1-0{,}34)}{2073}} = 2\%$$

In dit geval is de conclusie dat tussen 32% en 36% van de vrouwen van 18 t/m 45 jaar die net bevallen zijn het voor de bevalling belangrijk vond om borstvoeding te gaan geven.

Indien generalisaties worden gedaan met behulp van deze formule, worden de uitspraken gedaan met een betrouwbaarheid van 95%. Bij een groter aantal respondenten verandert de betrouwbaarheid niet, maar worden de marges kleiner zodat met een grotere nauwkeurigheid uitspraak gedaan kan worden over de totale populatie.

De maximale nauwkeurigheidsmarge voor de totale groep respondenten (n = 2073) bedraagt 2,2% bij een betrouwbaarheid van 95%. De maximale marge geldt bij een uitkomst van 50%, bij hogere of lagere percentages is de marge altijd lager dan het maximum.

3.8 Statistische toetsing

Verschillen tussen groepen respondenten zijn statistisch getoetst op significantie door middel van een chi-kwadraat toets in combinatie met een z-toets (bij percentages) of t-toets (bij gemiddeldes). Indien er sprake is van een significant verschil tussen groepen wil dit zeggen dat met 95% zekerheid geconcludeerd mag worden dat een verschil daadwerkelijk bestaat en niet op toeval berust. Door middel van de Bonferroni methode is gecorrigeerd voor multiple testing waardoor de kans op significante verschillen door toeval verkleind wordt. Om de resultaten uit te splitsen naar verschillende groepen, dient elke groep minimaal 30 respondenten te bevatten. Een grenswaarde van 10 respondenten is aangehouden om resultaten uit te splitsen zonder te toetsen. Deze grenswaarden zijn noodzakelijk om betrouwbare uitspraken mogelijk te maken.

Bijlagen

Bijlage 1

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

2. Eerder gaf u aan in de periode van 1 maart 2020 tot 1 april 2021 te zijn bevallen. Op welke datum bent u precies bevallen?

	aantal
2-3-2020	3
3-3-2020	3
4-3-2020	4
6-3-2020	3
9-3-2020	1
11-3-2020	1
13-3-2020	5
15-3-2020	3
18-3-2020	1
19-3-2020	2
20-3-2020	2
21-3-2020	1
22-3-2020	2
23-3-2020	1
24-3-2020	2
25-3-2020	3
26-3-2020	2
27-3-2020	2
28-3-2020	1
30-3-2020	1
31-3-2020	2
1-4-2020	5
2-4-2020	2
3-4-2020	8
4-4-2020	5
5-4-2020	6
6-4-2020	2
7-4-2020	2
8-4-2020	6
9-4-2020	4
10-4-2020	2
11-4-2020	1
12-4-2020	1
13-4-2020	4
14-4-2020	3
16-4-2020	1
17-4-2020	3

18-4-2020	5
19-4-2020	1
20-4-2020	4
21-4-2020	3
22-4-2020	3
23-4-2020	5
25-4-2020	2
26-4-2020	1
27-4-2020	1
28-4-2020	2
29-4-2020	5
30-4-2020	4
1-5-2020	4
2-5-2020	2
3-5-2020	3
4-5-2020	3
5-5-2020	2
6-5-2020	6
8-5-2020	1
9-5-2020	5
10-5-2020	3
11-5-2020	2
12-5-2020	1
13-5-2020	3
14-5-2020	5
15-5-2020	1
16-5-2020	2
17-5-2020	4
18-5-2020	2
19-5-2020	4
20-5-2020	7
21-5-2020	2
22-5-2020	2
23-5-2020	2
24-5-2020	3
25-5-2020	4
26-5-2020	3
27-5-2020	2
28-5-2020	3
29-5-2020	2
30-5-2020	3
1-6-2020	4
2-6-2020	2
3-6-2020	5
4-6-2020	3

5-6-2020	2
6-6-2020	3
7-6-2020	4
8-6-2020	2
9-6-2020	5
10-6-2020	4
11-6-2020	8
12-6-2020	8
14-6-2020	7
15-6-2020	2
16-6-2020	5
17-6-2020	3
18-6-2020	5
19-6-2020	6
20-6-2020	3
21-6-2020	5
22-6-2020	5
23-6-2020	5
24-6-2020	1
25-6-2020	7
26-6-2020	7
27-6-2020	4
28-6-2020	2
29-6-2020	5
30-6-2020	2
1-7-2020	3
2-7-2020	10
3-7-2020	2
4-7-2020	8
5-7-2020	1
6-7-2020	2
7-7-2020	4
8-7-2020	5
9-7-2020	2
10-7-2020	10
11-7-2020	6
12-7-2020	3
13-7-2020	5
14-7-2020	8
15-7-2020	7
16-7-2020	2
17-7-2020	8
18-7-2020	6
19-7-2020	4
20-7-2020	5

21-7-2020	5
22-7-2020	7
23-7-2020	5
24-7-2020	4
25-7-2020	3
26-7-2020	5
27-7-2020	4
28-7-2020	8
29-7-2020	4
30-7-2020	5
31-7-2020	5
1-8-2020	9
2-8-2020	2
3-8-2020	2
4-8-2020	3
5-8-2020	8
6-8-2020	5
7-8-2020	4
8-8-2020	5
9-8-2020	3
10-8-2020	8
11-8-2020	7
12-8-2020	5
13-8-2020	5
14-8-2020	2
15-8-2020	6
16-8-2020	3
17-8-2020	7
18-8-2020	8
19-8-2020	4
20-8-2020	9
21-8-2020	5
22-8-2020	4
23-8-2020	3
24-8-2020	6
25-8-2020	9
26-8-2020	4
27-8-2020	9
28-8-2020	5
29-8-2020	5
30-8-2020	7
31-8-2020	6
1-9-2020	5
2-9-2020	4
3-9-2020	6

4-9-2020	5
5-9-2020	9
6-9-2020	8
7-9-2020	6
8-9-2020	7
9-9-2020	14
10-9-2020	11
11-9-2020	6
12-9-2020	7
13-9-2020	4
14-9-2020	8
15-9-2020	7
16-9-2020	8
17-9-2020	5
18-9-2020	4
19-9-2020	5
20-9-2020	7
21-9-2020	3
22-9-2020	8
23-9-2020	5
24-9-2020	8
25-9-2020	8
26-9-2020	5
27-9-2020	3
28-9-2020	4
29-9-2020	9
30-9-2020	6
1-10-2020	12
2-10-2020	6
3-10-2020	7
4-10-2020	12
5-10-2020	5
6-10-2020	8
7-10-2020	5
8-10-2020	4
9-10-2020	4
10-10-2020	7
11-10-2020	5
12-10-2020	6
13-10-2020	7
14-10-2020	5
15-10-2020	4
16-10-2020	8
17-10-2020	7
18-10-2020	4

19-10-2020	7
20-10-2020	6
21-10-2020	4
22-10-2020	13
23-10-2020	11
24-10-2020	3
25-10-2020	7
26-10-2020	7
27-10-2020	8
28-10-2020	7
29-10-2020	9
30-10-2020	10
31-10-2020	8
1-11-2020	4
2-11-2020	8
3-11-2020	9
4-11-2020	5
5-11-2020	4
6-11-2020	7
7-11-2020	7
8-11-2020	2
9-11-2020	2
10-11-2020	10
11-11-2020	4
12-11-2020	5
13-11-2020	7
14-11-2020	5
15-11-2020	4
16-11-2020	1
17-11-2020	6
18-11-2020	11
19-11-2020	5
20-11-2020	4
21-11-2020	6
22-11-2020	3
23-11-2020	4
24-11-2020	9
25-11-2020	9
26-11-2020	3
27-11-2020	4
28-11-2020	10
29-11-2020	3
30-11-2020	6
1-12-2020	7
2-12-2020	6

3-12-2020	6
4-12-2020	7
5-12-2020	6
6-12-2020	1
7-12-2020	5
8-12-2020	6
9-12-2020	5
10-12-2020	9
11-12-2020	6
12-12-2020	6
13-12-2020	7
14-12-2020	8
15-12-2020	9
16-12-2020	7
17-12-2020	6
18-12-2020	5
19-12-2020	5
20-12-2020	2
21-12-2020	3
22-12-2020	5
23-12-2020	3
24-12-2020	4
25-12-2020	7
26-12-2020	3
27-12-2020	10
28-12-2020	3
29-12-2020	5
30-12-2020	6
31-12-2020	5
1-1-2021	4
2-1-2021	2
3-1-2021	3
4-1-2021	3
5-1-2021	6
6-1-2021	10
7-1-2021	8
8-1-2021	10
9-1-2021	6
10-1-2021	4
11-1-2021	8
12-1-2021	5
13-1-2021	5
14-1-2021	8
15-1-2021	8
16-1-2021	4

17-1-2021	13
18-1-2021	3
19-1-2021	6
20-1-2021	7
21-1-2021	7
22-1-2021	3
23-1-2021	8
24-1-2021	9
25-1-2021	8
26-1-2021	8
27-1-2021	5
28-1-2021	9
29-1-2021	8
30-1-2021	5
31-1-2021	9
1-2-2021	6
2-2-2021	12
3-2-2021	8
4-2-2021	7
5-2-2021	11
6-2-2021	1
7-2-2021	10
8-2-2021	7
9-2-2021	4
10-2-2021	11
11-2-2021	7
12-2-2021	5
13-2-2021	4
14-2-2021	8
15-2-2021	4
16-2-2021	8
17-2-2021	6
18-2-2021	9
19-2-2021	8
20-2-2021	11
21-2-2021	6
22-2-2021	3
23-2-2021	10
24-2-2021	5
25-2-2021	6
26-2-2021	15
27-2-2021	3
28-2-2021	10
1-3-2021	7
2-3-2021	6

3-3-2021	14
4-3-2021	5
5-3-2021	4
6-3-2021	10
7-3-2021	8
8-3-2021	6
9-3-2021	8
10-3-2021	10
11-3-2021	11
12-3-2021	14
13-3-2021	6
14-3-2021	2
15-3-2021	9
16-3-2021	6
17-3-2021	3
18-3-2021	4
19-3-2021	7
20-3-2021	2
21-3-2021	8
22-3-2021	11
23-3-2021	7
24-3-2021	6
25-3-2021	10
26-3-2021	4
27-3-2021	9
28-3-2021	10
29-3-2021	15
30-3-2021	12
31-3-2021	11

Bijlage 2

3. Met hoeveel weken bent u bevallen?

	absoluut	relatief
26	1	0%
27	1	0%
28	3	0%
29	2	0%
30	3	0%
31	3	0%
32	3	0%
32,2	1	0%
32,5	1	0%
33	9	0%
33,1	1	0%
33,4	2	0%
34	16	1%
34,3	1	0%
34,5	3	0%
35	28	1%
35,2	1	0%
35,3	3	0%
35,5	1	0%
35,6	3	0%
36	41	2%
36,1	1	0%
36,4	1	0%
36,5	4	0%
36,6	3	0%
36,9	1	0%
37	107	5%
37,1	1	0%
37,2	3	0%
37,3	6	0%
37,4	2	0%
37,5	5	0%
37,6	3	0%
37,8	1	0%
38	226	11%
38,1	5	0%
38,2	7	0%
38,3	6	0%
38,4	13	1%

38,5	14	1%
38,6	10	0%
39	405	20%
39,1	1	0%
39,2	11	1%
39,3	11	1%
39,4	16	1%
39,5	29	1%
39,6	24	1%
39,8	1	0%
40	490	24%
40,1	9	0%
40,2	9	0%
40,3	20	1%
40,4	10	0%
40,5	31	1%
40,6	12	1%
40,8	2	0%
41	291	14%
41,1	8	0%
41,2	12	1%
41,3	18	1%
41,4	10	0%
41,5	28	1%
41,6	5	0%
42	72	3%
42,2	2	0%
totaal	**2073**	**100%**
gemiddelde	**39,3**	

Bijlage 3

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

4b. Van hoeveel jongen(s) en/of meisjes(s) bent u toen bevallen? (meerdere antwoorden mogelijk)

ik ben van ... jongen(s) bevallen	aantal
1	8
2	7

ik ben van ... meisje(s) bevallen	aantal
1	7
2	9

Bijlage 4

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

7a. Hoe lang was u van plan om borstvoeding te geven aan uw kind?

ik was van plan om ten minste ... maanden borstvoeding te geven	aantal	relatief
0,5	1	0%
1	8	1%
2	25	3%
2,5	1	0%
3	197	21%
3,5	1	0%
4	41	4%
5	12	1%
6	380	41%
7	4	0%
8	8	1%
9	37	4%
10	5	1%
12	157	17%
13	2	0%
15	2	0%
17	1	0%
18	6	1%
20	3	0%
23	1	0%
24	39	4%
36	4	0%
totaal	**935**	**100%**
gemiddelde	**7,3**	

Bijlage 5

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

8. Waarom was u van plan om borstvoeding te geven aan uw kind? (meerdere antwoorden mogelijk)

anders, namelijk:	aantal
aanpassen borstvoeding aan kind zoals antistoffen, voedingsstoffen enz	1
antistoffen	3
Antistoffen meegeven	1
bescherming in coronatijd	1
bescherming tegen corona	1
Beste voeding voor een kind	1
beste voeding voor mijn baby	1
beter voor de moeder, minder risico op borstkanker	1
Betere afweer	1
bij de eerste ook gedaan, en dat was prachtig te doen!	1
Bij oudste dochter ook gedaan	1
corona	1
Daar zijn uiteindelijk borsten voor bedoeld	1
De cruciale darmrijping van mijn kind.	1
doorgeven antistoffen	1
doorgeven antistoffen Corona na vaccinatie	1
en omdat het ook goed is voor mijn lijf	1
Ervaring opdoen voor werk. Ik was kraamverzorgster en wilde weten waarover ik praten	1
geloof (moslim)	1
gewoon goed gevoel bij	1
Gezond voor mezelf	1
gezond voor moeder en kind, helaas een ziek kindje	1
Gezonder	1
gezonder voor mij	1
gezondheidsvoordelen voor de moeder	1
gezondheidsvoordelen voor mezelf	1
gezondheidsvoordelen voor mijzelf	1
Goede ervaring met borstvoeding bij eerste kind	1
Goede ervaringen met vorige kinderen	1
goede start meegeven	1
heerlijk moeder kind momentje	1
herstel moeder	2
het geeft antistoffen	1
Het hoort zo en is de beste start	1
het is de beste voeding	1
Het is de natuur	1
Het is gewoon heel fijn.	1

het is vegan	1
het kan, dus eerst kijken of het lukt. Dan pas verder kijken	1
het leek mij ook heel erg mooi en bijzonder	1
het lukte gewoon	1
het meemaken	1
het natuurlijk is	1
het vermindert de kans dat ik borstkanker krijg	1
het volgen van de natuur, de mooie ervaring, doen waar mijn vrouwenlijf voor gemaakt is	1
huidproblemen die tijdens zwangerschap praktisch wegwaren	1
ik vind persoonlijk dat borstvoeding geven het mooiste en beste is wat je je kindje kunt geven. hoeveel pijn en moeite het ook mag kosten .	1
ik vond dat het zo hoort	1
ik wilde het proberen als het lukte	1
Ik wist dat het kon, omdat ik meerdere baby's lang gevoed heb.	1
ik wist niet of het wel ging lukken	1
immumsysteem van kind ook mbt corona	1
Ivm Corona en mogelijke bescherming	1
ivm de antistoffen die je mee geeft	1
Lange termijn effecten,	1
maatschappelijke druk	1
magisch mooi vind ik het	1
meegeven goede resistentie omdat de vader darmproblemen heeft	1
meest natuurlijk	1
Meest natuurlijke en perfecte voeding die er is	1
Minder kans op eczeem	1
Mooi en natuurlijk om te kunnen doen	1
mooie ervaring met eerste dochter (tot 2 jaar gevoed)	1
natuurlijk proces	1
natuurlijker	1
Oa weerstand opbouwen	1
om het te proberen	1
om mee te maken wat het was	1
om mijn kind een stukje weerstand mee te geven	1
omdat de natuur het zo bedoeld heeft	1
Omdat de oudste ook borstvoeding krijgt	1
Omdat het bij andere kinderen niet lukte	1
omdat het bij de vorige twee mislukt was en ik toch een succes wilde ervaren	1
Omdat het de meest natuurlijke manier is om je kind je voeden	1
omdat het gezonder is voor mij vanwege zwangerschapssuiker	1
omdat het kan en een natuurlijk proces is	1
omdat het natuurlijk is	1
Omdat het normaal is. Mensenmelk voor een mensenbaby. Het voelt niet meer dan logisch	1
Omdat het ook goed is voor mijn herstel	1
omdat het zo ontzettend werd gepromoot door verloskundige, artsen etc	1
omdat het zoiets moois is	1
omdat het zoveel meer is dan alleen voeding: troost, comfort, genegenheid, neemt angst weg, pijnslittend, etc	1

Omdat ik het belangrijk vind de voeding, die mijn lichaam voor mijn kind maakt en op mijn kind afstemt, niet niet te gebruiken maar zeker aan mijn kind te geven	1
omdat ik het goed vind	1
Omdat ik het heb en dit natuurlijk voelde	1
omdat ik mezelf die ervaring zo erg gunde en ik het vertrouwen had in mijn lichaam dat ik het kon	1
Omdat met name de eerste melk zeer belangrijk is voor het kind	1
omdat mijn eerste kind ook een jaar borstvoeding heeft gehad	1
onderdrukt mijn ernstige astma	1
ontzwangeren eigen lichaam	1
Prematuur en dysmatuur geboren moedermelk was noodzakelijk	1
Problemen met darmen in de familie	1
risico borstkanker verlagen	1
Sneller herstel na bevalling	1
stemt zich af op de behoefte van mijn kindje	1
vanwege antistoffen die de kind door de moeder krijgt	1
Vanwege de antistoffen die je overbrengt	1
Vanwege een borstverkleining en met Diabetes type 1 was de kans om borstvoeding te kunnen geven klein. Zou het lukken, dan zou ik het geven!	1
Vanwege het ontwikkelen van smaak/goed eetpatroon	1
verbeteren van immuumsysteem	1
verkleinen kans op borstkanker	1
verkleint de kans op borstkanker.	1
Vermindert risico borstkanker	1
verplicht in het ziekenhuis waar we nog een tijd na de bevalling moesten blijven	1
vloeibaar goud voor je kind.	1
Voor mijn eigen gezondheid	1
voordelen voor mezelf, lagere kans borstkanker en verliezen gewicht	1
Voorkomen auto immuunziekten	1
Was er nog niet uit	1
Wilde dit proberen	1
zelf ook heel fijn moment vind	1
zo kan het kind buiten de buik ook afbouwen van met de medicatie die ik tijdens de zwangerschap moest doorgebruiken	1

Bijlage 6

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

9. Waarom was u niet van plan om borstvoeding te geven aan uw kind? (meerdere antwoorden mogelijk)

anders, namelijk:
Bij flesvoeding is duidelijker hoeveel voeding het kind binnen krijgt. Bij flesvoeding slaapt een kind sneller door.
borstverkleining
Borstvoeding lukte niet bij andere kinderen
De kans was klein dat het zou lukken
dubbele amputatie ivm borstkanker
Er geen garantie was dat het zou lukken. Ik stond er neutraal in. Als het lukt: top. Zo niet, ook prima
geen borsten meer ivm borstkanker
geen idee of het zou lukken
Het moest makkelijk gaan en niet ten kosten van mezelf
ik alleen ben en niet voor mijn oudste kind kon zorgen tijdens het voeden of kolven
ik kan geen borstvoeding geven door een eerdere borstverkleining
ik wiat wr te weinig over em dacht dat als ik er mee.begonnen was en het ging niet je er niet mee kon stoppen
Ik wilde eerst kijken of het zou lukken. Ik ging er open in, zodat het geen teleurstelling zou zijn, mocht het niet lukken
ik wilde het proberen, en als het niet zou lukken overstappen naar kunstvoeding
ik wist niet goed hoe het was en of het ging lukken.
Ik wist ook niet van te voren of ik melk zou geven
je weet niet of je borstvoeding kan geven en of je het fijn vindt van tevoren
Na de eerste kreeg ik overvloed aan voeding waardoor ik mij niet fijn voelde
niet goed erin verdiept
Omdat het kon zijn dat het niet erg belastend voor me was of niet goed lukte
omdat het minder praktisch is als je nog twee kinderen hebt lopen
prive omstandigehden
Vanwege borstverkleining
Wist niet of het zou lukken, bedoeling was om het te proberen(je hebt toch de stuwing) en lukt het niet dan niet. Maar het lukte wel.

Bijlage 7

11. Gaf u op de volgende momenten borstvoeding aan uw kind?

absoluut	uitsluitend borstvoeding	gedeeltelijk borstvoeding	geen borstvoeding	**totaal**	mijn kind heeft deze leeftijd nog
op dag 8 (1 week na de bevalling)	1466	290	94	**1850**	0
2 weken na de bevalling	1473	233	144	**1850**	0
3 weken na de bevalling	1453	219	178	**1850**	0
1 maand na de bevalling	1405	220	224	**1849**	1
2 maanden na de bevalling	1306	232	312	**1850**	0
3 maanden na de bevalling	1138	277	434	**1849**	1
6 maanden na de bevalling	458	338	558	**1354**	496
1 jaar na de bevalling	48	134	416	**598**	1252

relatief	uitsluitend borstvoeding	gedeeltelijk borstvoeding	geen borstvoeding	**totaal**
op dag 8 (1 week na de bevalling)	79%	16%	5%	**100%**
2 weken na de bevalling	80%	13%	8%	**100%**
3 weken na de bevalling	79%	12%	10%	**100%**
1 maand na de bevalling	76%	12%	12%	**100%**
2 maanden na de bevalling	71%	13%	17%	**100%**
3 maanden na de bevalling	62%	15%	23%	**100%**
6 maanden na de bevalling	34%	25%	41%	**100%**
1 jaar na de bevalling	8%	22%	70%	**100%**

Bijlage 8

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

12. Hoe lang heeft u precies (gedeeltelijk) borstvoeding gegeven? Kies de optie die het best aansluit bij de periode waarin u borstvoeding heeft gegeven.

ik heb ... dag(en) borstvoeding gegeven	aantal	relatief
0	4	3%
1	23	15%
2	29	19%
3	22	14%
4	11	7%
5	4	3%
6	11	7%
7	8	5%
8	9	6%
9	5	3%
10	11	7%
11	3	2%
12	2	1%
14	4	3%
15	1	1%
17	1	1%
18	2	1%
21	1	1%
30	2	1%
40	1	1%
45	1	1%
90	1	1%
totaal	**156**	**100%**
gemiddelde	**6,4**	

ik heb ... week/weken borstvoeding gegeven	aantal	relatief
1	4	2%
2	24	11%
3	38	17%
4	22	10%
5	18	8%
6	33	15%
7	12	5%
8	21	9%
9	10	4%
10	16	7%

11	9	4%
12	8	4%
13	1	0%
15	1	0%
16	2	1%
17	1	0%
20	4	2%
totaal	**224**	**100%**
gemiddelde	**6,2**	

ik heb ... maand(en) borstvoeding gegeven	aantal	relatief
1	20	4%
1,5	5	1%
2	46	8%
2,5	12	2%
3	88	16%
3,5	15	3%
4	72	13%
4,5	15	3%
5	44	8%
5,5	9	2%
5,8	1	0%
6	64	11%
6,5	5	1%
7	39	7%
7,5	5	1%
8	36	6%
8,5	1	0%
9	26	5%
10	18	3%
11	11	2%
11,5	2	0%
12	12	2%
12,3	1	0%
13	13	2%
13,5	1	0%
14	3	1%
16	1	0%
totaal	**565**	**100%**
gemiddelde	**5,4**	
gemiddelde aantal weken	**15,6**	

Bijlage 9

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

12a. Hoe lang bent u nog van plan om borstvoeding te geven? Kies de optie die het best aansluit bij de periode waarin u nog van plan bent om borstvoeding te geven.

ik ben nog van plan om ... dag(en) borstvoeding te geven	aantal	relatief
6	1	14%
7	1	14%
9	1	14%
14	1	14%
100	1	14%
120	1	14%
365	1	14%
totaal	**7**	**100%**
gemiddelde	**88,7**	

ik ben nog van plan om ... week/weken borstvoeding te geven	aantal	relatief
1	2	4%
2	18	33%
3	10	18%
4	7	13%
5	3	5%
6	8	15%
7	1	2%
8	2	4%
10	2	4%
12	1	2%
13	1	2%
totaal	**55**	**100%**
gemiddelde	**4,1**	

ik ben nog van plan om ... maand(en) borstvoeding te geven	aantal	relatief
0	1	0%
1	47	6%
1,5	5	1%
2	131	16%
2,5	3	0%
3	139	16%
4	79	9%
5	36	4%
5,5	1	0%
6	123	15%

7	25	3%
8	39	5%
9	34	4%
10	16	2%
11	6	1%
12	75	9%
13	6	1%
14	6	1%
15	8	1%
16	4	0%
17	3	0%
18	18	2%
19	3	0%
20	6	1%
22	1	0%
24	12	1%
25	1	0%
32	1	0%
33	1	0%
36	4	0%
44	1	0%
48	3	0%
60	1	0%
99	4	0%
totaal	**843**	**100%**
gemiddelde	**7,1**	
gemiddelde aantal weken	**28,7**	

Bijlage 10

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

13. Waarom bent u gestopt met het geven van borstvoeding? (meerdere antwoorden mogelijk)

anders, namelijk:	aantal
3x borstontsteking	1
afbouwen voor het werken	1
Alleenstaande moeder, dus te weinig tijd om te kolven	1
At inmiddels vaste voeding in dit was voldoende	1
baby had een te kort lipbandje. kwamen we veels te laat achter toen ik merkte dat andere babys van zijn leeftijd langer en zwaarder waren. meteen huisarts gebeld en met cjg gekeken naar oorzaken, uiteindelijk het verlossende woord bij de kno arts in het ziekenhuis, iets te kort lipbandje waardoor aanhappen moeilijk was voor de baby en borstvoeding hem heel veel energie kostte en hij niet voldoende aankwam.	1
baby had weinig zuig kracht	1
baby heeft koemelkallergie	1
Baby kreeg tandjes en beet	1
baby verslikte zich snel/gulzige eter. Voeding hebben we moeten verdikken	1
baby was aan de fles toe, werd toen rustiger er meer regelmaat in kwam door flesvoeding.	1
bijten in tepel	1
Bloedende tepels	1
borstontsteking	4
borstontsteking en spruw	1
Borstontsteking na borstontsteking	1
Borstontsteking waardoor ik snel te weinig melk had.	1
De baby kon niet zelf drinken dus ik moest voortdurend kolven	1
Depressief	1
dochter toonde zelf minder interesse en bouwde daarmee zelf af	1
Drinken aan de borst ging onrustig	1
dysmatuur kindje, kreeg te weinig binnen	1
eigen herstel van de heftige bevalling ging niet goed	1
er kwam op den duur bloed uit mijn tepels	1
Er zat geen voeding in het was voornamelijk water dus mijn kindje had constant honger	1
erge negatieve gevoelens in het algeheel door de hormonen	1
full time kolven kost veel energie bij vroeggeboorte, eigen herstl etc. Bij afbouwen ook een borstontsteking opgelopen wat de druppel tot stoppn was	1
gaf geen melk	1
gebruik tepelhoedje + ernstigr reflux + koemelk allergie	1
gedrag van mijn oudste was niet prettig op het moment dat ik onze 2e zat te voeden.	1
geen plek op het werk om te kolven	1
geen productie meer	1
Geopereerd aan abces in borst. Mocht van arts geen borstvoeding meer geven.	1
gestresst door niet op mijn gemak te zijn met voeden in openbaar	1
had een doel ingesteld kijken tot 4 maanden en daarna wist ik nog niet	1
had het langer gedeeltelijk willen doen maar bij afbouwen was het ineens klaar.	1

heel natuurlijke overgang. op gegeven moment wilde hij geen flesje gekolfde melk meer. toen gestopt. vond 1 jaar en een week ook wel genoeg geweest.	1
herhaaldelijk borstontsteking en tepelkloven	1
Het kostte mijn zoontje meer energie dan dat het opleverde. Hij was te klein geboren en had dus alle energie en voeding hard nodig	1
het voelde goed om te stoppen...op een natuurlijke manier was het tijd.	1
het was niet duidelijk hoe lang het pijnlijk zou blijven, uitzicht met mijn lichte huid was lang	1
Het was te pijnlijk, het bloed kwam eruit.	1
Hij vroeg nog 1 voeding en daardoor liep het te veel terug	1
hij wou niet aanborst ik heb gekolft	1
hoeveelheid melk nam af	1
huilbaby, allergie	1
huilbaby, was rustiger en meer tevreden door fles. kolven stopte de borstvoeding dus overgegaan op flesvoeding	1
ik ben alleenstaand en begon oververmoeid te raken en het kolven werd mij teveel	1
ik had op een gegeveb moment niet meer genoeg	1
Ik heb een behoorlijk voorraad moedermelk in de vriezer	1
Ik heb vanaf maand 2 - 8 gekolfd en toen was ik er klaar mee	1
ik heb vijf maanden fulltime gekolft	1
Ik kolfde fulltime en dat werd te zwaar	1
Ik kreeg corona	1
ik kreeg een borstontsteking en met een peuter van net 1 jaar was het niet handig	1
ik kreeg last van kloven	1
ik kreeg zekf corona	1
ik kwam in het zkh terecht met een dubbele borst ontsteking	1
ik maakte geen melk aan en mijn dochter had geen zuigkracht	1
ik moest alle voedingen afkolven en via fles geven ivm prematuur geboren baby. kolf materiaal kost veel geld en tijd die ik kwijt was was dubbelop en niet te combineren met thuissituatie waaronder nog een kindje van 3.5 jr die bewust maar 2 x per wk voor 4 uur naar de kinderopvang ging	1
Ik moest alles kolven (vanwege zijn opstart) dit vergde teveel energie van mijn lichaam.	1
Ik moest alles kolven, omdat ze de borst niet pakte. Na de hittegolf was m'n productie weg	1
ik noest op dieet vanwege KMA	1
ik viel teveel af door de borstvoeding	1
ik viel teveel af, ik was al weer op mijn oude gewicht na zes maanden	1
ik viel zelf te veel af	1
Ik was de klachten van D-TSR zat.	1
ik was heel zwak en ziek geworden	1
Ik was te zwak om borstvoeding te geven	1
ik wilde graag weer zwanger worden	1
in verband met terug opstarten van mijn medicijnen (gepland) na 1 maand niet geforceerd dooegwgaan met borstcoeding	1
Ivm zelf een suikervrij dieet en voor mijn dochter een koemelkvrij dieet.	1
Keizersnede	1
Kind beet op tepel, daardoor tepelangst gekregen	1
Kind dronk onrustig+ging bijten	1
kind erg afgeleid	1
kind had een te kort tongriempje	1
Kind had er weinig behoefte meer aan	1

Kind had moeite met drinken	1
kind kon fles en borst moeilijk combineren (dacht ik)	1
kind kon nog niet aan de borst drinken	1
kind kreeg tandjes	1
kind kwam niet genoeg aan	1
Kind te veel afgevallen en vanwege al een rondlopende peuter, er niet voor gekozen om om de drie uur te voeden olus bijvoeding plus kolven	1
kind viel af maar af maar had wel genoeg productie	1
kind wilde fles niet. Na lang proberen wel, durfde niet meer terug geheel borstvoeding. Kolven te lastig	1
kindje (prematuur) had niet genoeg kracht voor borst en teveel zorgen er om heen	1
Kindje groeide niet goed meer	1
kindje hapte niet goed aan	1
Koemelkallergie	2
koemelkallergie bij baby, waardoor ik op dieet moest	1
Koemelkallergie bij mijn kind, waardoor ik koemelk en sojavrij moest eten. Het heeft even geduurd voor de allergie werd ontdekt. Waardoor hij afviel. Alle voedingen ben ik vanaf dat moment gaan kolven, maar dat was niet vol te houden.	1
Kolven deed pijn	1
kolven kostte veel tijd+ daarna fles geven. onzekerheid melkproductie rechtstreeks	1
Kolven werd een negatieve ervaring	1
Kon niet aan de borst drinken dus moest alles kolven	1
koste heel veel ntijd	1
kwam niet op gang, dus kolven lukte ook zo goed als niet	1
last van tepelkloven	1
lastig te combineren met de andere kinderen.	1
Melk stopte door nieuwe zwangerschap	1
melkproductie liep weer terug, ondanks cluster-kolven en andere hulpmiddelen	1
mentaal welbevinden moeder	1
mentaal zwaar	1
Mijn baby was wel toen aan flesvoeding, ze had ook niet meer het geduld om er lang aan te liggen	1
mijn dochter had er minder behoefte aan. De voedingen waren minder prettig (groter kind die niet altijd wilde drinken)	1
mijn dochter heeft het zelf afgebouwd	1
Mijn dochter kreeg haar eerste tanden	1
mijn dochter spuugde heel veel. omdat ik alleen kolvde omdat aahappen niet lukte, kon ik het niet meer bijhouden.	1
Mijn dochter vroeg ook om veel aandacht	1
mijn eigen mentale gesteldheid ging door de onzekrheid erg slecht. sinds ik fles geef gaat jet met mij stukken beter	1
Mijn herstel verliep langzaam en kolven daarnaast kostte veel moeite.	1
mijn kibd had enorme reflux en had hierdoor speciale voeding nodig	1
Mijn kind ging bijten en leerde dit niet af	1
mijn kind had er geen behoefte meer aan, het is rustig afgebouwd	1
mijn kind heeft nooit aan de borst gedronken door de vroeggeboorte (32wk). Heeft eerst moedermelk via sonde gehad later met de fles en tussendoor een combinatie. Drinken aan de borst was eerst te zwaar en later is het niet gelukt haar aan de borst te laten drinken.	1
Mijn kind kreeg er last van, eczeem en buikkrampen	1
mijn kind kreeg tanden en begon te bijten	1
Mijn kind mocht en kon koemelk drinken	1

mijn kind zag teveel om zich heen en viel steeds van de borst af	1
mijn kindje had spruw dus was heel gedoe om elke keer voor- en achteraf alles schoon te maken	1
Mijn kindje kon niet goed aangapen. Ik heb 4 maanden gekolfd en dat gegeven. Maar op een gegeven moment kwam er geen melk meer uit, wat ik ook probeerde.	1
mijn vader kwam plotseling te overlijden en door de stress in mijn lichaam, had ik niet voldoende voeding meer.	1
mijn zoon dronk heel onregelmatig en kon elk moment krijsen omdat hij voeding wilde. Ik voelde me daardoor 'gevangen' (ik kon niet eens even boodschappen gaan doen)	1
Mijn zoon kreeg de borst niet leeg	1
moeizame start dochter en veel frustraties	1
Na 1 jaar mag ze gewone melk en nu ik weer zwanger ben, vond ik het wel genoeg	1
na 2 weken had ik geen productie meer	1
na de geboorte verkeerd advies gekregen waardoor het zo goed als niet op gang kwam	1
na een tijdje ging de melk te snel en kon mijn kindje het niet bijhouden	1
na stuwing onvoldoende voeding in de mekk	1
Na zware bevalling en te weinig melk en geen slaap besloten over te gaan op flesvoeding	1
niet te combineren met twee kinderen	1
Omdat mijn dochter niet zelf uit de borst kon drinken ik dus alles moest afkolven, liep de productie zo snel terug dat ik niet genoeg meer had.	1
Omdat niet lukte kolfde ik en gaf mijn vriend het door middel van een fles dat ging goed	1
Ons kindje was klein en vroeg geboren waardoor hij bijgevoed moest worden. Het aanhappen ging erg moeizaam en ik was bijna de hele dag bezig met voeden. (Aanleggen,bijvoeden, kolfen en weer opnieuw) dit trok ik niet.	1
ontstekingen	1
opnieuw zwanger	1
oudere zus was lastig tijdens voedingsmoment	1
overproductie+erge toeschietreflex -> kolven->borstvoeding stopte	1
Prodictie kwam na volledig leegkolven ivm borstontsteking door grote overproductie niet meer goed op gang	1
productie liep terug	1
Productie op peil houden voor meerling icm werken was lastig en resulteerde in meer voedingsmomenten en ontevreden kinderen. Nog vaker kolven lukte met werk niet. Mijn eerdere eenlingen heb ik langer kunnen voeden.	1
Productie was nog maar erg weinig	1
Productie werd minder nadat ik weer ging werken en ook door ik weer ongesteld werd	1
productie werd minder toen er meer tijd tussen voedingen kwam waardoor er te weinig melk was	1
psychische problemen na mijn bevalling	1
reflux	1
reflux, combi met zorg andere kinderen	1
Refluxklachten van baby. Johannesbroodpitmeel los in haar mond doen voor en na borstvoeding ging niet. Afgekolfde melk verdikken hielp niet voldoende. Anti reflux flesvoeding in combinatie met johannesbroodpitmeel werkt wel voldoende dus ben ik ook gestopt met kolven	1
relfux, mengen met jpbm maakt het heel onhandig.	1
sinds werk is borstvoeding enorm achteruit gegaan, waardoor ik met 2 keer kolven een halve voeding had. Dit vond ik de moeite niet meer waard. Vandaar combi van bovenstaande 2 redenen.	1
Sociale druk (langvoeden wordt een beetje afgekeurd)	1
Spruw	1
spuugde veel uit waardoor hij ook steeds vaker wilde drinken. was er dus te veel mee bezig en kreeg overproductie.	1
Stress	1
Te warm voor ons, gaf onrust	1
te weinir voedingstoffen in mijn melk	1
telkens borstontsteking	1

Terugloop door kolven en de tijd die er in ging zitten	1
teveel last van zware bevalling	1
toen mijn kind de borst weigerde na 2 maanden al die tiks gekolfd. maar was lastig vol te houden met werk en zorg voor mijn kind.	1
tongriem en lipbandje te strak. heftige bevalling met veel complicaties helaas. Dus veel napijn	1
vacinatie corona	1
veel kloven	1
Veel last van tepelkloven van het kolven	1
veel lichamelijke klachten, spierpijn, tugpijn, beter om ermee te stoppen	1
Veel problemen rond het drinken	1
Voeden en kolven duurde te lang g waardoor ik te weinig tijd aandacht voor mijn andere zoontje had voor	1
vond het mooi geweest na 6 maanden	1
We werden er beide (de baby en ik) niet blij van	1
wegens een ernstig ongeluk ben ik langdurig opgenomen in het ziekenhuis en is de borstvoeding gestopt.	1
wens 2e kindje	1
Werd het zat om mijn kleding er op aan te passen	1
werken aan eigen herstel, minder hormonen in lichaam.	1
wil niet kolven op het werk	1
wildw mijn lichaam weer van mijzelf hebben	1
ze ging bijten	1
zelf was ik lichamelijk en geestelijk op	1
Zelf ziek geweest waardoor borstvoeding helaas stopte	1
zwangerschapswens (prolactine afbouwen)	1

Bijlage 11

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

14. Had iets er voor kunnen zorgen dat u langer borstvoeding had gegeven?

Aan de borst kunnen drinken ipv kolven
Achter af gezien ging ze makkelijk over van fles naar borst voeding dus ik had nog een week of 2 door kunnen gaan. Was nooit de intentie om werk en borst voeding te combineren
Achteraf gezien heb ik teveel druk gevoeld in het ziekenhuis (ondanks dat ze super lief en zorgzaam waren) en ik had om een lactatiekundige moeten vragen
Achteraf had ik een lactatiekundige moeten inschakelen
Achteraf had mijn zoon last van zijn lijfje waardoor de houding van drinken niet fijn was.
Alle hulp vanuit het ziekenhuis gekregen, maar is nooit op gang gekomen
Alleen bij noodzaak voor mijn kind
Als bovenstaande redenen er niet waren geweest, was ik door gegaan.
Als de borstvoeding goed ging had ik zit waarschijnlijk langer vol gehouden
Als de borstvoeding korter zou duren (duurde nu vaak een uur)
Als de kleine meid goed goed aankwam had ik doorgegaan.
Als de melkproductie goed op gang was gebleven, was ik er denk ik wel langer mee doorgegaan. En ook als het aanleggen/drinken makkelijker en minder pijnlijk was geweest.
Als de melkproductie goed was
Als de melkproductie goed was had ik waarschijnlijk langer borstvoeding gegeven
Als de productie genoeg was geweest. Nu aanleggen kolven en fles wat te zwaar.
Als de productie op peil was gebleven
Als de productie voldoende was geweest had ik langer borstvoeding gegeven.
Als de stoelgang van mijn meisje goed verliep had ik er langer mee door willen gaan
Als er direct goed was gekeken naar het tongriempje, dan was borstvoeding gelukt. Nu heb ik fulltime gekolfd, maar dat was niet vol te houden omdat ik helemaal geen rust meer had
Als er een betere plek was om rustig te zitten had het misschien nog langer geduurd
Als er meer begrip zou zijn geweest op het werk en er daadwerkelijk tijd voor zou zijn geweest, had ik het kolven daar als minder stressvol ervaren.
Als er minder druk op werd gelegd door iedereen Na mijn bevalling is de placenta nog verwijderd en ben ik 3 liter bloed verloren. Mijn lichaam moest eerst zichzelf herstellen door bv en kolven heeft die proces veel langer geduurd
Als Faaz aankwam
Als het aanleggen gemakkelijker was gegaan had ik het langer volgehouden. Ik ben uiteindelijk enkel nog gaan kolven en dat was heel vermoeiend in combinatie met de zorg en flesvoedingen.
Als het allemaal makkelijker ging en niet veel tijd kostte. Vanwege Corona was mijn andere zoon ook thuis
Als het beter op gang was gekomen en mijn kleintje beter had aangehapt dan had ik het langer kunnen en willen geven, maar dat ging helaas niet
als het bijvoeden niet nodig was geweest
Als het geen pijn deed
Als het gemakkelijker verliep had ik zeker langer volgehouden..
Als het makkelijker gegaan was. Zonder tepelhoedje. Laatate tijd zoontje ook moeizaam drinken afgeleid en slecht aanhappen
Als het makkelijker was geweest op mijn werk te kolven.
Als het minder pijnlijk was geweest
Als het minder pijnlijk was geweest en de kleine niet om het uur kwam
Als het minder pijnlijk was geweest of mijn partner vaker thuis (was vaak een week van huis voor werk)
Als het soepeler en sneller was gegaan
Als het soepeler was verlopen, nu veel onrust rondom de voedingen qua niet helemaal fijn kunnen drinken en onrust bij de kleine man en twijfel en onrust bij mij of het allemaal wel goed ging
als het was gelukt

Als het was gelukt om langer borstvoeding te geven had ik dit graag willen doen
Als het wat makkelijker ging en ik voldoende melk had. Dat was bij de eerste ook het probleem. Mijn tweede zoontje was dismatuur, dus moest na 1 dag bijgevoed worden. Al dit gedoe wilde ik niet. Zodra ik het eerste flesje zat te geven genoot ik van het geven van deze voeding en toen wist ik zeker dat ik de juiste keuze had gemaakt.
Als hij beter aan had gehapt en ik meer hersteld was na de bevalling
Als hij de borst leeg kreeg en hierdoor minder vaak kwam, was ik wel door gegaan met borstvoeding
Als hij zonder problemen aangelegd had kunnen worden en niet zoveel krampjes gehad zou hebben.
Als ik direct uit de borst had kunnen geven en voldoende productie had en daarnaast niet 3 maanden aan het ziekenhuis verbonden was geweest
Als ik door mocht kolven op het werk was ik niet gaan afbouwen.
Als ik een betere productie had gehad en mijn kind niet was gaan weigeren en bijten.
Als ik fulltime hulp had gehad zodat ik tijd had om te kolven had ik zeker langer borstvoeding gegeven. Wat zeker ook had meegeholpen is als mijn baby de borst zou hebben geaccepteerd.
Als ik geen D-TSR had, had ik het langer volgehouden. En in het begin goede hulp bij aanleggen had voor een betere en positievere start kunnen zorgen.
Als ik geen operatie hoefde te ondergaan.
Als ik geen tepelhoedje had hoeven gebruiken, of als mijn kindje minder had gespuugd of geen koemelk allergie had gehad. Maar geen zaken van buitenaf die mij hadden kunnen helpen om het langer te geven.
Als ik geen tepelhoedje nodig zou zijn
Als ik geen tweeling had gehad. Alles bij elkaar was het zeer zwaar en vermoeiend.
Als ik genoeg melk had voor alle voedingen
Als ik gewoon borstvoeding kon geven zonder alles te hoeven kolven.
Als ik in Afrika had gewoond en het meer geaccepteerd was geweest.
als ik langer thuis zou zijn geweest had ik het langer geprobeerd.
Als ik langer verlof had gehad, zou ik langer doorgegaan zijn met borstvoeding.
Als ik makkelijker kon kolven/meer hulp had gehad hoe het beste te kolven voor volledige borstvoeding, was ik uitsluitend borstvoeding blijven geven. Doordat ik 40u werk ben ik afhankelijk van kolven..
Als ik meer melk had gehad
Als ik meer melk had gehad.
Als ik meer melk had kunnen maken had ik gewoon borstvoeding kunnen geven
Als ik meer melkproductie had gehad en als mijn baby niet elke 2 uur gevoed wilde worden.
als ik meer moedermelk had gehad
Als ik meer productie had gehad had ik het wel gedaan. Nu moest ik 3x kolven voor 1 voeding
Als ik meer productie had gehouden tijdens het afbouwen had ik graag de eerste en laatste voeding blijven doen
Als ik meer zekerheid had van me werk, dan had ik langer gedaan. En dan had ik ook een deskundigen laten komen voor mij en me dochtertje. Ze drink slecht aan me borst waardoor ik 7x per dag moest kolven 3maanden lang.
Als ik minder had gewerkt. Werkte er naast 36 uur per week.
Als ik niet fulltime had hoeven kolven had het misschien langer gekund
Als ik niet had gewerkt dan was ik langer blijven borstvoeding geven.
Als ik niet had hoeven werken.
Als ik niet hoefde te werken had ik waarschijnlijk wel langer borstvoeding gegeven.
Als ik niet meer zou gaan werken.
Als ik niet twee borstontstekingen had gehad, was ik langer doorgegaan met kolven.
Als ik niet weer aan het werk hoefde, ging ik door met borstvoeding geven.
Als ik niet ziek was geworden dan zou ik hoogstwaarschijnlijk door zijn gegaan met het geven van borstvoeding
Als ik niet zou werken
Als ik niet zou werken en dus niet hoefde te kolven.
Als ik nog niet was gaan werken
Als ik via mijn werk meer tijd zou krijgen misschien. Nu voelde het elke keer gehaast en had ik het gevoel dat ik die tijd moest inhalen.
Als ik voldoende melk zou hebben
Als ik wat minder snel afviel, ik zit altijd op de grens van ondergewicht.
Als ik wist dat het met alleen fles geen verschil zou maken (en kolven beter lukte)

Als ik zelf beter in mijn vel had gezeten en als er voldoende voedingsstoffen in mijn borstvoeding hadden gezeten, had ik mogelijk langer borstvoeding gegeven
Als kolven op werk makkelijker zou zijn
Als m'n zoontje was blijven groeien
als makkelijker te combineren was geweest op mijn werk. door mijn werk ben ik minder gaan kolven en hierdoor liep mijn productie erg terug.
Als mijn baby uit mijn borst kon drinken was ik er waarschijnlijk langer mee doorgegaan
Als mijn dochter beter had gehapt of meer had gedronken
Als mijn dochter een hoger gewicht had gehad of als iemand mij had kunnen verzekeren dat ze voldoende binnen kreeg.
als mijn dochter er genoeg aan had gehad en niet te vroeg was geboren (eerste 5 weken via de sonde) dan was het waarschijnlijk en hopelijk anders gegaan
Als mijn kind de borst niet zou weigeren was ik mogelijk nog steeds aan het voeden.
Als mijn kind gemakkelijker hapte en het aanleggen makkelijker ging. Kolven deed pijn. Ik kon niet goed rechtop zitten vanwege de keizersnede.
Als mijn kind makkelijker dronk en ik tijdens mijn werk mijn kind zelf had kunnen voeden.
Als mijn kind minder lucht binnen kreeg door de erge toeschietreflex had het beter geweest (minder huilen, minder spugen)
Als mijn kind niet de borstbeeld gaan weigeren had ik nu nog borstvoeding gegeven.
Als mijn kindje niet veel te vroeg geboren was was dit misschien anders verlopen. Het was nu naast de stress voor haar gezondheid en ontwikkeling teveel en te vermoeiend
Als mijn kindje nog veel behoefte liet zien aan borstvoeding, zeker.
als mijn kindje was blijven drinken. maar hij stopte er zelf mee
Als mijn lijf het langer trok had ik ws wel doorgegaan tot de zes maanden
Als mijn melkproductie goed was
Als mijn productie beter was
Als mijn productie beter was, ik baalde dat ik moest stoppen
Als mijn voorlichting beter was geweest. Pcos, inleiden en keizersnede maakt 3-0 achterstand in op gang komen van borstvoeding. Neusspray met oxycotine, voorlichting, en een pro actieve lactatiekundige had het kunnen laten slagen.
als mijn zoon goed had kunnen aanhappen, zelfs met tepelhoedje lukte het niet goed
Als mijn zoon niet in mijn tepel had gebeten, had ik wellicht de avond en ochtendvoeding nog gegeven.
Als mijn zoon sneller was geholpen aan zijn tongriem had ik het misschien langer volgehouden. Hopelijk was dan het aanleggen wel gelukt zonder tepelhoedjes.
Als mijn zoontje beter hadden kunnen aanhappen
Als mijn zoontje geen beperking had in het zijwaarts liggen en nek was het misschien minder een opgave geweest. En als ik niet door ziekte, waarbij ik medicatie moest slikken waarmee ik geen borstvoeding mocht geven, moest stoppen
Als mijn zoontje geen koemelkallergie had gehad, was het zeer waarschijnlijk makkelijker verlopen.
Als mn zoontje normaal zou aanhappen na zn 4de tand die doorkwam had ik nog steeds borstvoeding gegeven.
Als niet zo pijnlijk was geweest
Als onze oudste er niet onder geleden had om de bv goed op te starten
Als we eerder wisten dat dochter verborgen reflux had. Nu dacht ik dat het aan de voeding lag
Als ze beter dronk en als ik een betere kolfmachine had gehad maar niet zo duur
Als ze beter had doorgeslapen en beter op schema kwam ipv op vraag
Als ze de borst niet zou weigeren overdag en ik daardoor dus veel minder hoefde te kolven. Ik kolfde vanaf 3 maanden fulltime
Als ze minder lang, minder vaak dronk, ik geen spruw had gehad, ik geen verstopt melkvaatje had gehad, ik niet zou zijn gaan werken.
Als ze nog aan de borst had gewild was ik langer door gegaan
Als ze zelf nog had gewild
Als ze zelf uit de borst had kunnen drinken, had ik nu nog gevoed waarschijnlijk.
Ander werk dan onregelmatig in de zorg en starten net voor de vakantie periode begint
Ander werk, minder/niet werken.
Ander werk.
andere baan, thuiswerken.
Andere informatie/kennis vooraf
Andere omstandigheden. Mogelijk meer aandacht in het ziekenhuis had kunnen helpen. meer pijnbestrijding of kolven .
Andere uitvinding dan het tepelhoedje. Die stootte hij er steeds af

begeleiding van verloskundige
Ben bang van niet. Heb gevoed met 1 borst ivm een borstamputatie
Beter aanhappen door baby
beter aanleggen in het begin, borstvoeding kwam moeilijk op gang mede wegens keizersnede
Beter hulp en begeleiding! Een moeder is onzeker als de baby afvalt niet goed aankomt of moeite met aanhappen voldoende drinken. Ik vind dat je eerste 4 maanden ergens begeleiding moet krijgen en met vragen terecht kan . Ggd is geen optie
beter voorbereiden op borstvoeding.
Betere 1-op-1 begeleiding in het ziekenhuis. Ik had iedere dienst een nieuwe verpleegkundige met een andere mening en andere ideeen aan mijn bed. Daardoor kreeg ik verschillende adviezen en wist ik zelf niet meer wat ik wel en niet moest doen. De ene zei dat ik wel een tepelhoedje moest gebruiken en volgens de ander juist niet, enzovoort. Als ik 1 steady verpleegkundige of lactatiekundige had gehad, was dat denk ik anders gegaan. Ik was erg onzeker.
Betere begeleiding
Betere begeleiding bij de eerste momenten van aanleggen. Ik beviel in het ziekenhuis waar veel mensen de borst aan mijn kind forceerde en mij aan mijn kind.
Betere begeleiding bij teveel productie. Had mogelijk voorkomen kunnen worden bij minder stimulatie door zorgverleners.
Betere begeleiding in het ziekenhuis.
Betere begeleiding rond het drinken.
Betere begeleiding vanaf het begin
Betere begeleiding vanuit de kraamzorg of contact met lactatiekundige
Betere begeleiding vanuit de kraamzorg, dan had ik puur afgekolfd.Ik wist niet dat je ook alleen kon afkolven. Ivm met keizersnede had ik veel pijn en mijn zoontje lag op mijn buik. Hij hapte moeilijk aan de borst, hij kreeg veel stress hierdoor.
Betere begeleiding voor na een borstverkleining
Betere combinatie kolven en werken
Betere eerste ervaring in het ziekenhuis. Fysiek contact met de lactatiekundige.
Betere gezondheid
Betere informatie tijdens borstvoeding. Iemand die mee kijkt en verstand er van heeft.
betere kolf
Betere kolfvoorzieningen op mijn werk.
Betere kraamzorg
Betere melkproductie, langer verlof zelf en van partner
Betere nachten
Betere nazorg in ziekenhuis
Betere omstandigheden op werk
Betere ondersteuning in het ziekenhuis en vaker consult van lactatiekundige
Betere ondersteuning kraamhulp
Betere regelingen op het werk, met name iemand die je taken dan uitvoert ipv dat al het werk blijft liggen.
betere ruimte en tijd op werk om te kolven
Betere start na bevalling. 2 weken ziekenhuis met sondevoeding
Betere voorlichting in kraamweek, ook over kolven
Bij een borstverkleining is waarschijnlijl teveel borstklierweefsel weggehaald waardoor er geen productie op gang kwam. Mijn dochter wist in het begin ook niet wat ze met de borst moest doen. Ze heeft wel na 1 week een paar keer flink gehapt en gedronken. Alleen zal dit veel te weinig zijn geweest. Het waren hele fijne momentjes samen.
Bij geen weigering van de borst wellicht langer door gevoed
Bij thuis werken was ik mogelijk langer door gegaan
Borst voeden ipv kol en tijdens werk
Borstontsteking
Borstvoeding vergt veel van een moeder. Veel toewijding, je kunt nooit ver weg van je kind zonder of te moeten borst voeden of te moeten kolven. Mijn melk liep achteruit en ben gewoon mee gegaan in dit natuurlijke proces. Bij mijn zoon heb ik de borst gegeven tot hij 1,5 jaar was. Ook dat speelt mee. Je eerste kind heeft ook je aandacht nodig.
Corona
Corona, door lockdown had ik de andere 2 kinderen volledig thuis en kolven kost veel tijd.
Dat de eerste twee dagen ook wat uit de borst zou gaan komen. Mijn zoontje had zo’n honger dat hij boos werd dat er niets uit kwam en gaf ik een flesje
Dat de melkproductie beter was

Dat de melkproductie op gang kwam na alle inspanningen die ik heb geleverd
Dat de productie voldoende was, zonder het geven van de nachtvoeding. Na een half jaar lang 2/3x per nacht er uit te moeten in combinatie met werken werd me te veel.
dat het aanleggen beter ging.
Dat het geen pijn zou doen
Dat mijn kind aan de borst kon drinken
Dat mijn kind niet weigerde
Dat mijn kind tevreden zou zijn na de borstvoeding dit was ze nooit
Dat mijn kind zelf uit de borst kon drinken. Ik heb alles gekolfd en via een flesje gegeven. Dit kostte veel tijd.
Dat weet ik niet
Dat ze gewoon zelf uit de borst dronk en ik niet fulltime hoefde te kolven.
De lactatiekundige die ik had opgebeld wilde niet langs komen in verband met corona. Ik denk dat zij een verschil had kunnen maken.
De lockdown zorgde er voor dat hulp van buitenaf (Zoals een Lactatiekundige) moeizaam ging
De natuur
De pijn. Ik schreeuwde het uit van de pijn. Ik deed liever de bevalling opnieuw dan nog langer borstvoeding
Denk het niet. We waren allebei toe aan een volgende stap
Denk ik niet
Direct hulp bij het aanleggen in het zkhs
Dochter had geen geduld aan de borst en drink liever uit de fles. Was ze niet zo ongeduldig geweest, had ik het wel langer vol gehouden
Dochter werd opgenomen met verdenking op koemelkallergie en kreeg een sonde. Kolven vond ik vreselijk, heb ik 1 week volgehouden.
Door corona kon de verloskundige niet even langskomen om te kijken naar mijn borstontsteking. Ik had geen idee dus ik heb er te lang mee gelopen denk ik. Wel alles eraan gedaan maar de verloskundige had bij zien eerder ingegrepen denk ik.
Door het starten van vaste voeding liep de borstvoeding wat terug. Dit icm werk was een punt waarop ik besloot te stoppen na een mooie periode van borstvoeding gegeven te hebben
Door regeldagen kostte het voor mij veel tijd en ik had het gevoel nooit even weg te kunnen gaan zonder de tijd in de gaten te houden. Het gaf mij een beperkend gevoel. Maar dat is niet iets wat voorkomen had kunnen worden. Het is wat het is.
Doordat mijn kind reflux had, kon hij alleen gekolfde melk via fles krijgen. Als er een manier was geweest om hem gewoon aan de borst te laten drinken, had ik langer borstvoeding willen geven.
Een kind die niet bijt
Een Lactatiekundige die geen beunhaas is uitzoeken. De eerste was een slechte ervaring en daardoor pas maanden later een andere ingeschakeld. Vanwege Corona crisis en financiële beperkingen waren de kosten te hoog, daarom moeten Lactatiekundigen onderdeel zijn van de basisverzekering! Iedereen zou kosteloos hulp moeten krijgen bij borstvoeding. Bedragen van ca. €120 voor een uurtje begeleiding is belachelijk.
Een langere zwangerschap had vast geholpen nu kwam het niet op gang
Een makkelijker start en verloop
Een minder zware bevalling. Ik was fysiek zo uitgeput, waardoor ik verstoppingen bleef houden en in combinatie met een koemelkvrij dieet werd het te zwaar en liep de melkproductie na drie maanden ineens hard terug.
Eerder adviseren om volledig te kolven vanwege aanlegproblemen
Eerder kolven
eerder lactatiedeskundige inschakelen
Eerder stoppen voordat kloven te erg waren
Ervaring. Ik weet nu dat de onrust niet kwam door de kwaliteit van de borstvoeding. Ik weet nu dat het goed gaat met borstvoeding en dat ik op mijn lijf kan vertrouwen
Gebied met tepelhoedje vanaf dag 1. Dif had ik graag anders gewild, weinig hulp gehad van kraamzorg.
geen borstontsteking en voldoende melk
geen borstontstekingen
Geen corona krijgen
geen corona lockdown met een 5 jarige thuis
Geen Corona.
Geen huilbaby, als de medische indicatie niet van toepassing zou zijn
Geen idee, mijn kind wilde niet meer. Dus waardoor kan zijn te weinig of gewoon meer behoefte aan de fles.
geen koemelk allergie kind (uitsluiting nog niet mogelijk)

Geen lichamelijke ongemakken door de borstvoeding (dochter at me op, hierdoor vitamine te kort ontwikkeld)
Geen melk allergie bij mijn kind
Geen ongeluk krijgen... Ik heb veel verdriet wegens het stoppen van de borstvoeding en wil graag opnieuw starten zodra dat mogelijk is.
Geen onregelmatige diensten werken
Geen spruw
Geen stress hebben om te moeten kolven tijdens het werk. Kolven ging wat moeizaam en zag dat niet zitten op het werk wat ik toen deed.. het werk was een en al stress nl
Geen tepelkloven hebben en meer voldoening van baby na de borst te hebben gehad.
Genoeg melk, minder onzekerheid.
Genoeg productie.. maar helaas kwam het niet.
Goede begeleiding
Goede ondersteuning
Goeie hulp
Grotere melkproductie
Had door kunnen zetten.maar vond de fles uiteindelijk fijner
Had geen melk meer
Heb alleen flesvoeding ih begin gegeven toen ik nog noet genoeg melk aanmaakte
Heb van alles geprobeerd maar ik had terug loop van borstvoeding en ik voeden mijn baby maar met een borst de rechter borst produceerde na 2 weken geen melk meer of maar een heel klein beetje!
Helaas liet mijn rug het niet toe!
Helaas niet, door geplande keizersnede kwam het niet op gang, geprobeerd maar er was te weinig. Mijn fysieke herstel kwam onder druk te staan
helaas niet, inmiddels ook sonde voeding
Helaas niet, kwam te weinig melk uit
Helaas niet, zelfs niet met hulp van de lactatie kundige, Dit vond ik echt vreselijk jammer.
helaas viel ze teveel af en moest ik alles bijhouden hoeveel ze dronk en dus alles kolven ipv live voeden. dit was mega vermoeiend en ik werd heel onzeker over de kwaliteit van mijn melk en de productie nam ook telkens meer af als ik niet de hele dag bleef kolven en ik zat erdoorheen dus besloot bij 3 maanden te stoppen en compleet over te stappen op kunstvoeding als zij niet teveel was afgevallen en het niet zo´n gedoe was met de hele dag door kolven dan had ik wel langer borstvoeding kunnen geven
Het had gescheeld als er geen sprake was van vcs en het hoge gehemelte. Hierdoor zou aan de borst wel heel lastig worden. Na 10 weken ziekenhuis had ik na deze diagnose van mijn kind geen puf meer om nog te wachten tot hij misschien wel aan de borst zou gaan drinken
Het kind werd steeds lastiger om borstvoeding te geven. Snel afgeleid, wilde in onmogelijke houdingen drinken. Wilde maar uit 1 borst drinken. Als het gedrag van mijn kind anders was geweest, was ik misschien langer doorgegaan.
Het lukte niet, het kwam niet op gang. Alles geprobeerd.
hoeveelheid melk
Hogere melkproductie
Hulp bij het aanhappen
Ik denk dat ik tijdelijk vervangend werk had moeten gaan doen en meer water drinken voor extra productie
Ik denk het niet, het leek vanzelf minder te worden.
Ik denk het niet, ik heb bij alle 5 kinderen bv geprobeerd, maar het is steeds net niet voldoende voor het kind om er op te groeien.
Ik gaf nog maar 1x bv, merkte na weer eens kolven dat er nog maar heel weinig uitkwam. Als dat niet zo was geweest was ik misschien wel langer door gegaan
ik gaf te veel melk waar te weinig voeding in zat. mijn dochter kwam niet genoeg aan en het verbeterde niet met verschillende tips. ik denk niet dat er iets verandering in deze situatie had kunnen brengen.
Ik had achteraf gezien nog placentaresten waardoor de borstvoeding niet op gang kwam
ik had amenorroe agv borstvoeding en 2e zwangerschap bleef uit. Als ik zwanger zou worden tijdens borstvoeding, zou ik langer doorgaan.
Ik had geen eetlust en voelde mij daardoor zwak. Als ik meer energie had was ik doorgegaan
Ik had graag de ochtend en avond voeding erin gehouden, maar met het afbouwen kreeg ik ook een ontsteking aan.mijn borst. Hierdoor liep de productie sneller achteruit. Omdat dit mij onzeker maakte heb ik toen de knoop doorgehakt om volledig te stoppen. Achter af merkte ik ook dat het mij zelf te veel energie kosten.

Ik had nog wel de ochtend en avondvoeding willen blijven geven, maar mijn kind had er geen zin meer in, waardoor voor mij de lol er ook snel af was. Toen zijn we helemaal gestopt.
Ik had vaker aan kunnen blijven leggen om de productie op peil te houden. Mijn kind kreeg vanaf 10,5 maand in de middag kunstvoeding (omdat ik twijfelde aan mijn productie) en nog 2 keer borst. Vanaf 11,5 maand 2x kunstvoeding en nog 1x borst. Vanaf 1x per dag produceerde ik vrijwel niets meer dus na 12 maanden gestopt.
Ik heb de ochtend voeding als laatste afgebouwd. Mocht ik niet werken was dit wellicht anders geweest en had ik het langer gedaan.
Ik heb een behoorlijk pittige baby die in het begin een huilbaby was, aanleggen was drama, drinken was drama enz.. het was deprimerend
Ik heb geprobeerd om nog de ochtend en avond voeding te doen toen ik weer ging werken. Maar dat liep na 4 weken zo terug dat ze er niet meer voldoende aan had. Toen helemaal gestopt.
Ik moest een tepelhoedje gebruiken waardoor het aanleggen even tijd kost. En op m'n werk was er geen fijne ruimte om te kolven of geen invaller.
Ik vind 6 maanden netjes en voldoende
ik was tevreden
Ik zat in situatie vol angst en stress. De omgeving waarin ik me toen in bevond veroorzaakte dit waardoor melk aanmaken op een gegeven moment een probleem werd
In de zomer bevallen, ik vond het te koud om me steeds half uit te kleden en door de kou heb ik waarschijnlijk 3x borstontsteking gekregen
In mijn hoofd besloten te stoppen na onze vakantie mijn zoontje bedacht de week voor de vakantie dat het voldoende was geweest
Indien kind makkelijk switchte van borst naar fles
ja als het gelijk goed werd aangeleerd
ja als het niet zo'n pijn deed
Ja als ik een goede bevalling had gehad
Ja als ik eerst had kunnen laten testen of mijn kind echt koemelkallergie had.
Ja als ik geen borstontsteking had gehad was ik door gegaan!
Ja als mijn kind nutrilon zou weigeren zou ik doorgaa
Ja als mijn kindje de borst niet had geweigerd dan had ik gewoon door kunnen gaan. Nu was het strijd aan de borst en uiteindelijk liep productie heel hard terug en groeide mijn kindje niet meer. De keuze was toen stoppen, juist voor mijn kindje.
Ja als mijn kindje wilde drinken
Ja betere begeleiding.
Ja betere melkproductie
Ja dat ik makkelijker op het werk kon kolven
Ja een betere borstkolf waarbij ik niet stil moest zitten tijdens het afkolven.
Ja een goede start. Zoveel problemen gehad door geen / beroerd advies in het ziekenhuis en daarna een verschrikkelijke kraamzorg (mbt borstvoeding).
Ja het niet weigeren van de borst. De hele dag kolven vond ik te zwaar
Ja hoor, als mijn dochter dat langer had gewild
Ja meer melkproductie
Ja na zo zware bevalling niet na 14 weken verlof weer meteen volop aan het werk moeten gaan
Ja niet werken
Ja, als baby er nog genoeg aan had, en ik meer rust kon vinden bij het kolven tijdens werk misschien wel ja.
ja, als de borstvoeding niet was terug gelopen, had ik op.mijn werk nog wel willen kolven
ja, als de melkproductie op gang was gebleven.
Ja, als ik eerder naar de lactatie kundige was geweest die me kon vertellen wat ik beter kon doen met aanleggen
Ja, als ik nog niet had hoeven te gaan werken
ja, als mijn kind goed aan zou happen zonder tepelhoedje en ik meer productie zou hebben
Ja, als ze eerder hadden gezegd dat ik j. Broodpitmeel door de BV had kunnen doen dan was ik waarschijnlijk wel langer doorgegaan
Ja, ik kolfde alles en wou graag dat hij aan de borst was maar door een slechte tepel wou dat niet. Hoop bij de volgende dat het wel kan
Ja, Langer zwangerschapsverlof
Ja, niet werken maar als zzper is dat geen optie
Ja, nog niet gaan werken.

Ja, omgevingsfactoren
Ja, wat meer vastigheid van mijn werk.
Ja. Als ik niet gewisseld was van baan.
Jazeker, het ziekenhuis had mijn kind destijds bijvoeding moeten geven, wat zij niet deden, waardoor mijn kind met meer dan 7% gewichtsverlies mee naar huis is gegaan en 2 dagen later opnieuw is opgenomen
Kind snachts geen bv of fles nodig had
Kindje geen zware reflux. Langer verlof.
Kolftijd op het werk mocht tot max 9 maanden. Dat is deels de reden geweest om te stoppen, maar ook dat de nachtvoeding/zeer vroege ochtend moeilijk over te slaan was en wel soms nodig was extra te slapen voor mijn eigen energie.
kolven goedkoper zou zijn om aan te schaffen
Kreeg buikgriep en daarna kwam het met geen mogelijkheid meer op gang.
Langer geboorteverlof
Langer kraamhulp/ondersteuning en langer verlof voor mijn partner waardoor ik meer rust had kunnen ervaren.
Langer niet werken, nadat ik was gestart met werken liep productie gauw terug
Langer thuis mogen blijven en niet na 4 maanden gaan werken(ik werk in de zorg)
Langer thuis zijn van werk
Langer tijd om te kolven tijdens werk
langer verlof
Langer verlof
Langer verlof Minder stress door werktijden, schooltijden van de oudste 2
Langer verlof dan had ik langer volledig borstvoeding blijven gegeven en dus later gaan afbouwen.
Langer verlof en meer productie van melk.
Langer verlof na de bevalling. Door de overdag de (gekolfde) flesvoeding te geven wou mijn dochter de borst niet meer. Het alleen maar kolven met de druk van het werk was te vermoeiend.
Langer verlof van werk zodat ik langer borstvoeding kon geven. Vooral combi met werk en kolven ging erg moeizaam
Langer verlof zodat ik er meer tijd voor zou hebben
Langer verlof.
Langer vrij van het werk
langer zwangerschapsverlof
Langer zwangerschapsverlof
Langer zwangerschapsverlof (gehele eerste jaar of in ieder geval 6 maanden). Meer aanmoediging van partner en omgeving. Eigenlijk vond iedereen in de omgeving het na 6 maanden wel genoeg.
Langere kolftijd op het werk dan 9 maanden had er misschien voor gezorgd dat ik nog langer borstvoeding had doorgegeven.
langere uren vergoeding voor kolven/voeden vanuit werkgever
Later beginnen met m’n werk. Langer verlof. Kolven op mijn werk, zag ik niet zitten. Vervanging voor de kinderen (ik ben leerkracht), ruimtegebrek en privacy gebrek op school.
Later beginnen met werken na bevalling
later gaan werken
Longer maternity leave. Due to return to work, I substituted 2 feedings a day with formula milk. That's how my own supply got reduced and stopped eventually.
Lukte niet om bijten af te leren. Deed pijn, door minder aanleggen ging de oroeuctie omlaag. Als ze niet ging bijten had ik het nog wel wat langer gedaan.
Makkelijker aanleggen aan de borst
Mattie zijn tongriempje was te kort. We zijn daarmee naar het ziekenhuis gegaan. Als ze dat meteen hadden geknipt was dit goed geweest. Echter hebben ze dit pas een paar dagen later gedaan. Daardoor kon hij niet drinken aan de borst.
medische hulp bij huilbaby die veel spuugde. is niks aan gedaan helaas. door vaste voeding met 4 maanden werd het spugen minder en met 6 maanden volledig vaste voeding en amper meer spugen.
Meer begeleiding bij borstvoeding
Meer begeleiding en advies
Meer daadwerkelijke ruimte op het werk
Meer doorzettingsvermogen op dat moment.
Meer en eerdere begeleiding vanuit kraamzorg en lactatiekundige
meer goede begeleiding van uit ziekenhuis. en meer info over allergie
Meer hulp

Meer hulp bij de start.
Meer hulp bij hoe borstvoeding te geven
Meer hulp met het doorzetten. Meer uitleg, meer vertrouwen
Meer hulp van omgeving hierbij
Meer info over voeden na kraamperiode
Meer informatie over borstvoeding en kolven. Als ik dat beter had kunnen combineren was ik misschien wat langer door gegaan.
Meer informatie over clusteren en sabbelen zonder echt te voeden
Meer informatie over kolven en hoeveelheid Gekolfde voeding mee naar oppas
Meer informatie vooraf over het verloop na de bevalling , dan bedoel ik op de langere termijn. Dat het makkelijker wordt
Meer kolven
Meer kolven om de melkproductie op gang te laten komen
Meer medewerking vanuit leidinggevende om langduriger te kolven
Meer melk
Meer melk =)
Meer melkopbrengst
Meer melkproductie
Meer melkproductie.
Meer moeten kolven op mijn werk wat ik niet kon opbrengen
Meer mogelijkheden op werk
Meer ondersteuning, langer bevallingsverlof (=minder druk om fit te zijn om weer aan het werk te gaan), kennis van attachment theory i.p.v. de werkwijze/adviezen via consultatiebureau (adviezen van consultatie bureau vind ik ontzettend achterhaalt)
Meer openheid over de dilemma's die het kan geven. En hoe erg het ermee kan tegenzitten.
meer productie
Meer productie
Meer rust
Meer rust en ontspanning (drukke periode rondom verhuizing heeft bijgedragen aan het teruglopen van de melkproductie).
Meer rust thuis.
Meer slaap
Meer tijd naast werk, de verzorging en huishoudelijke taken
Meer tijd op werk om te kolven. Eerdere diagnose van post-partum schildklierfunctiestoornis zodat ik niet zo moe was geweest en het mogelijk beter vol had gehouden. (Bij 1e kind namelijk wel 7 maanden volledig BV gegeven)
Meer toegankelijke informatie of hulp door professional bij problemen (anders dan lactatiekundige inschakelen, laagdrempeliger, gratis/goedkoper!)
Meer weeg/groeicontrole momenten. We hadden zelf een weegschaal, maar ik was toch heel onzeker over of mijn kind wel genoeg binnenkreeg.
Met een lactatiekundige nog geprobeerd, maar mijn zoon wilde echt niet aanhappen. Kolven uiteindelijk afgebouwd na de borst ontsteking, als ik die niet had gehad, zou ik nog verder zijn gegaan met kolven.
Meteen goede begeleiding vanuit de kraamzorg
Mijn dochtertje weigerde de borst na 2 maanden. Goedkopere hulp had zeker geholpen.
Mijn kind werd ouder, waardoor hij ook minder ging drinken aan de borst. Daardoor werd de productie minder en ik wilde niet nog extra gaan kolven tussendoor.
mijn lijf was uitgeput, maakte nauwelijks aan, ondanks extra kolven
Mijn tepels waren binnen 2 dagen allebei stuk. Als dat niet het geval was, was ik langer door gegaan
Mijn zoontje werd onrustig vanaf het moment dat hij soms een flesje kreeg, kater een flesje introduceren
Minder fysieke belasting
Minder overproductie
Minder pijn
Minder pijnlijk. Geen borstontstekingen
minder stress op het werk
minder stress op het werk en meer rust om te kunnen kolven.
Minder strijd, na 7 maanden strijd was ik door mijn strijdlust heen
Minder werkdruk
Minder werken

Misschien als ik niet onregelmatig zou werken, dan had ik misschien de avondvoeding wat langer kunnen blijven doen.
Misschien als ik zelf niet zo verzwakt was van de bevalling dat mijn lichaam het wel had aangekund. Nu teveel bloed verloren dat mijn lichaam geen energie had voor beiden :(Na 11 dagen van extreme vermoeidheid, tranen en oneindig proberen de melkproductie te stimuleren, het maar opgegeven.
misschien als mijn baby wat rustiger aan de borst was, had ik het nog iets langer vol gehouden
Misschien eerder een lactatiekundige raadplegen
misschien hulp zoeken
Misschien tóch een lactatie kundige mee laten kijken
misschien toch kolven. alleen door mijn 1e ervaring wilde ik absoluut niet kolven.
Misschien was het anders gelopen als ons zoontje bij de bevalling was aangelegd.
Na 3 maanden kwam mijn menstruatie terug en daardoor had ik dip in productie en wilde mijn dochter dan ook niet of moeilijk drinken. Gelukkig had ik een kleine voorraad opgebouwd in de vriezer waarmee ik dit op kon vangen. Het was echt een toewijding en als het makkelijker was geweest (qua productie) had ik misschien wel langer kunnen geven. Dit ondanks dat mijn dochter dus zelf steeds minder interesse had en minder ging drinken.
Nee alles aan gedaan
Nee alles al geprobeerd. Zelfs kruidentablet voor meer voeding te creëren
Nee alles met lactatiekundige geprobeerd maar het was gewoon klaar en de kleine genoot ook van andere melk en vaste voeding
nee bij andere kinderen is het een aantal maanden langer gelukt maar bij deze baby waren er veel factoren waardoor het niet langer lukte
Nee bij mij kwam het niet op gang
Nee complicaties en te weinig productie, kind viel veel af.
Nee de melk productie verminderde tot er bijna geen melk meer was. Met kolven kwam er maar 10 ml uit.
nee de melk werd steeds minder
Nee heb al contact gehad met een dietiste hierover.
Nee helaas was er niets aan te doen
Nee het lukte lichamelijk niet
nee het paste gewoon niet bij mij. gaf me veel stress.
Nee het was goed zo
Nee het was nu mooi geweest. Mijn kindje gaf zelf aan dat het niet meer voldoende was
Nee ik ben tevreden met hoe lang ik borstvoeding heb gegeven. De reden om gedeeltelijk af te bouwen was dat ik kolven niet fijn vind. Heb buiten werktijden om nog heel lang gedeeltelijk borstvoeding gegeven.
Nee ik heb al langer gegeven dan dat ik eerst voor ogen had
Nee ik heb alles geprobeerd
Nee ik heb het zo lang mogelijk vol gehouden.
nee ik vind dat ik lang genoeg borstvoeding heb gegegen
Nee ik wilde liever een tevreden baby die niet misselijk was. Als ze geen reflux had gehad, was ik gewoon doorgegaan.
Nee in deze situatie niet het waren diverse omstandigheden bij elkaar
Nee met tweeling is het alleen lastig en kost het te veel tijd
Nee mijn baby vond het prima zo en ik ook, de overgang ging ook heel makkelijk
Nee moest stoppen vanwege medicatie
Nee na 13,5 maand was het goed zo
Nee slechte tepels voor bv
Nee volgens deskundigen deed de baby en ik alles goed maar deed het te veel pijn en koste te veel energie
Nee waarschijnlijk niet. Op een gegeven moment is het gewoon klaar.
Nee want door mijn borstverkleining was het niet mogelijk
Nee we hebben alles geprobeerd
Nee, 1 dag borst en toen paar dagen kolven maar er kwam te weinig melk uit en dochtertje wilde niet direct meer aanhappen
Nee, 1 jaar was genoeg. Dit merkte ik ook aan mijn kind. Minder interesse om rustig bij me te liggen
Nee, 13mnd is wel lang genoeg.
Nee, al snel was duidelijk dat mijn zoon teveel gewicht verloor en dat mijn melk net voldoende was voor hem. Ook bij gedeeltelijke borstvoeding kwam hij tekort.
Nee, alles geprobeerd
Nee, allicht beter inzet van kraamhulp

Nee, als ik mij beter had gevoeld had ik het misschien langer volgehouden
Nee, baby dronk borst niet (leeg), was wel lang genoeg aangelegd (45 min per borst) Had daarna nog honger, bij het kolven kolfde ik (meer dan) een volle voeding. Heb daarna gekolfde melk gegeven.
Nee, de kleine was veelste onrustig om aan te happen en weigerde na 3 maand. Het was beter om te stoppen productie stopte daarna ook meteen dus flesvoeding gegeven Hadden een lactatie deskundige ook om hulp gevraagd enz
Nee, de vorige keren ging het om dezelfde redenen ook niet
Nee, door een koemelkallergie ging de borstvoeding gewoon niet meer
Nee, door een Total spinal waren mijn tepels helemaal kapot. Daarom gestopt.
Nee, er was weinig tot geen melk productie. Bijna twee weken alles er aan gedaan om dit wel te bereiken maar er bleven maar een paar druppels tot niks komen.
Nee, geprobeerd borstvoeding te geven en te kolven maar de productie kwam niet genoeg op gang. Onze zoon viel te veel af waardoor we over gingen op fles voeding
Nee, had alles al geprobeerd
Nee, had het graag langer willen doen. Maar mijn borsten lagen helemaal open door haar tanden ze schuurde met voeden over m’n tepel. Baal er wel van. Maar kon het niet meer opbrengen zoveel pijn
Nee, helaas is de melkproductie niet op gang gekomen en lukte het 1 van de twee kindjes niet om uit de borst te drinken
Nee, helaas kwam de productie niet goed op gang, zoals van te voren al verwacht werd. Echter zou ik dit zo bij een tweede kind weer een paar weken gedeeltelijk geven en daarna overgaan op volledige kunstvoeding
nee, het besluit om te stoppen en de afname van melk liepen gelijk
Nee, het lukte me helaas niet
Nee, het voeden was te intensief & gaf mij stress.
Nee, het was de natuur die bepaalde dat het stopte.
Nee, het was geen optie meer om door te gaan. Mijn zoontje en ik waren allebei uitgeput
Nee, het was gewoon dikke pech.. Het was op
Nee, het was gewoon klaar voor haar.
Nee, het was lang genoeg geweest
Nee, ik ben juist langer door gegaan dan goed voor mij was.
nee, ik had goede hulp van de kraamzorg, hebben van alles geprobeerd maat het was te pijnlijk/onprettig.
Nee, ik heb alle mogelijke hulp ingeschakeld.
nee, ik heb alles geprobeerd, tepelhoedje, kolven enz. Ik had simpelweg niet genoeg melk en aanleggen lukte niet wegens ingetrokken tepels.
Nee, ik heb alles geprobeerd.
Nee, ik heb alles moeten kolven uiteindelijk 6 maanden lang omdat onze dochter last had van krampen en later ook spruw bleek te hebben.
Nee, ik heb er alles aan gedaan en ook iedere hulp gehad die er was
Nee, ik heb het zo natuurlijk mogelijk laten afbouwen
Nee, ik heb van alles geprobeerd met hulp van een lactatiedeskundige maar mijn kindje kon het drinken van de melk niet bijhouden doordat het eruit kwam spuiten en moest steeds loslaten om te ademen
nee, ik heb volgens mij alles geprobeerd om het te verlengen (consult, hulpmiddelen etc)
nee, ik stond achter mijn keuze voor flesvoeding
Nee, ik vind kolven op het werk niet prettig.
nee, ik vond deze periode voldoende
Nee, ik vond het fijn om de basis met borstvoeding te doen. Mijn kind deed het goed en we wilde rustig overstappen naar flesvoeding, maar dit ging ook heel goed waardoor het slechts 2 maanden heeft geduurd voor ik kon stoppen. Wegens het aanmaken van te veel moedermelk heb ik naast het doneren hiervan ook negatieve ervaringen gehad. Meerdere dubbele borstontstekingen
nee, ik vond het goed zo. De eerste maanden van zijn leven heeft hij borstvoeding gehad.
Nee, ik vond het lang genoeg en m'n dochter wilde niet meer, dus was het helemaal goed zo
Nee, ik vond het mooi geweest en mijn baby was toe aan vast ritme met flessen
Nee, ik vond het prima om na 6 maanden te stoppen.
nee, ik werd ziek dus het was beter te stoppen. anders had ik het hooguit nog 4 weken gedaan.
Nee, ik wou heel graag.
Nee, je kunt het een baby niet afleren wel had ik gewoon door kunnen zetten
Nee, kolven op werk zag ik niet zitten
Nee, kwam gewoon niet net zoals vorige keer

Nee, lactatiekundige geprobeerd maar helaas
Nee, mijn dochter weigerde met 10 weken de borst door overproductie en verslikken. Daarna heb ik fulltime gekolfd
Nee, mijn kind had meer nodig en kolven op mijn werk (ik sta voor de klas) is echt heel erg onhandig.
Nee, mijn kind hapte niet goed aan en dat gaf veel strijd. Na een aantal weken ben ik gaan kolven, maar dit kostte mij teveel energie en vond ik erg dubbel. Daarna de keuze gemaakt om over te stappen op flesvoeding.
Nee, mijn kind is ingeleid en had de kracht niet om te drinken
Nee, mijn kind vond de fles makkelijker
Nee, mijn kindje wilde niet meer aan de borst
Nee, mijn productie was te laag. Mijn kindje had te weinig energie (medisch) om zelf uit de borst te drinken
Nee, mijn zoontje wou zelf niet meer drinken aan de borst
Nee, na dag 3 op kolven over gegaan en dat werd na 6 weken te uitputtend dat we zijn gaan afbouwen.
Nee, na de geboorte van mij dochter was dit precies het zelfde. De baby en ik vielen teveel af. Na de geboorte van onze zoon wel geprobeerd maar zelfde probleem.
Nee, na gesprek met moeder besloten te stoppen. De kraamhulp zei dat dit de beste keuze is geweest.
Nee, niet gaan werken waardoor kolven niet nodig was. Kolven lukte helaas niet goed waardoor productie terug liep.
Nee, op een gegeven moment had mijn dochter meer interesse in vaste voeding. Daarnaast had ik te weinig tijd voor kolven vanwege mijn werk en 3 andere kinderen.
Nee, samen met mijn partner vooraf verschillende scenario's besproken. Als het niet zou lukken was het ook goed
Nee, van alles geprobeerd. Produceerde niet genoeg.
Nee, vanwege de constante nachtvoedingen in combinatie met werken brak het me op. Ik wilde ook mijn eigen lichaam weer terug.
Nee, veel gesprekken gehad met deskundige en bleek beter te zijn te stoppen
Nee, volgens de lactatiedeskundige niet
Nee, vooraf besloten voor start werk af te bouwen
Nee, want op dat moment wisten we nog niet dat hij koemelkallergie heeft
Nee, want we hadden alle bijbehorende opties al geprobeerd
Nee, was medisch niet langer verantwoord voor onze zoon
Nee, we hebben geprobeerd de melkproductie te stimuleren maar dat had helaas geen effect.
Nee, zie anders
Nee. Als ik niet zou hoeven kolven misschien als ik weg zou willen gaan om iets te doen zonder baby. Maar dat is een natuur ding.
Nee. De "natuur" deed zijn werk. Grote knul en borstvoeding was niet meer voldoende. Kwark en volle melk gaven hem meer voldoening na verloop van tijd.
Nee. Mijn dochter was er zelf klaar mee, en ik vond langer dan een jaar zelf ook niet noodzakelijk.
Nee. Na 4 maanden kolven en daarnaast voeden via de fles was ik op. Eigeblijk had ik beter eerder kunnen stoppen wat betreft mijn mentale toestand.
Nee. Was gewoon niets meer mogelijk
Niet echt. Ik had besloten met een jaar te stoppen
Niet echt. Ik had het waarschijnlijk langer volgehouden als mijn kind op regelmatige tijden dronk en elke voeding niet telkens een heel uur duurde. Maar dat was helaas niet het geval en daar heb je zelf ook weinig controle of invloed op.
Niet hoeven gaan werken
Niet hoeven werken of minder
Niet meteen gedoe op consultatiebureau toen de gewichtcurve iets zakte.
Niet onregelmatig werken, maar ik was het kolven ook echt zat, omdat het aanleggen te pijnlijk was
niet werken
Niet werken, zodat de productie hoog blijft
Normale bevalling
Om de reden te achterhalen waarom ze de borst heeft geweigerd. Al veel geprobeerd zoals: huisarts, spruw behandeling, fysiotherapie, rustige plek, lactatie deskundige, kinderarts en voeding van mijzelf
omdat mijn dochter te vroeg is geboren moest ik haar ook snachts om de 3 uur voeden, uitboeren,verschonen, kruik verversen. dit werd mij teveel qua
Onderzoek naar maagklep baby.
Onze dochter is 6,5 week te vroeg geboren. Toen ze zover was om evt uit de borst te kunnen drinken heb ik denk ik te weinig ondersteuning gehad om het goed op te pakken
Op het moment dat ik had besloten te stoppen dacht mijn kind oke dan is het ook direct klaar

op mijn werk is geen kolfruimte en vind het niet fijn om dat te moeten doen in een omgeving waar ik me niet heel prettig voel
Partner langer thuis
Regelmaat in werktijden
Regelmatige werktijden
Sneller herstel; minder pijn in de weken na de bevalling.
sneller op gang en een kind wat goed aanhapte. en minder pijn en vermoeidheid na de bevalling
Snellere hulp van een psycholoog en nog net iets meer steun van mijn omgeving, ze zeggen snel dan stop je er toch mee
soepelere bevalling met minder schade (fysiek en mentaal)
Standaard gratis lactatiedeskundige in de kraamweek
stimuleren, massage wellicht
Tanden doorkomen
Tepelhoedje
Tja, grotere melk productie, niet hoeven kolven
Tot 9 maanden had ik recht op kolven op het werk, nadat dit afgelopen was en het dus alleen maar mogelijk was in de pauze, koste het teveel energie. Ook vanwege wisselende diensten (in de zorg) liep toen de productie omlaag.
Vanaf de start hulp van een lactatiekundige
vergoeding doorzorgverzekering bij het huren van kolfapparaat. bij medische indicatie door complicatie bij moeder en of baby langer verlof bij beide ouders bij een baby met moeilijke start/ prematuur geboren
Voldoende melk hebben
Voldoende melkproductie
Waarschijnlijk als ik niet of continu thuis had gewerkt
waarschijnlijk had ik het langer gedaan als ik bevallen was van 1 kindje maar doordat het een tweeling is was het steeds lastiger om de tijd ervoor vrij te maken om borstvoeding te geven of te kolven en mijn melkproductie liep steeds verder terug waardoor het na iets meer dan 9 maanden geen nut meer had
Waarschijnlijk niet; heb van alles geprobeerd (kolven, supplementen etc.)
waarschijnlijk wel als we een lactatiekundige hadden ingeschakeld
waarschijnlijk wel door een lactatiekundige in de arm te nemen
Wanneer de baby had gedronken.
Wanneer ik geen borstontsteking had gekregen.
Wanneer mijn baby wel van de borst wilde drinken en ik niet werkte.
Wanneer mijn kind fewoon aan de borst had gedronken had ik birstvoeding willen geven tot ik ging werken. Dat was na 4 maanden.
Wellicht als de productie vanaf het begin voldoende was geweest
Wellicht als ik een lactatiedeskundige had gehad. Maar vond het onzin om daar geld aan uit te geven.
Wellicht meer ondersteuning
Wellicht nog meer begeleiding dmv persoonlijk contact
Werk
Werk andere georganiseerd
Werk met regelmatigheid
ze starte al met wat ondergewicht de eerste week. ze kwam goed bij met 1keer per dag een cupje kunstvoeding. ze was ook beter voldaan hierna. ze had gewoon behoefte aan meer dan dat ik kon bieden op dat moment.
zekerheid dat ze genoeg kreeg en meer rust in haar lijfje
zie vorige vraag. als het had gekund, was ik nog wel door gegaan. maar produceerde gewoonweg veel te weinig.
Zolang je borstvoeding geeft, recht op verlof hiervoor tijdens werk. Productie liep erg terug in de korte tijd dat ik na 9 maanden mocht kolven
Zonder spruw, zonder te kort tongriempje en een baby die wel wou drinken zou ik het zeker langer volgehouden hebben.

Bijlage 12

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

15. Zijn er personen die u hebben geholpen om borstvoeding te (blijven) geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

anders, namelijk:	aantal
(schoon)moeder	1
Andere borstvoedende moeders via online platform van la Leche leage	1
Borstvoeding lijn van naviva	1
Borstvoedingscoach	1
chirurg	1
collega's die stimuleerden om te gaan kolven	1
De tongriem kliniek	1
Forum op fb	1
Gastouder	1
het was niet nodig maar bij mijn eerste hulp gehal van verloskundige, verpleegkundige en andere moeders	1
het ziekenhuis	1
in het ziekenhuis het verplegend personeel de eerste 3 dagen	1
Kaakchirurg	1
Kinderarts	1
kinderdag verblijf heeft mijn advies gevolgd	1
kinderverpleegkundigen zhs	1
KNO	1
Kno, met 6 maanden tongriempje geliefd, waarna de borstvoeding beter ging	1
Kraamafdeling ziekenhuis	1
kraamzorg van mijn schoonzus	1
lactatiekundige IBCLC via FB groep	1
leidster bij de kinderopvang	1
Logopedist	2
Medewerkers in het ziekenhuis van de kraamafdeling	1
Meisje uit mijn kerkelijke gemeente, wat de opleiding verloskunde doet en tijdens haar stages in België veel meekrijgt van borstvoedinghandboek la leche	1
mijn kindje zelf	1
na de bevalling in het ziekenhuis hielpen de Verpleegkundigen	1
nogmaals: de lactatiekundige was een beunhaas. ze stelde me gerust dat het altijd moeilijk is zonder ook maar een keer iets te zeggen over eventuele lipbandjes en tongriempjes.	1
osteopaat en kaakchirurg	1
Preverbale logopedist	1
psychisch verpleegkundige	1
tandarts tongriempje doornemen, logopediste	1
Tongriem kliniek	1
tongriempje specialist	1
verpleegkundige	12
Verpleegkundige in de nacht in het ziekenhuis	1

verpleegkundige in het ziekenhuis	26
Verpleegkundige in ziekenhuis eerste nacht geholpen met hoe aan te leggen	1
verpleegkundige ziekenhuis tijdens opname door “kraamkoorts”	1
Verpleegkundigen in het ziekenhuis (hulp bij kolven)	1
verpleegkundigen kraamafdeling	2
verpleegster in het ziekenhuis, na de bevalling	1
verpleging op afdeling Neonatologie	1
Verpleging van de NICU	1
Verpleging ziekenhuis bij het kolven	1
Voornamelijk zelf door eerdere ervaring. Bij de eerste een uitgebreide cursus gevolgd.	1
vroedvrouwen uit het ZOL in Genk	1
Weinig hulp, beetje in het ziekenhuis, maar niet een duidige hulp	1
werkgever	1
werkgever door alles in staat te maken om te kolven tijdens het werk-	1
Ziekenhuis	1
Zuster	1

Bijlage 13

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

16. Zijn er informatiebronnen en/of materialen die u hebben geholpen om borstvoeding te (blijven) geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

als eerste genoemd	aantal
1e kind	1
24 baby	5
6 domeinen cursus van Physis Academy, over de aanleg van het immuunsysteem en het belang van borstvoeding hierbij	1
Allerlei website's; ouders van nu-24 baby- la leche	1
anders moeders/ moedersgroep	1
app contact met een lactatiedeskundige om af te bouwen	1
App van meleda	1
artikelen in tijdschriften	1
Baby+ app	1
Baby24.nl	1
Betrouwbare website	1
Bij de 1e informatie vanuit het ziekenhuis en verloskundige. o.a. informatie boekjes e.d.	1
bij het eerste kind tijdens de zwangerschap een voorlochtingsavond gevolgd over borstvoeding geven.	1
Bij mijn eerste kind ben ik door vroeggeboorte zeer goed begeleid met borstvoeding door lactatiedeskundige van het ziekenhuis	1
boek	5
Boek "mama worden"	1
boek Borstvoeding	1
boek borstvoeding, en website van la leche league	1
boek de melkfabriek	2
boek kleintjes methode	1
boek la leche league	2
Boek melkfabriek	1
boek over borstvoeding	7
boek over borstvoeding van la leche laegue	1
Boek: Buskruid met muisjes	1
Boeken. Zoals de melkfabriek	1
Boekje Borstvoeding	1
boekje over borstvoeding van verloskundige gelezen	1
boekjes via de verloskundige	1
boestvoedingscursus van Loes Twente	1
Boezemvriendjes	1
books and instagram (karrie locher)	1
borstkolf	14
Borstvoeding app	1
borstvoeding bijeenkomst	1

Borstvoeding groeigids	1
Borstvoeding van stefan	1
borstvoeding.com	16
borstvoeding.nl	2
Borstvoeding.nl geloof ik	1
borstvoedingcursus	1
Borstvoedingorganisatie La Leche League	1
borstvoedings informatie webinar	1
borstvoedingsboek van la leche leage	2
borstvoedingscursus	21
Borstvoedingscursus bij de verloskundigenpraktijk	1
borstvoedingscursus bij eerste zwangerschap	1
Borstvoedingscursus vanuit het ziekenhuis	1
Borstvoedingsfolder verloskundige	1
Borstvoedingsforum	5
Borstvoedingsforum Facebook	7
Borstvoedingslijn Naviva	3
borstvoedingsorganisayie	1
borstvoedingspagina op facebook	1
Borstvoedingssite op Facebook	1
brochures over borstvoeding	1
bv van de eerste	1
Centering pregnancy bij verloskundigr	1
Consultatiebureau	2
cursus bij verloskundige	1
Cursus borstvoeding via kraamzorg	1
Cursus geboortezorg limburg	1
Cursus gevolgd bij kraambureau	1
cursus lactatiekundige	1
Cursus lactatiekundige hij eerste kind	1
cursus lactatiekunndige bij eerste zwangerschap	1
cursus laleche	1
cursus van Anouk bolhaar	1
Cursus van de zorgboog	1
Cursus van kraambureau	1
cursus van lactatiekundige die ik in 2018 heb gevolgd.	1
cursus voorafgaand aan de bevalling	1
De app en site van medela	1
De doula vertelde dat de eerste borstvoeding veel voedingstoffen heeft	1
De site van La Leche League	1
deskundigen via social media	1
digitale les van lactatiedeskundige	1
Div Facebook groepen	1
Diverse Facebook pagina's mbt borstvoeding	1
Diverse websites medela was de belangrijkste	1

Diverse websites, weet niet meer welke precies	1
Dubbele kolf	1
dubble borstkolf	1
een goede kolf	1
eerdere ervaring met borstvoeding	1
eigen kennis door werk	1
Eigen kennis vanuit de obstetrie	1
Electische kolf	1
ervaring	1
ervaring eerste baby	1
ervaring eerste keer	2
Ervaringsverhalen online	1
Facebook	5
Facebook 'Vraag 'n lactatiekundige IBCLC'	1
Facebook borstvoeding groep	1
Facebook borstvoedingsforum	2
Facebook forum over borstvoeding	3
Facebook groep	2
Facebook groep borstvoeding en prematuur	1
facebook groep borstvoeding in limburg	1
facebook groep exclusief kolvers	1
facebook groep fulltime kolvers	1
Facebook groep tbv borstvoeding	1
Facebook groep vraag een lactatiekundige IBCLC	1
Facebook groep vrijwillige lactatiekundigen	1
Facebook groepen	11
facebook lactatiekundige	1
Facebook pagina La Leche League	4
facebook vraageenlactatiedeskundige	1
facebookgroep "borstvoedingsforum"	1
Facebookgroep "Vraag 'n lactatiekundige"	1
Facebookgroep borstvoeding aan meerling	1
facebookgroep over borstvoeding	3
facebookpagina borstvoeding aan tweeling	1
facebookpagina lactatiekundige	1
filmpjes	1
Filmpjes die de lactatie kundige heeft aangeraden	1
Filmpjes op YouTube	2
Filmpjes over aanleggen	1
Filmpjes via zorgverzekering babybalance	1
flyer over borstvoeding	1
folder in het ziekenhuis	2
Folder over borstvoeding van verloskundige	1
folder van Cicogna (kraamzorgorganisatie)	1
folder verloskundige	1

Folder ziekenhuis	1
folders	6
Folders La leche league	1
Folders van La Leche League	1
fora op internet.	1
forum	1
Forum op p fb	1
Fulltime kolvers Facebook groep	2
Gehuurde kolf	1
Gehuurde kolf apparaat	1
ggd borstvoeding boek	1
GGD borstvoeding cursus	1
goede kolf	1
golfen	1
google	16
groeiboekje over borstvoeding	1
Groeigids	1
groeigids borstvoeding	1
groep op facebook	1
Handboek borstvoeding	1
handboek borstvoeding van La Leche League	1
Handboek la leche lague	1
handkolf	1
heb een cursus over borstvoeding gevolgd via mijn verloskundigenpraktijk.	1
heb zelf in de kraamzorg gewerkt	1
heeeel blij dat ik na 3 maanden een lactatiekundige heb ingeschakeld. daarvoor ging het aanleggen heel slecht. baby groeide ook niet goed.	1
het boek ‘positief over borstvoeding’	1
Het boek Wat baby's nodig hebben	1
Het borstvoedingsboek	1
Het handboek borstvoeding	1
Het Nieuwe Borstvoedingboek	3
het nieuwe borstvoedingsboek van Kleintjes en v veldhuizen	1
https://m.youtube.com/watch?v=hs7ai466toE	1
https://www.borstvoeding.com/problemen/aandoeningen/borstontsteking/	1
https://www.lalecheleague.nl/	4
Huurkolf	1
IBO	1
ik heb een borstvoedingsbjjeenkomst bijgewoond	1
Ik kolf fulltime al sinds de geboorte	1
info avond	2
info avond lactatiekundige	1
info avond ziekenhuis	1
Info boekje vd verloskundige	2
info in ziekenhuis	3
info kraamzorg	1

Informatie avond over borstvoeding in het ziekenhuis	1
informatie bijeenkomst borstvoeding	1
Informatie La Leche League	3
Informatie over relacteren op internet	1
informatie tijdens zwangerschap via een borstvoedingscursus	1
informatie van de verloskundige	1
informatie van lactatiedeskundige	3
informatie vanuit de kraamverzorgende	1
informatie ziekenhuis	1
informatieavond vanuit de verloskundige	1
Informatiebijeenkomst kraamzorg	1
inschakelen lactatiekundige	1
Internet	99
Internet : pagina van de groene vrouw over borstvoeding	1
internet la leche	1
Internet site la leche	1
Internet, ervaringsverhalen	1
internet, google	1
internet, La Leche Leaque	1
internet, oa website la leche league	1
Internet: blogs en sites over borstvoeding	1
Internetsites met info over borstvoeding	1
kiind magazine	2
kolf	48
Kolf medela	2
Kolf omdat mijn tepel kapot was	1
Kolf, hand en elektrisch	1
kolfapparaat	24
korte cursus kraamzorg organisatie	1
kraamhulp in het ziekenhuis	1
kraamorganisatie	1
kraamverloskundige	1
Kraamverzorgende	7
Kraamverzorgende had website gegeven	1
kraamzorg info voor af	1
kruidens	1
Kruidsuplementen	1
la leche club op Facebook	1
La leche Facebook forum	1
la leche league	116
la leche league (facebookgroep)	1
La Leche League boek	1
la leche league fb en website	1
la leche league fb pagina	1
La leche league site en boek	1

La leche league website	60
La Leche League website/ folder	1
lactatiedeskundige ziekenhuis	2
lactatiekundige	31
lactatiekundige van Naviva	1
lactatiekundige, thuis geweest en geholpen kindje aan de borat tw krijgen na een ziekenhuisopname	1
lactatiepagina	1
lalechleachue.com	1
LUMC neonatologie & lactatiekundige	1
Mandela	1
Medela	13
medela app	4
medela app (kolven)	1
Medela borstkolf app	1
medela bostkolf	7
medela freestyle flex	1
Medela info site	1
Medela kolf + app	1
medela site	11
Medela tepelhoedje	1
medicatie	1
Meerdere websites	1
meerdere websites bezocht	1
Melkfabriek (boek)	1
mezelf, van vorige kinderen die ook borstvoeding hebben gehad	1
mijn achtergrond in de kinder gezondheidzorg	1
mijn lactatiekundige	1
mijn werk	1
naviva borstvoedingslijn	2
naviva kraamzorg	1
nee, maar mijn dochter wil geen fles dus ben er langer aan gebonden dan ik dacht	1
Neusspray om te stimuleren	1
nutricia	1
online	1
Online bv cursus	1
online cursus	1
online cursus geboortezorg Limburg	1
Online cursus kraamzorg	1
online over hoe babys je borst vinden via ladulceleche.nl	1
online websites, forum en besloten fb groepen	1
op internet opzoeken als ik problemen ervoer en hoe ik het op kon lossen. (vaak la leche league)	1
Op veel plekken op internet lees je dat het belangrijk is.	1
ouders	1
ouders enzo	1
Ouders van nu	5

ouders van nu blog	1
Oudersvannu website	1
oxytocineneusspray bij kolven	1
Persoonlijke ondersteuning	1
praten met vriendinnen over ervaringen	1
prematuurbeleid	1
presentatie over borstvoeding van het OLVG	1
Professionele kolf	1
scholing via kraamzorg	1
Schoonzus	1
sites als lalecheleague	1
socialmedia	1
staat dat het her best is	1
Start met kolfapparaat	1
Stefan kleintjes	1
stefan kleintjes boek en website borstvoedingsforum	1
tepelhoedje	37
tepelhoedjes! wát een uitvinding!	1
Tepelhoesje gebruikt voor pijnlijke tepels	1
Tips om meer te produceren met natuurlijk producten	1
uit mijn eerdere ervaring met borstvoeding	1
Uiteenlopende sites	1
verloskundige	3
verschillende websites	1
Via Google op ouderforu	1
Videos	3
vingerhoedje	1
voedingscentrum	3
voedingskussen	2
Vooral online	1
voorgaande periode waar ik borstvoeding gaf	1
voorlichting	1
voorlichting GGD	1
voorlichting in het ziekenhuis	2
Voorlichting van een kraamverzorgster	1
Voorlichtingsavond in het ziekenhuis over borstvoeding	1
Voorlichtingsavond verloskundigepraktijk	2
voorlichtingsfilm ziekenhuis	1
vriendinnen	1
Vrije geboorte groep en boek	1
Webinar	1
webinar via kraamzorg instantie	1
webinar via t kraambureau	1
Webpagina La Leche League	1
Website / forum borstvoeding.nl en lalecheleague.nl	1

website borstvoeding.com	1
website medela	4
Website medela e.a.	1
website met tips en ervaringen	1
website over borstvoeding, laleche	1
websites	8
websites borstvoedingsorganisaties	1
websites laleche en borstvoeding.com	1
websites over borstvoeding	2
websites waar ik via google op terecht kwam	1
websites zoals borstvoeding.com en la leche league	1
weleda thee	1
wij.nl	1
YouTube	2
youtube voedingscentrum	1
zalf	1
Ziekenhuis	3
Ziekenhuis folders	1
ziekenhuis info avond	1
zorgplan boek van kraamverzorgende	1

als tweede genoemd	aantal
24 baby	1
24 baby forum	2
24baby.nl	4
Acupuncturist	1
andere websites over borstvoeding	1
app medela	1
app’s	1
Artikelen op internet over borstvoeding	1
beval cursus	1
Bijeenkomst verloskundige	1
Boek 'borstvoeding aan prematuren'	1
Boek eten voor de kleintjes	1
Boek melkfabriek	1
boek over borstvoeding	1
Boek van La leche League	2
Boek van Stefan Kleintjes	2
boek, De Melkfabriek	1
boek: mama'en	1
boek:oei ik groei	1
boeken	5
Boeken over bv	1
boezemvriendjes	1
Borstkolf	2

borstvoeding cursus videos	1
borstvoeding Instagram pagina's	1
Borstvoeding thee / fenegriek en ... distel	1
borstvoeding.com	2
borstvoeding.nl	4
Borstvoedingsboeken	1
borstvoedingscursus	6
borstvoedingsforum	3
borstvoedingsforum Facebook	3
borstvoedingsforum/facebook: vraag een lactatiekunsige/LLL	1
Borstvoedingsgroep op Facebook	1
borstvoedingshandboek van La Leche	1
Borstvoedingslijn	1
borstvoedingslijn naviva	1
borstvoedingsthee	1
brochure	1
Brochure geboortezorg limburg	1
bv groep op Facebook	1
comsultatiebureau	4
consumentenbond	1
curcus	1
Cursus borstvoeding	1
cursus borstvoeding hier in de buurt	1
cursus over borstvoeding via verloskundigepraktijk	1
cursus van verloskundige praktijk	1
cursus vooraf	1
de kolf	1
de website van la leche league	1
Domperidom	1
eerder scholingen mbt mijn werk over problemen bij borstvoeding	1
eigen ervaring	1
eigen moeder	1
elektrische kolf	1
ervaren vriendin	1
ervaring van 1e kind	1
ervaring van de vorige twee mislukte pogingen	1
facebook	2
facebook borstvoedingsforum	1
Facebook forums	2
Facebook groep borstvoeding aan een tweeling	1
Facebook groep borstvoeding in Limburg	1
facebook groep la leche league	1
Facebook groep LLL	1
Facebook groep natuurlijk ouderschap	1
facebook groepen	1

Facebook groepen mbt borstvoeding	1
facebook groepen om mee te lezen	1
facebook group voor mamas	1
Facebook la leche lague	1
Facebookgroep lactatiekundigen	1
Facebookgroepen La Leche League en Kolven en Borstvoeding	1
Facebookgroepen voor borstvoeding	1
facebookpagina borstvoeding	1
facebookpagina met lactatiekundige	1
facebookpagina's	1
familie	1
filmpjes gekeken hoe aan te leggen	1
Filmpjes YouTube	1
folder CJG	1
folder over borstvoeding	1
folder ziekenhuis	1
folders van lactatiedeskundige	1
fora	1
Forum met ruimte voor vragen aan lactatiekundigen	1
Forum op Facebook	2
Forums	1
forums op 24 baby.nl	1
Forums, 24baby	1
gebruik borstvoedingskruiden	1
GGD	1
goed voor de darmen van mijn kindje	1
goede informatie over borstvoeding, kiind onder andere	1
Goeie kolf	1
Google	5
google diverse websites	1
google om alle vragen te beantwoorden	1
Haakaa	1
Handkolf	1
Het grote borstvoedingsboek	1
hoe ze aanhappen	1
https://youtu.be/RymUDeCAt18	1
info boekje kraamzorg	1
info op internet	1
info van lactatiekundige	1
informatie borstvoeding.com	2
informatie expert (podcast mom & co)	1
Informatie folder van de verloskundige	1
Informatie online, bv la leche League	1
Informatie op internet	1
informatie uit boeken	1

informatie van de lactatiekundige	1
informatie van medela op internet	1
Informatie vanuit lactatiekundige	1
informatie via internet bv. ouders nu	1
Informatieboekje consultatiebureau	1
informatiebrochure van lactatiekundige	1
Informatiecursus Parentus	1
inlezen op internet	1
insta: house of mothers	1
internet	23
Internet google	1
internet info rapley vaste voeding introduceren	1
Internet veel in lezen	1
Internet/boeken	1
Internetfora	1
kiind	1
kiind blad en site	1
kiind magazine	1
kinderdieetist	1
Kleintjes website	1
Klieven van tongriem	1
kolf	9
kolfapparaat	10
Kolfapparaat zodat johannesbroodpitmeel in de fles gemengd kon worden	1
kraamhulp	2
kraamverzorging	1
kraamzorg informatie	1
la leche league	15
La Leche League fb pagina	1
la leche league site	13
La leche league site en fb	1
Lactatiedeskundige	16
Lactatiedeskundige had schema	1
lactatiedeskundige via kraamzorg (naviva)	1
lactatiekundige bij vorige kinderen	1
Lezing lactatiekundige	1
Madela borstkolf	1
Magazines	1
medela	2
medela app	3
medela borstkolf	3
Medela family app	1
Medela website	3
meerdere ervaringsverhalen	1
Moedermelk Netwerk	1

my medela	1
Naviva borstvoedingslijn	1
Nystatine/myconazol	1
online advies lactactiekundige	1
Ouders van nu artikelen over borstvoeding	1
oudersvannu	1
overige interner	1
Oxytocine neusspray	2
partner	1
Personen met ervaring	1
Philips avent	1
pittenkruik	1
powerkolf	1
Prenataal consult lactatiekundige	1
presentatie ziekenhuis	1
pufjuf	1
Sessies via het diak en verloskundige	1
site la leche league	2
site Medela	1
site van borstvoeding.com	1
sites	1
sites zoals La Leche League	1
specifieke lacatatiedeskundigen online	1
Spuitje	1
tepelhoedje	14
Tepelvormer	1
Tutorial op youtube om aan te leggen	1
Vacuum opvang bakje	1
van het consultatiebureau	1
van te voren een workshop meegedaan via internet	1
vanuit het geloof 2 jaar aanbevolen	1
Veel fora lezen	1
veel websites	1
veel zelf informatie opgezocht op internet	1
verloskundige	4
verloskundige info boekjes	1
Verschillende medische websites via Google	1
Voedingscentrum	1
voedingscentrum.nl	2
Volle producten eten	1
Voorlichting verloskundige	1
vorige ervaring dus andere verloskundige en kraamzorg en toen consultatiebureau	1
vraag een lactatiekundige groep facebook	1
Vrienden	2
vriendin	2

vriendinnen die borstvoeding gaveb	1
vriendinnenbon	1
Website 24baby	1
website borstvoeding	1
Website borstvoeding.com	1
Website Medela	1
website ouders van nu	1
website van La Leche League	1
Website van Medela	1
Website Voedingscentrum	2
websites	2
websites (ik heb gegoogeld en van alles aangeklikt, weet niet meer precies welke sites)	1
websites zoals ouders van nu	2
Websites, weet niet meer precies welke	1
wendy seelen workshop	1
Wij	4
www.borstvoeding.com	2
youtube	2
youtube filmpjes over aanleggen	1
youtube verlosmoeder	1
youtube videos van borstvoedende moeders	1
Zalf voor pijnlijke tepels	1
ziekenhuis	1
Ziekenhuis folder	1
zus	2
zwangerschapsboek	1
zwangerschapscursus	1

als derde genoemd	aantal
Antibiotica, 7 weken borstontsteking gehad	1
App van medela	1
artikelen over borstvoeding geven	1
babyenborsvoeding.nl	1
Birstvoedingscursus van de verloskundigenpraktijk	1
Boek	1
boek de melkfabriek	1
boek over borstvoeding	1
Boek: Borstvoeding geven doe je zo	1
boeken	1
borstvoeding.nl	1
borstvoedingscursus via zorgverzekerinf	1
borsvoedingsforum facebook	1
bortvoeding.com	1
capsules voor de melkproductie	1
Consultatiebureau	2

Cursus voor de bevalling	1
de boeken van Stefan Kleintjes (Eten voor de Kleintjes)en Nienke Grottenbos (de Poepdokter junior)	1
De Melkfabriek boek	1
diverse artikelen op internet	1
Elektrische kolf	1
ervaring van mensen	1
ervaringen van anderen	1
facebook	1
Facebook groepen	2
Facebook pagina's	1
familie	2
familie en vrienden	1
fijne voedingsbh	1
folders van verloskundige en kraamhulp	1
Forum 24 baby	2
forums	1
geprobeerd in overleg met ziekenhuis van te voren te starten met kolven ivm keizersnede. Helaas kwam er geen melk en starte de bevalling eerder dan gepland was.	1
goede borstkolf	1
google	2
Het nieuwe borstvoeding boek	1
Info lactatiekundige	1
Informatie van lactatiekundige	1
informatie van vriendinnen	1
informatie van WIJ	1
Informatieavond ziekenhuis	1
insta: mamalotje	1
internet	1
internet algemeen zoeken	1
Kennissen	1
Kolf	1
Kolf apparaat	4
Kraamhulp (kraamzus)	1
Kraamverzorgster	1
la lache league	5
la leche league website	5
Lactatie deskundige	4
lactatiedeskundige bij eerder kindjes	1
Madela	1
Medela	2
medela kolf	1
Medela zalf voor de tepels	1
Medewerkers conslutatiebureau	1
Moederforum	1
Online cursus borstvoeding	1
Ouders van nu	1

Oudersvannu.nl	1
overige websites	1
oxytocine neusspray	1
praktijk wonderbaarlijk	1
site van la leche league	1
Spreciale facebook pagina’s	1
tepelhoedje	1
tepelhoedje en kolf in het begin	1
tepelzalf	2
Tijdschrift Kiind	1
tongriem.com	1
uitleg door kraamzorg	1
Ultrasoundtherapie bij beginnende ontsteking	1
van de verloskundige	1
veel websites	1
verloskundige	1
verloskundige pagina's	1
Verschillende capsules	1
via “Room” lactatiedeskundigen-	1
voedingscentrum	2
voorgeschreven medicatie door huisarts voor meer melkproductie	1
Voornamelijk advies van mijn zus	1
vrienden	1
Vriendin	3
Vriendinnen die ook borstvoeding gaven	1
Website borstvoeding en la leche	1
website borstvoeding.com, la leche league	1
Website Medela	2
website medela en https://www.lalecheleague.nl/	1
website van lactatiekundige	1
websites	1

Bijlage 14

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

17. Zijn er personen die u hadden kunnen helpen om te starten met borstvoeding geven? Zo ja, welke? (meerdere antwoorden mogelijk)

anders, namelijk:
Helaas is mijn dochter overleden. Anders had ik wel borstvoeding gegeven. Als er problemen zouden zijn zou ik de lactatiekundige ingeschakeld hebben (zoals eerder)
Kindje kreeg via sonde voeding
kraamzorg
onze zoon was een antibioticakuur gestart en de eerste voeding was kunst, dus daar zijn we bij gebleven
Personeel in het ziekenuis
Vanwege een medische complicatie direct na de geboorte was mijn lichaam te zwak.
verpleegkundige
verpleegkundige ziekenhuis

Bijlage 15

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

18a. Licht hieronder uw antwoord toe. (Denkt u dat corona van invloed is geweest op de keuze om wel of geen borstvoeding te geven aan uw kind?)

ja, door corona ben ik geen borstvoeding gaan geven
De onrustige situatie thuis, met een thuiswerkense partner en een peuter die niet naar de creche kon zorgde ervoor dat ik me niet volledig op de voedingen kon richten.
Door Corona kon onze Kraamzorg niet komen en hebben we alles via videobellen gedaan. Als ze er echt was geweest, had ze makkelijker kunnen uitleggen hoe aanleggen etc. goed moest
Extra stress door corona heeft vast niet geholpen bij de kans om borstvoeding te kunnen geven
Ik was te ziek om borstvoeding te geven
In het kort: Ik acute HELLP syndroom bij de bevalling van mijn zoon waardoor ik een spoed keizersnede kreeg. Mijn lichaam was heel ziek was dus In eerste instantie kwam de melkproductie niet op gang. Na veel hulp in het ziekenhuis heb ik nog 2,5 maand borstvoeding kunnen geven, maar het leek alsof het niet voldoende was voor mijn zoon. Ik had alleen contact via video bellen met de Lactatiekundige (van wegen de Lockdown) dat verliep niet heel vlot. Toen besloten om toch maar te stoppen met borstvoeding geven.
Mijn oudere zoon was thuis vanwege het sluiten van de opvang. Hierdoor kon ik niet de tijd besteden die de moeilijke borstvoeding op gang kon helpen.
onmogelijk

ja, door corona ben ik juist borstvoeding gaan geven
(nog) meer belang bij borstvoeding
Als ik corona krijg, kan mijn baby antistoffen krijgen via de moedermelk. En de weerstand van mijn baby is ook beter met moedermelk.
Antistoffen meegeven
Antistoffen opbouwen
Antistoffen overbrengen en door het thuiswerken was het opeens haalbaar.
Antistoffen voor mijn kind
Antistoffen voor mijn kind voor het geval dat ik ziek zou worden
Besmetting voor zwangerschap, antistoffen in moedermelk?
Beter immuunsysteem opbouw voor je kind, en bij infectie Covid geef ik de antistoffen door aan mijn baby
Bij vorige zwangerschap op werk niet gekolfd (wel 1,5 jaar gedeeltelijk borstvoeding gegeven). Nu alles op alles om zoveel mogelijk te geven om mijn dochter alle bescherming te geven. En door thuiswerken gaat het ook makkelijker
Borstvoeding wilde ik sowieso graag geven als dit zou lukken zonder complicaties. Omdat dat prima ging/gaat vind in het belangrijk ivm oa Corona zo lang als het nog oke voelt door te gaan. Extra bescherming (wat inmiddels is aangetoond) uit borstvoeding voelt fijn
Daar zitten goede stoffen in die mij en mijn kind beschermen
Dan is mijn kind ook optimaal beschermd tegen corona.
denk dat het mede bij heeft gedragen aan de immuniteit van mijn kind
Door corona ben ik langer door gegaan. Omdat ik zelf covid heb gehad en toen de antistoffen nog mee kon geven. En ook toen ik m'n inentingen kreeg.
door corona en het thuiswerken was het makkelijker om ook, eens terug aan het werk, borstvoeding te blijven geven/af te kolven
Door corona kon je minder naar buiten. Minder contact. Dan is het makkelijker thuis te blijven en borstvoeding te geven
Door corona konden er geen mensen op bezoek komen in het ziekenhuis. Ik was daardoor zeer beinvloedbaar door de druk van het ziekenhuis om borstvoeding te geven, ondanks dat ik dat eigenlijk niet wilde. Omdat het live voeden mislukte ben ik doorgegaan met kolven en durf ik eigenlijk niet meer te stoppen (we zijn nog steeds onder behandeling van het ziekenhuis)

Door Corona langer vol gehouden om volledig borstvoeding te geven doordat er meer rust in het gezin was en bijna geen afspraken
Door corona was ik veel thuis en dat maakte het borstvoeding geven makkelijker
Door Corona werk ik voornamelijk thuis wat kolven makkelijker maakt.
door dat ik meer thuis werkte kon in meer zelf voeden en was het makkelijker het langer vol te houden
door de antistoffen die de kind van de moeder krijgt
door de beschermende stoffen die wél in bv zitten en niet in kv. en ook voot eventuele anti stoffen
Door de sluiting van de kinderopvang hebben langer live voeding kunnen geven en door het thuiswerken is kolven voor mij makkelijker te doen wanneer mijn kindje naar de opvang is. Daarnaast hoop ik door mijn vaccinatie antistoffen mee te geven aan mijn baby via de borstvoeding
Door het thuiswerken ben ik langer doorgegaan
Doordat er minder werkstress is, is het makkelijker om een goede productie te behouden. Veel thuis met de baby maakt het ook makkelijk
Doordat ik ben gestopt met werken en het mijn 4 de kindje is was ik het stellig van plan, corona gaf nog een zet extra Het zelf voeden bevalt erg goed
Doordat ik thuis werkte in het begin en mijn partner was langer thuis. Daardoor langer borstvoeding gegeven.
Doordat ik thuiswerkte was makkelijker om live voeding en weken te combineren. Later ook gemakkelijker om kolven en werken te combineren. Anders zou ook wel borstvoeding hebben gegeven maar vermoedelijk voor kortere periode.
Extra antistoffen
extra bescherming
Extra drijfveer om BV (door) te geven, ivm aanmaak evt antistoffen !!!
Extra motivatie
Geen kraambezoek waardoor ik me kon focussen op mijn baby en borstvoeding
Geen werk, meer tijd voor borstvoeding
Het is voor mij niet de reden geweest bv te geven, maar door het thuiswerken was kolven veel minder heftig. Kolven op het werk vind ik echt verschrikkelijk.
Ik ben minder van huis geweest, dus was het makkelijker. Hoefde ik minder te kolven (daar heb ik een hekel aan)
Ik denk dat het veel scheelde dat ik meer thuis was en minder op pad. Wat maakte dat het voeden rustiger kon en ik niet te vroeg met kolven hoefde te beginnen. Ik ben wel al snel begonnen met kolven maar dan om te wennen aan een fles. Maar dit kon puur op tijden momenten die ontspannend waren voor mij.
Ik geef langer borstvoeding, zodat ze de antilichamen van mij mbt het corona vaccin mee krijgt
Ik heb gevaccineerd tegen Corona. Door borstvoeding te geven voor mijn zoon krijgt hij ook de antilichamen tegen COVID-19.
Ik heb vermoedens dat ik Corona tijdens mijn zwangerschap heb gehad. Ik hoopte door borstvoeding te geven, dat mijn kind evt antistoffen binnen kreeg.
Ik hoopte dat dit het immuunsysteem van mijn kindje zou helpen en nadat ik was gevaccineerd (in februari) dat ik hem ook antistoffen zou geven via de melk
ik vond het juist met corona belangrijk om mijn kind meer antistoffen en weerstand mee te geven
Ik was al van plan om (weer) bv te geven, maar Corona heeft mij extra gemotiveerd, omdat ik via de mm zijn weerstand (sneller) verbeter en ik voor eventuele antistoffen zorg.
Ik was het al wel van plan, maar door corona vond ik het nog belangrijker om op deze manier zijn immuunsysteem te verbeteren
Ik wilde al borstvoeding geven maar corona gaf extra motivatie ivm de antistoffen.
Ik wilde borstvoeding geven totdat ik weer ging werken. Door Corona en thuiswerken heb ik langer borstvoeding gegeven.
Ik wilde het al proberen maar met corona was de wil en hoop dat het zou lukken groter.
Ik wilde het liefst borstvoeding blijven geven om mijn kind te beschermen mocht corona ons gezin binnentreden
Ik wilde mijn kind zo veel mogelijk weerstand mee geven als mogelijk.
In de hoop dat de baby extra antistoffen mee zou krijgen mocht ik de ziekte krijgen
In deze tijd wilde ik graag proberen mijn kindjes te voeden door borstvoeding om alvast wat stoffen mee te geven. Geen idee of het daadwerkelijk zou helpen tegen Corona maar het gaf mij een goed gevoel om haar zelf te voeden en haar wat mee te geven van mijn gezonde lijf.
Ivm de antistoffen

Ivm doorgeven antistoffen
Je wilt nu wel wat extra weerstand meegeven
Meer en langer de tijd om te geven. En zoveel mogelijk goede antistoffen mee willen geven
Meer rust
Meer thuis
Meer thuis waardoor makkelijker
Meer thuis, dus makkelijker en langer bv gegeven hierdoor.
Meer tijd en rust
Mijn kind krijgt antistoffen via de borstvoeding binnen en heeft hierdoor weerstand tegen corona
Mijn streven was tot mijn verlof maar omdat overal beschreven was dat borstvoeding het beste was voor je kind ben ik door gegaan. Ik wilde niet dat mijn zoon Corona zou krijgen dus het was een extra motivatie om door te gaan. Uiteindelijk vond ik het zonde om te stoppen als het goed ging. Het is vanzelf minder geworden en ben met 9 maanden gestopt.
Minder bezoek daardoor had ik er alle tijd voor
Minder stress door het bijna niet hebben van omgevingsfactoren (weinig bezoek en sociale leven nihil)
Mogelijkheid tot thuiswerken
Niet door corona juist bv gegeven, maar daardoor wel langer. Door thuiswerken alleen thuis hoeven kolven ipv al het gedoe op kantoor dus veel laagdrempeliger en makkelijker en daardoor veel lamger gedaan. Ook weigerde onze dochter de fles met afgekolfde melk vanaf 8 maanden, dus uitsluitend live borstvoeding was wel nodig.
Niet juist daardoor maar speelt zeker mee zodat anti stoffen doorgegeven zouden worden bij besmetting
Omdat ik thuis werkte vanwege corona, was het makkelijker om te kolven
rustiger met voeden door minder visite, minder opgelaten gevoel in begin
Stel ik of mijn kind zou Corona krijgen dan maakte ik voor hem antistoffen aan die via de borstvoeding doorgegeven konden worden
Ter bescherming van mijn kind
Thuis werken maakt kolven relaxter. Minder feestjes etc om rekening mee te houden
Tijdens de zwangerschap covid positief geweest. Uit studies is gekomen dat er tot minstens 6 maanden na besmetting nog antistoffen aanwezig zijn die dan doorgegeven konden worden. Dit was een extra stimulans om borstvoeding te geven
Toch voor extra weerstand en nu met de gekregen vaccinatie anti stoffen
Toen ik corona had in de mijn kraamweek heb ik juist bv gekolfd voor de antistoffen
vanwege doorgemaakte corona tijdens zwangerschap en het geven van antistoffen via borstvoeding
Vanwege het thuiswerken heb ik het na mijn verlof waarschijnlijk veel langer volgehouden
Was het al van plan, maar Corona bevestigde voor mij nogmaals de keuze om borstvoeding te geven.
Weinig kraambezoek waardoor er meer rust en tijd was bij het opstarten van de borstvoeding.
ze zeggen dat borstvoeding o.a. goed is tegen luchtweg infecties en andere ziekten. en hoop ik dus mijn kindje extra te beschermen. dus ook hopelijktegen corona.ook omdat we er eigenlijk zo weinig nog over weten , lijkt me dit iig. een manier om mij kindje iets extra's mee te geven. ook doordat ik veel thuis was maakte dit het ook makkelijker.
Zelf corona gehad, daardoor heel blij dat ik de borstvoeding door heb kunnen zetten
Zo beschermde ik mijn kind met de antistoffen uit de borstvoeding
Zonder corona waren er meer sociale verplichtingen, feestjes ed, waardoor ik dan eerder gestopt zou zijn.

Bijlage 16

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

20. Welke factoren hebben volgens u een rol gespeeld bij het minder lang borstvoeding geven als gevolg van corona? (meerdere antwoorden mogelijk)

anders, namelijk:
buiten bezoek ontvangen + buiten voeden niet altijd handig
Door 1 week isolatie geen live voeding kunnen gevenliep productie te veel achteruit
Heb me omwille van BV niet laten vaccineren, als deltavariant een ding wordt in het najaar en ik weer met internationale mensen face to face moet gaan werken bij mijn WG dan ga ik me wss toch laten vaccineren. Vaccinatie en BV gaan in mijn ogen niet samen. Mogelijk ga ik stoppen in het najaar dus
Huiswerkbegeleiding andere twee kinderen
Ik kon nergens borstvoeding geven buiten de deur. Alles was dicht ivm lockdown
Ik was te ziek tgv corona
Ik wil mijzelf laten vaccineren, maar dit wil ik niet doen zolang ik borstvoeding geef. Aangezien onze zoon volgende maand 4 maanden is en aan zijn eerste hapjes gaat beginnen, overweeg ik dan te stoppen zodat ik mijzelf kan laten vaccineren.
nergens kunnen voeden, alles was dicht en om nou midden in de winter op.een bankje buiten te gaan zitten leek me niets
Professionals minder toegankelijk. Minder goed hulp kunnen vragen.
Toen ik ziek werd liep mijn borstvoeding terug
Werkzaam in de zorg, productie liep terug.
zelf corona gehad waardoor mogelijk verminderde conditie wat invloed had op de aanmaak van borstvoeding
Zelf moest ik weer gaan werken na lang thuis zitten (kapster)
Zelf ziek

Bijlage 17

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

21. Welke factoren hebben volgens u een rol gespeeld bij het langer borstvoeding geven als gevolg van corona? (meerdere antwoorden mogelijk)

anders, namelijk:	aantal
Afweerstoffen in de borstvoeding beschermen misschien tegen corona	1
Allergien	1
antilichamen tegen corns te geven	1
antistoffen	1
antistoffen doorgeven	2
Antistoffen na vaccinatie	1
antistoffen van het vaccin doorgeven	1
antistoffen via moedermelk bij vaccinatie	1
Baan kwijt geraakt tijdens verlof dus alle tijd hiervoor	1
bescherming kindje	1
creches gesloten en dus meer samen met mijn kind	1
de anti stoffen die ik meegaf	1
de antistoffen die bij een eventuele besmetting ten goede komen voor een baby.	1
de hoop mijn kind extra te beschermen	1
De positieve invloed van borstvoeding op de bescherming tegen corona voor mijn kind	1
doordat ik zelf corona heb doorgemaakt tijdens zwangerschap bevat mijn moedermelk antistoffen. Dit wil ik mijn kinderen zo lang mogelijk meegeven	1
Doorgeven van antigenen na vaccinatie	1
Eigen kamer op werk	1
Er werd gezegd dat moedermelk voor antistoffen bij de baby zorgt tegen corona.	1
evt.bescherming van baby door evt. antistoffen of vaccinatie moeder	1
gestopt met werken	1
gevoel van mwer bescherming van kind door het doorgeven van evt antistoffen	1
Gezondheidseffecten voor mijn kind	1
Graag antistoffen blijven geven	1
het geven van antistoffen waardoor ik borstvoeding nog belangrijker vond	1
hogere weerstand v m'n kind waardoor hij minder vaak ziek was en we daardoor geen corona testen hoefden te laten doen	1
idee hem te kunnen helpen bij mogelijke besmetting	1
immumsysteem van kind bevorderen	1
immuun opbouwen baby	1
je wilt je kind zo lang mogelijk beschermen	1
lockdown de zaak was 11 weken dicht	1
makkelijker thuis kolven dan op kantoor in ver afgelegen kolfhok en meer flexibiliteit met kolven door het thuiswerken: het kan gemakkelijker tussendoor.	1
Meer antistoffen meegeven aan mijn baby	1
meer stress dor corona maakt dat ik meer contact met mijn kindje wil en dus nabijheid met voeden fijn vind	1
Mijn baby is beter beschermt (weerstand, antistoffen) tegen Corona, en als hij het zou krijgen is MM het allerbeste voor hem om ertegen te vechten	1

minder uitjes, festivals en concerten komen later pas op gang en daarom voldoende tijd om te kolven	1
mogelijkheden om anti stoffen door te geven	1
niet op kantoor hoeven kolven	1
nu ik gevaccineerd ben krijgt daniel nog mijn afweerstoffen	1
Thuis kolven ipv op werk (niet minder want werk en opvang gingen wgewoon door)	1
vaccinatie meegeven	1
waarschijnlijk ga ik nu iets langer borstvoeding geven dan bij de eerste om nog eventuele antistoffen van corona vaccinatie mee te kunnen geven aan mijn kind.	1
Wachten op vaccin ivm antistoffen	1
wegens gezondheidsoverwegingen	1
weten dat borstvoeding beschermt tegen corona en doorgeven van antistoffen	1
Wetende dat als ik corona krijg mijn kindje de antistoffen meekrijgt	1
Zelf corona gehad in zwangerschap en gevaccineerd tijdens borstvoeding geven, goed voor antistoffen voor m'n zoontje	1

Bijlage 18

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

21a. U geeft aan dat (meer) thuiswerken een reden was om langer borstvoeding te geven. Kunt u hieronder toelichten waarom?

Aangezien ik thuiswerk kan ik ook thuis kolven. En daar voel ik me prettiger bij.
afkolven is makkelijker thuis. Op de dagen dat mijn ouders of man voor onzze dochter zorgen kan ik ook rechtstreeks borstvoeding geven omdat ik van thuis werk.
because it is more inconvenient to pump at work and at work may not allow me to pump for so many times and so long a day
Bij mijn eerste kind liep de melkproductie terug toen ik na 3 maanden weer naar kantoor ging. Ik kon toen niet zijn melkbehoefte kolven. Door de huidige thuiswerksituatie kon ik mijn dochter makkelijker voeden waardoor (denk ik) de productie goed op peil is gebleven.
Daardoor hoef ik niet/minder te kolven op werk. Kolven op werk is heel onhandig.
Daardoor hoefde ik minder te kolven en kan ik vaker live de borst geven, wat makkelijker is
Daardoor live kunnen voeden en niet hoeven kolven
Daardoor vaker mogelijk om live te voeden op de papadagen en oppas dagen van oma
Daardoor was het niet nodig om op een andere plek dan thuis te kolven en kon ik mijn dochter tussen het werk door zelf voeden.
Dan hoefde ik niet te kolven, tijdens werk kon de oppas gewoon naar mijn werkplek komen met mijn zoontje als hij honger had
De dagen waren minder lang omdat je minder hoefde te reizen. Dat zorgde ervoor dat ik nog energie over had na een dag werken. Ook kon ik meer tijd met me kind besteden dan wanneer ik naar kantoor had gemoeten. Op dagen dat er in huis werd opgepast gaf ik borstvoeding in de middag i.p.v. kolven als voorbeeld.
Dit scheelde kolven op mijn werk.
Door het thuiswerken heb ik live kunnen voeden wanneer mijn dochter dit nodig had. Ik weet niet of ik 3 dagen kolven per week voor langere tijd vol zou houden.
Door het thuiswerken kan ik mijn kindje thuis voeden en is even de borst geven sneller gedaan dan een flesje maken en geven.
Door het thuiswerken was ik na een dag werken niet opgebrand, normaal gesproken had ik altijd de reistijd naar en van kantoor en was ik veel onderweg voor mijn werk. In de coronatijd met daarbij het thuiswerken had ik meer rust, was ik meer thuis, en had dat zeker een positief effect op het geven van borstvoeding en de duur daarvan. Bij mijn andere 3 kinderen stopte ik noodgedwongen met borstvoeding toen ik weer aan het werk ging.
Door minder te hoeven reizen, kon ik langer kolven
Door thuiswerken is het geven van borstvoeding makkelijker, omdat er niet op het werk gekolfd hoeft te worden met alle rompslomp die daarbij hoort (vervoeren en reinigen kolf, meenemen koeltasje, flesjes, vervoeren van afgekolfde melk). Bovendien lijkt me kolven thuis prettiger dan op het werk, waar volgens mij niet eens een fatsoenlijke kolfruimte is. In mijn geval was het nóg beter geregeld omdat mijn partner thuis was wegens corona (eigen horecazaak - verplichte sluiting eerste 8 maanden van leven van onze zoon). Doordat mijn partner thuis was, was mijn zoontje ook bijna altijd thuis. Hierdoor kon ik tijdens het werken gewoon thuis borstvoeding geven en hoefde ik niet te kolven. Heel makkelijk en het fijnste voor mijn zoontje en mij.
Door thuiswerken kan ik mijn kind aan de borst leggen. Als ik naar kantoor zou gaan dan had ik moeten kolfen en daarmee heb ik niet genoeg voor de dagen dat mijn kind naar de opvang is
Door thuiswerken kon ik thuis kolven en hoefde dat niet op werk
Door thuiswerken verwacht ik minder gestress en meer toegang tot mijn baby. Ik kan haar meer bij me hebben en/of gewoon thuis kolven.
Door thuiswerken was ik meer bij mijn kind waardoor borstvoeding makkelijker gaat dan wanneer je natuurlijk op kantoor bent. Hierdoor kun je dus langer doorgeven dan wanneer je weer naar kantoor zou moeten gaan
Doordat ik meer thuiswerkte kon ik mijn kind tussendoor voeden en hoefde ik niet te kolven. Dit gaf mij meer rust en ontspanning.

Doordat ik thuiswerk, kan ik makkelijk mijn zoon voeden tijdens het werk. Bijvoorbeeld als mijn vriend zijn papadag heeft. En verder hoef ik geen 3 uur per dag te reizen, waardoor ik mijn zoon direct voor én na de opvang kan voeden. Als ik naar kantoor zou gaan, zou ik nog niet thuis zijn op dat moment. Dan zou ik dus alles moeten kolven op werk. En dat is erg onhandig met al die voedingen en dat reizen.
Flexibel door thuiswerken - minder vaak kolven
Flexibeler de tijd indelen qua kolfmomenten. Kan ook tijdens werk met camera uit.
Flexibeler om eigen tijd in te delen. Dus makkelijker. Op geschikt moment te kolven. Anders ga je gemakkelijker met collegas mee met de lunch terwijl nu gebruikt kan worden om te kolven.
Geen gedoe met kolf meenemen naar werk, daar moeten koelen van melk en gewoon thuis ontspannen kunnen kolven
Geen gehaast op het werk en tussendoor kolven. Nu kon ik op afroep thuis borstvoeding geven. (De kleine gaat niet naar de opvang)
Geen reistijd. Hierdoor tijd besparing
Geen zin om op het week te kolven
Gelet op het teruglopen van de productie heb ik nog een tijd geprobeerd om te kijken of de productie zou kunnen toenemen. Bij niet thuiswerken had ik dit niet gedaan en was ik bij drie maanden al gestopt.
Gemakkelijker kolfspullen bij de hand, meer rust
Gemakkelijker kolven, zelfs af en toe borstvoeding geven ipv kolven doordat we beide thuis waren.
Gemakkelijker met voeden/kolven
Gemakkelijker om te kolven, niet meeslepen van apparatuur
Heel fijn om met je baby veel thuis te zijn en haar te voeden met de borst. De momenten waren mogelijk. Dat is anders als je naar kantoor moest gaan.
Het gemak van aanleggen ipv kolven op je werk.
Het gemak van thuis kolven. Geen reistijd, dus 's ochtends meer tijd om borstvoeding te geven en uit werk idem dito.
Het is dan makkelijker om te kolven.
Het is makkelijker kolven wanneer je toch thuis bent en als de baby (door ziekte of sluiting kinderdagverblijf) thuis is gaat het live voeden velen malen makkelijker
Het is makkelijker thuis te kolven en de ochtend en avond verlopen rustiger, zo kun je makkelijker borstvoeding blijven geven
Het is veel prettiger en efficiënter om thuis te kolven dan op kantoor. onze kolfruimte is het invalide toilet, dus dat is geen prettige ruimte (vooral ook heel onhandig). Thuis doe ik het gewoon achter mijn laptop, dus kan ik doorwerken. Ook is het makkelijker schoonmaken thuis. Én het is minder zichtbaar voor collegás, dat vind ik ook prettig (dat ze me nog gewoon zien als collega, niet een moeder die om de paar uur gaat kolven)
Het kolven ging veel gemakkelijker en was minder vervelend
Het kolven kan rustig tijdens het thuiswerken
Hierdoor hoef ik niet in een kolfruimte op het werk te kolven.
Hierdoor hoefde ik minder te kolven
Hierdoor hoefde ik niet te kolven en mijn melk gekoeld in het openbaar vervoer mee naar huis zien te krijgen. Het was dus minder gedoe. Daarnaast kost borstvoeding veel tijd en ik bespaarde 3 uur reistijd dus met die reistijd was het me waarschijnlijk echt te veel geweest
Hierdoor is en was het beter te combineren (live voeden tussen het werken door). Ik vind kolven op werk best een uitdaging / zit dan niet ontspannen. Thuiswerken heeft mij dus zeker geholpen om een meer ontspannen setting te creëren.
Hierdoor is kolven als mijn zoon op het kdv zit makkelijker.
Hierdoor kan ik doorgaan nadat mijn kolfrecht van 9 maanden is verlopen.
hierdoor kon ik mijn werk gemakkelijker om de voedingsmomenten plannen. Mijn partner is heel lang thuis geweest (horeca dicht) waardoor we een goed team konden zijn (met name snachts) heel fijn!
Hierdoor was ik thuis in mijn thuisomgeving waardoor het kolven makkelijker ging.
Hoerdoor was ik im staat om meer borstvoeding te geven op een dag. En ik hoefde noet te kolven
Ik ben vertegenwoordiger en moest kolven in de auto. Super onhandig en onprettig. In lockdown 2 werd dat een stuk makkelijker met een baby thuis en geen klant bezoeken.
Ik heb sinds dag 3 geen live voeding meer gegeven, dus thuiswerken betekend voor mij uitgebreid de tijd om lang te kolven onder werktijd. Op kantoor gaat dat niet na het vervallen van het kolfrecht
ik hoef dan niet te kolven en kan zelf mijn baby voeden
Ik hoefde dan niet te kolven en kon direct mijn baby aanleggen.

Ik hoefde ipv 3 dagen maar 1 dag te kolven. De rest was de kleine thuis en kon ik live voeden.
ik hoefde minder te kolven kon makkelijker tussen door even voeden wat minder tijd kost dan kolven
ik kolfde altijd minder dan ze uit de borst dronk. als ik veel moest kolven liep mijn productie terug. nu ik veel thuis werkte gaf ik borstvoeding omdat mijn kind ook dlthuis of dichtbij was en daarom hoefde ik minder vaak te kolven
Ik kon dan direct voeden ipv kolven. Dat was veel fijner en meteen een knuffelmomentje met mijn kindje
Ik kon deels mijn dochter voeden (als ze met vader of oma thuis was), en het kolven ging rustiger dan op kantoor
Ik kon in de tijden dat mijn kindje borstvoeding nodig had, er zijn en het geven
Ik moest 2x kolven om 1 voeding te krijgen. Mijn productie is altijd een beetje problematisch geweest. Op papadag was ik thuis aan het werk en kon ik gewoon tussendoor voeden, dat scheelde steeds een dag kolven.
Ik moest langer thuis werken waardoor ik de problemen die ik zag op mijn werk niet had.
ik was daadwerkelijk bij mijn kind om voeding te geven. dit verliep beter dan kolven. kolven op mijn werk ging niet zo goed, daar ik weinig hoeveelheden kolfde (minder dan dat mijn kindje dronk).
Ik werk altijd thuis
Ik werk bijna volledig thuis of niet waardoor ik meer tijd heb en minder vaak hoef te kolven en daarnaast ook meer bij mijn kind ben dan zonder corona
Ik wilde niet op kantoor kolven, door het thuiswerken heb ik langer overdag kunnen kolven
Is makkelijker met kolven
Je bent meer thuis, waardoor het kolven (wat ik minder leuk vind) niet hoefde. Dus kon haar makkelijk aanleggen tussen het werken door.
Kloven op het werk is minder comfortabel dan thuis en kost meer tijd.
kolfen is thuis makkelijker dan op werk
kolven is lastig op m'n werk
Kolven is op die manier makkelijker in te passen / leidt tot minder mogelijke conflicten.
Kolven is prettiger thuis dan ergens anders.
Kolven is thuis makkelijker dan op werk en soms gaf ik tussendoor ook borstvoeding thuis als mijn partner thuis was met de kleine
Kolven makkelijker
Kolven op het werk vind ik echt niet prettig.
Kolven tijdens werk was wel een van de redenen om te stoppen met borstvoeding geven. Het is intensief en kost veel tijd, waardoor het ook werkstress op kan leveren.
Kolven vind ik thuis makkelijker dan op het werk
Kolven was fijner thuis
Kost minder tijd om te kolven als ik thuis werk. Ik kan ook achter mijn laptop kolven, dus doorwerken. Op het werk kan dit niet.
Makkelijk kolven thuis
Makkelijker dan flesje
Makkelijker en kost minder tijd dan kolven op het werk
Makkelijker en vaker kunnen kolven zonder druk
Makkelijker kolven
Makkelijker met kolven en toen de crèches dicht waren was mijn dochter de hele dag bij me
Makkelijker met kolven.
Makkelijker met kolven. Op het werk moet je dan toch van alles regelen en zorgen dat de gekolfde melk koud blijft... thuis zet je het direct in de koeling
Makkelijker om te kolven Meer relaxed
Makkelijker om te voeden of kolven tijdens werkdag
Makkelijker om tussendoor te voeden
Makkelijker qua tijd te combineren, thuis kolven is prettiger, geen gesjouw met spullen.
Makkelijker te combineren met borstvoeding. Op kantoor kolven is veel vervelender dan thuis kolven of live voeden
Makkelijoer thuis

Meer flexibiliteit mbt indeling werk en privé. Kon op behoefte vd baby thuis voeden. Geen reistijd en minder kolven nodig. Is goed om de melkproductie op gang te houden.
Meer in de omgeving van baby ipv kantoor
Meer privacy bij afkolven melk, meer rust momenten
Meer privé kolven of voeden, minder tijdsdruk
Meer rust, meer privé in eigen omgeving.
Meer rust, niet kolven, baby thuis
Meer tijd met baby en minder hoeven kolven. Ook meer rust door minder reistijd
met thuiswerken is het makkelijker om te kolven. alle spulletjes bij de hand, in vertrouwde omgeving, fijne kolfplek voor jezelf, je neemt eerder de tijd om te gaan kolven (vergeet het ook minder snel dan op je werk). Daarnaast was onze kleine de eerste maand nog thuis, ivm dat ze nog niet naar de opvang mocht. Hierdoor kon ik haar tussendoor direct borstvoeding geven ipv het 'gedoe' met kolven.
Met thuiswerken kon ik gemakkelijk even vrij nemen om te voeden. Als ik eerder begon en langer doorwerkte, kon ik op verzoek blijven voeden tussendoor.
Mijn baby was altijd thuis, In pauzes kon ik hem voeden.
Minder hoeven kolven door korter weg te zijn van baby, op dagen dat zij thuis is met partner of ouders is het handig om soms tussendoor live te voeden
Minder kolven, maakt volhouden makkelijker
Minder noodzaak kolven op werk
Na mijn verlof werkte ik maar twee dagen op kantoor (dit waren de dagen dat mijn baby naar het kinderdagverblijf ging) in plaats van vijf dagen. Ik had erg weinig werk dus de rest mocht ik thuisblijven met mijn baby en hoefde ik alleen mijn mail bij te houden.
Niet hoeven kolven op kantoor, minder haasten
Niet op werk te hoeven kolven
Niet veel in openbaar te hoeven voeden
Omdat ik dan minder hoefde te kolven. Ik kon meer live voeden aangezien mijn kindje maar 1 dag in de week naar het kinderdagverblijf gaat. Andere twee dagen zijn mijn ouders en man thuis.
Omdat ik door het thuiswerken dan of thuis kon voeden op de dagen dat mijn partner thuis was bij onze zoon of thuis kon kolven als mijn zoon naar de opvang was.
omdat ik door het thuiswerken de baby heel makkelijk vaak kon aanleggen
Op het werk kolven vind ik een gedoe
Op mijn werk hebben wij speciale kolfkamers, maar thuis voel ik mezelf minder bezwaard als ik even niet achter mijn computer zit dan wanneer ik op kantoor 3x per dag weg ben om te kolven
Op mijn werk in de operatiekamer is de combinatie tussen werken en BV vrijwel onmogelijk door de lange operaties en de onregelmatigheid
Prettig om thuis te kolven
Privacy
Scheelt in het kolven
Scheelt reistijd 2u per dag, waardoor ik zoontje eerder van opvang kan halen en minder hoef te kolven. Op papadag kan ik live geven.
Thuis in eigen omgeving kolven gaat veel ontspannender. Bovendien hoef ik niet met al mijn kolft as en werk tas te slepen. Geeft minder stress
Thuis is het fijner en gaat het sneller om even tussendoor te kolven of voeden. Op kantoor is er een speciale ruimte om te kolven, maar dat is toch meer gedoe.
Thuis is prettiger kolven dan op het werk. Op het werk is er ook geen geschikte ruimte om te kolven
Thuis kolven i.p.v. op het werk
Thuis kolven is makkelijker en op vrijdag komt oppas aan huis waardoor ik gewoon live kan voeden omdat ik thuis werk.
Thuis kolven is prettiger
Thuis kolven is prettiger dan op werk
Thuis kolven is relaxter.
tijd en rust om regelmatig te kolven (ik kolf full time, ik voed niet 'live')

Tijdens het thuiswerken kon ik tussendoor voeden, omdat mijn partner dna met zoon thuis was
Tijdens werk makkelijk live voeden, vooral tijdens de sluiting van de kinderopvang scheelde dit veel tijd
Tussendoor gemakkelijk even kolven thuis op de bank.
Tussendoor kolven
Vanwege Lockdowns geen kinderopvang tot sinds kort. De baby is vaak en ook tijdens thuiswerken met mij thuis geweest. Hierdoor langer door gegaan met borstvoeding, dan als ik naar kantoor had gemoeten.
Veel thuis kunnen kolven
Voeden tijdens werktijd, ipv kolven en thuis kolven ipv op werk, maakt het makkelijker. Ik weet niet of ik anders eerder gestipt was, maar nu is werken iig geen reden om te stoppen. Van anderen hoor ik dat dat wel vaak mee speelde in besluit om te stoppen of te minderen.
Volledig thuiswerken betekende dat ik veilig en vertrouwd thuis kon kolven op de 3 dagen dag mijn baby op de opvang was, in plaats van op kantoor en daarbij gedoe had met melk bewaren en vervoeren. Bovendien kon ik op de papadag van mijn man mijn baby zelf voeden, in plaats van op kantoor nog een keer te moeten kolven.
Voor mijn gevoel minder gedoe.
Zo kon ik hem overdag ook voeding geven.
Zonder thuiswerken vermoed ik dat ik het kolven niet zou hebben volgehouden

Bijlage 19

28. Vanwege corona ...

absoluut				
heb ik meer vrije tijd.	736	1191	146	heb ik minder vrije tijd.
ben ik me meer ontspannen gaan voelen.	516	1196	361	ben ik me minder ontspannen gaan voelen.

relatief				
heb ik meer vrije tijd.	36%	57%	7%	heb ik minder vrije tijd.
ben ik me meer ontspannen gaan voelen.	25%	58%	17%	ben ik me minder ontspannen gaan voelen.

Bijlage 20

29. Wat is uw leeftijd?

	absoluut	relatief
19	1	0%
20	3	0%
21	6	0%
22	5	0%
23	7	0%
24	17	1%
25	30	1%
26	58	3%
27	90	4%
28	129	6%
29	160	8%
30	192	9%
31	212	10%
32	204	10%
33	226	11%
34	168	8%
35	151	7%
36	108	5%
37	94	5%
38	82	4%
39	52	3%
40	32	2%
41	20	1%
42	15	1%
43	4	0%
44	3	0%
45	4	0%
totaal	**2073**	**100%**
gemiddelde	**32,3**	

Bijlage 21

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

30. Wat is uw geboorteland?

een ander land, namelijk:	aantal
afghanistan	1
Armenie	1
Azerbeijan	1
België	6
brazilie	2
Bulgarije	1
china	1
colombia	1
Curacao	2
Duitsland	6
Egypte	1
Frankrijk	4
Griekenland	2
Groot Brittannië	1
Guinee	1
Hong Kong	1
Hongarije	3
Irak	3
Oekraïne	1
Pakistan	1
Peru	1
Perzië	1
Polen	2
Portugal	1
Sri Lanka	3
Suriname	2
Taiwan	1
Thailand	2
Tunesië	1
Zuid Amerika	1
zuid korea	1
Zuid-Afrika	2
zweden	1
Zwitserland	1

Bijlage 22

N.B. Onderstaande opmerkingen zijn een letterlijke weergave van de reacties van de respondent en kunnen dus foutieve spelling of grammatica bevatten.

Indien u nog opmerkingen heeft naar aanleiding van deze vragenlijst, kunt u daarvoor de ruimte hieronder gebruiken.

9 jaar geleden heb ik een borstamputatie gehad ivm borstkanker. Ik vond het toch belangrijk om borstvoeding te geven. Dat is 3 maanden gelukt, wel samen met kunstvoeding omdat mijn borstvoeding niet voldoende was. Na 3 maanden was het "op" en ben ik helaas gestopt. Dat heeft veel rust gebracht, maar ik ben heel blij dat ik hem deze start heb kunnen geven en zou het zeker weer doen.
Aanvullend: momenteel ziektewet door postnatale depressie en burnout, mede door corona.
Als ik niet zo lang thuis had gewerkt, had ik denk ik niet 11 maanden borstvoeding volgehouden. Ook vind ik 4 dagen werken met een baby al erg pittig, laat staan als ik naar kantoor had gemoeten. Dat had ik denk ik niet getrokken.
Belangrijk onderwerp
Benieuwd naar de resultaten
Benieuwd naar uitkomst
Bevalling middels keizersnede (dit benoem ik daar mij van tevoren aangeven was dat dit borstvoeding kon bemoeilijken)
Bij de vraag hoe lang ik nog borstvoeding wil geven heb ik aangegeven dat ik dit nog 3 maanden wil doen maar ik wil het eigenlijk doen zolang het nog kan/ duurt. Het kan dus ook zijn dat het over een aantal weken klaar is.
Bij hoe lang denkt u nog te voeden moet ook de optie: zolang het nog goed is voor moeder en kind.
Bij mijn eerste twee kinderen heb ik tot na hun 2e jaar borstvoeding gegeven. Ik hoop dat nu ook weer te kunnen doen.
Borstvoeding geven is heel bijzonder en mooi, maar zeker in het begin behoorlijk zwaar.
Borstvoeding geven is niet 'makkelijk' of 'goedkoper' zoals in de vragenlijst staat. Borstkolf en toebehoren nodig, tepelhoedjes, flessen, eigenlijk had ik een lactatiekundige moeten inschakelen, dan had ik langer live kunnen voeden. Ik kan iedereen aanraden om borstvoeding proberen te geven, het is ontzettend bijzonder dat je lichaam dit kan! Onvoorwaardelijke steun van mijn partner is wel heel belangrijk. Zonder hem had ik het nooit zo lang kunnen volhouden.
Borstvoeding geven is niet gelukt, heb er wel alles voor gedaan.
Borstvoeding kon ik niet geven, omdat het bij mij niet op gang kwam. Anders had ik het wel gedaan.
Borstvoeding lukte niet ivm prematuur dochter en geen controle hadden op hoeveel heid en het haar niet lukte
Borstvoeding was fijn voor de kleine want hij had geen krampjes hierdoor
Corona heeft geen invloed gehad op mijn keuze om borstvoeding te geven,dat zou ik sowieso gaan doen. Door coblrona en omdat wij op het moment van bevallen en kraamtijd besmet waren vond ik het wel extra belangrijk.
Corona heeft geholpen dat de eerste weken na de geboorte rustig verliepen. Ik denk dat dit ervoor zorgde dat we relaxed waren en ons helemaal op ons kind konden richten
Coronamaatregelen hebben tijdens de zwangerschap en kraamperiode voor meer rust gezorgd omdat je geen vaste verplichtingen kon hebben zoals sport, sociale afspraken, veel minder werk op locatie, wat op zijn beurt vast heeft geholpen in minder stress na de geboorte en meer slagen en kunnen volhouden van borstvoeding. Ik had heel veel pijn bij het voeden,'maar omdat ik tijdens verlofperiode niets anders kon dan thuis zijn of hoogstens wandelen, kon ik ondanks de pijn doorzetten. Pas na 3-4 maanden is het pijnvrij geworden. Tongriem doornemen bij 2 maanden heeft het niet weggenomen.
Dat ik momenteel geen werk geeft heeft er zeker voor gezorgd dat ik nog borstvoeding geef.
De bevalling is vroegtijdig ingeleid vanwege een zware zwangerschapsvergiftiging. De borstvoeding kwam niet meteen op gang en het was ontzettend zwaar en pijnlijk om voldoende productie te krijgen. Aangezien mijn man na zijn verlof nog thuis kon werken, kon hij iedere keer met aanleggen even helpen, dat heeft mij erdoorheen gesleept. Na 2 maanden ging de pijn over en kon ik zelfstandig onze zoon voeden.
De borstvoeding kwam dus niet op gang. Uiteindelijk heeft de verloskundige tegen mij gezegd of aangegeven dat ik ook mocht stoppen zonder schuldig te voelen. Ik had er alles aan gedaan.
De eerste paar dagen vond ik het geven van borstvoeding heel heftig. Ik was moe, mijn lijf was op en het lukte niet meteen goed zoals ik had gehoopt. Toen heb ik een paar dagen kunstvoeding gegeven maar na een paar dagen toch weer begonnen en na 5 maanden geef ik nog steeds gedeeltelijk borstvoeding .
De eerste week na de bevalling kwam mijn borstvoeding niet p gang. K heb toen gedeeltelijk borstvoeding gegeven icm met afgekolfde melk en soms kunstvoeding als aanvulling.
De eerste weken borstvoeding geven kan pittig zijn, maar het is het zeker waard!

De reden dat ik nog steeds borstvoeding geen is dat mijn zoon altijd heeft geweigerd uit een fles te drinken. Mijn voornemen wat niet om zo lang borstvoeding te geven of om enkel aan de borst te laten drinken, maar in het belang van hem doe ik het met liefde.
De verloskundige stimuleerde mij om te stoppen met borstvoeding geven, terwijl er nog een lactatiekundige had meegekeken om te kijken waarom mijn zoontje niet goed dronk. Geef de tip om altijd een lactatiekundige of andere persoon die er verstand van heeft te raadplegen bij borstvoedingsproblemen.
De vraag hoe lang ik nog van plan ben borstvoeding te geven heb ik met "maanden: 99" beantwoord omdat ik nog niet over een einddatum heb nagedacht. Ik wil met mijn dochters 1e verjaardag klaar zijn met overdag kolven (ook omdat ik rond die tijd een nieuwe baan begin) maar geen idee wanneer ik met live voeden ga stoppen. Oudste tot ong. 1 1/2 gevoed maar toen stond ik droog door zwangerschap tweede dus geen idee hoe het loopt als dat niet het geval is.
De vraag over hoe lang nog borstvoeding willen geven, klopt niet. Ik weet nog niet hoe lang nl.
De vraag over thuis werken etc. Was beetje kort door de bocht... Ik ben haarstylist en kon dus niet thuis werken ivm dat de salon gesloten was,dus een juist antwoord was niet echt mogelijk. Door de lockdown sluitingen veel thuis gezeten zonder maar iets voor werkt te kunnen doen.
de vragen zijn deels gericht op bewust stoppen met borstvoeding. ik laat het op zijn beloop. als mijn zoontje niet meer wil drinken dan stopt het vanzelf
de vragenlijst specificeert niet naar live voeden of full time kolven. Ik weet niet of dat uitmaakt voor de interpretatie van de antwoorden. beide is borstvoeding maar wel op een andere manier.
De vroeggeboorte van onze dochter maakte enorm verschil over het lukken dan wel het niet lukken met het geven van borstvoeding. Ik mis hier vragen over.
De zware bevalling is de reden geweest dat mijn lichaam te veel te verduren had, zodat ik het niet meer trok om borstvoeding te geven.
Derde keer borstvoeding, maar het m este in moeten investeren. Uiteindelijk lactatiekundige ingeschakeld, door de investering die het geweest is,ook de behoefte langer door te gaan.
Dit is het 3e kind dat ik borstvoeding geef, de andere twee heb ik 2 jaar en 3 jaar gevoed (bij beide is het op een natuurlijke manier gestopt vanwege de nieuwe zwangerschappen)
Door corona een ontspannen zwangerschap gehad (veel thuis, geen verplichtingen, werk ik het onderwijs)
Door corona ontvingen we nauwelijks kraamvisite. Daardoor had ik tijd om de borstvoeding goed op te starten. Door corona kon ik ook lang thuiswerken en kon ik thuis kolven. Dat maakt het ook makkelijker om vol te houden. Wat heel belangrijk was, was de steun van de verloskundige. Die heeft me er in die eerste weken doorheen gepraat. Het ging daarbij niet eens zozeer om technisch advies, maar meer moed in praten. Ik vond de eerste weken heel pittig en ik heb 5 maanden pijn aan mijn tepels gehad. Nu voed ik 9 maanden en is het gewoon heel makkelijk en fijn om te doen. Ik wil het zo lang mogelijk volhouden. We willen ook een tweede. Als mijn menstruatie niet goed zou doorkomen, zou ik misschien eerder stoppen. Maar mijn vriendin en ik hebben afgesproken dat ik sowieso een jaar lang voed.
Door Corona werk ik meer thuis en daardoor kan ik zorgen voor mijn kind combi eten met werken. Echter vervagen de grenzen tussen werken en privé, waardoor ik minder vrije tijd ervaar.
Door de corona ben ik wel langer borstvoeding blijven geven, maar het was erg moeilijk om hier hulp in te krijgen. Juist door de corona kon ik niet meer persoonlijk terecht bij een lactatiedeslundige en bij het consultatiebureau werden persoonlijke afspraken ook zoveel mogelijk geweerd. Dit was wel echt een drempel, omdat ik daardoor weinig hulp vond bij het geven van borstvoeding. ook werd de lengte en het gewicht niet meer gemeten door een professional, zodat ik niet zeker wist of de kleine wel goed de groeicurve volgde.
Door een ernstig ongeluk ben ik opgenomen in het ziekenhuis en moet ik vervolgens naar een revalidatie kliniek. Hierdoor heb ik mijn dochter maar 4 maanden borstvoeding kunnen geven. Liever had ik dat langer gedaan, zoals bij mijn zoons die 13.5 en 10 maanden borstvoeding hebben gehad.
Door het thuiswerken hoef ik minder te kolven dat maakt het volhouden van de borstvoeding wel veel makkelijker.
Doordat er tijdens bevalling en erna vanwege corona weinig personeel was., heb ik weinig ondersteuning gekregen mbt borstvoeding
Doordat ik een spoedkeizersnede heb gehad en mijn kindje vanuit mij de streptokokken bacterie had opgelopen kon ik haar niet direct aanleggen voor borstvoeding. Mijn kindje kreeg sonde voeding, was te zwak om te zuipen.
Een van de redenen dat ik langer borstvoeding geef is dat het ook voordelen heeft voor de moeder (verminderde kans op borstkanker). Die optie stond niet in de vragenlijst.
Eerdere ervaringen bij borstvoeding spelen een belangrijke rol, mijn eerste kind heeft ervoor gezorgd dat ik goed zelf problemen kon oplossen.
Er werd niet gevraagd naar eerdere borstvoedingservaring. Dat ik dit keer meer dan een jaar borstvoeding heb gegeven hangt ook samen met het feit dat ik al twee keer eerder meer dan een jaar per kind borstvoeding heb gegeven.
Er wordt in het begin gevraagd naar de bevaldatum. Dat klopt niet met de vraag van 2 pagina's eerder. (bevaldata)
Er zijn verschillende redenen om lang(er) borstvoeding te geven. Ik had het niet zo bedacht maar mijn dochter wil geen fles waardoor ik nu al langer borstvoeding geef dan gepland

Erg onhandig dat er bij de vraag mbt hoe lang je nog borstvoeding wilt geven alleen een antwoord in cijfers (dagen, weken,maanden) kan worden gegeven. Ik ben van plan gewoon af te gaan op het gevoel en door te gaan zolang het goed voelt voor mij en mijn kind. Daar is geen cijfer aan te koppelen, dus ik heb 00 maanden ingevuld. Hopelijk wordt dit goed meegewogen in de resultaten.
Gedeeltelijke borstvoeding werd omschreven als combi met flesvoeding of vaste voeding maar mijn kindje heeft nooit flesvoeding gehad maar uiteraard wel vaste voeding toen de tijd daarvoor kwam. Daardoor past die antwoordcategorie niet goed bij de situatie.
Geef nog steeds borstvoeding en heb geen doel tot wanneer. Zal nog wel even duren, maar die optie stond niet bij de vragen
Goed dat deze enquête gedaan wordt. Het voedingscentrum kan nog een hoop leren. Bizar wat een ontmoedigings beleid zij hebben met de voorbeeldschema's en informatie op de website.
Goed dat deze onderzoeken worden gedaan.
Goede en duidelijke vragen voor een zeer belangrijk onderwerp
Goede kraamverzorgster constateerde te korte tongriem bij onze baby. Dit was belangrijk om te weten want daardoor was het voeden wat.pijnlijk. Doordat het voeden bij de 1e soepel ging had ik er wel een goede ervaring mee dus heb ik doorgezet . als je dit niet weet en het is je 1e kindje kan ik me goed voorstellen dat je afhaakt.
graag wordt ik op de hoogte gehouden vd uitkomst van dit onderzoek. uit interesse.
Het geven van borstvoeding ging niet zonder slag of stoot in het begin. Het heeft best wel even geduurd (week of 6) voordat het voeden pijnloos was. Ondanks hulp van lactatiekundige. Gelukkig heeft nooit iemand gepushed om door te gaan, dat is de voornaamste reden waarom ik nu nog steeds borstvoeding geef.
Het ging over "borstvoeding", later omschreven als "moedermelk gegeven". Gedurende de hele periode, nu dus nog steeds, kolf ik alle melk af en geef dit aan mijn dochter, omdat aan de borst niet lukt vanwege prematuren-''problemen'. Ik heb dit onder 'borstvoeding verstaan in deze enquête.
Het is nu vooral gericht op borstvoeding maar dit zou /kolven kunnen zijn.
Het onderwerp borstvoeding geven en werken/werkgevers is ook wellicht interessant om mee te nemen.
Het Voedingscentrum zou zich beter moeten verdiepen in het bijvoeden vanaf 6 maanden, de natuurlijke maaginhoud, de darmrijping en welke thee caffeine bevat en welke niet (jasmijn thee kan je niet geven aan een baby). Ook zitten er echt voordelen aan Rapley/Kleintjes methode en lijkt het Voedingscentrum hierin beïnvloed.
Het was bizar dat de Lactatiekundige tijdens de lockdown niet op huisbezoek mochten komen!
het was helaas moeilijk van het tepelhoedje af te komen, o.a. daarom gestopt
Het zou goed zijn als er in het onderzoek onderscheid gemaakt zou worden tussen het live aan de borst voeden en het kolven van moedermelk uit de borst. Dit zijn namelijk twee compleet verschillende zaken en hebben ook zeer andere invloed op de moeder. Denk alleen al aan de tijdsbesteding (kolven kost een moeder al snel 7x 20 tot 30 min per dag exclusief al het schoonmaakwerk). Ook kosten zijn compleet anders. Borstvoeding is gratis, kolven vraag minimaal een investering van een paar honderd euro inzake een goede dubbel elektrische borstkolf. Jammer dat hier geen rekening mee is gehouden, dan zouden de uitkomsten van het onderzoek mogelijk anders zijn.
Het zou veel ouders kunnen helpen als de lipband en tongriem in een vroeg stadium al zouden worden nagekeken. Ook zouden kenmerken van een mogelijke allergie al in een vroeg stadium verteld kunnen worden. Dit zou vroegtijdige inschakeling van hulp in de hand werken en minder stress bij nieuwe ouders. Minder kans op een huilbaby.
hulp lactatiekundige werkte averechts, totaal niet helpend. zelf besloten op eigen manier te doen, en daardoor was doorgaan met bv makkelijker en ging de pijn vanzelf over.
Iets meer keus geven over borstvoeding, het is niet vanzelf sprekend dat het kindje gezond geboren wordt.
Ik ben er supertrots op dat ik borstvoeding geef en ik wil het 2 jaar gaan geven. Ik heb mijn andere kind ruim een jaar gegeven, toen zaten er wat dingetjes tegen (bijten in de tepel, en mijn kolf ging steeds stuk), maar toch wil ik nu nog langer geven. Dat er een virus rondspookt is een extra reden om het nog lang te geven. Ik ken toch maar weinig meiden in mijn omgeving die zo lang voeden. Veel voeden alleen de eerste weken/maandjes, of geven meteen de fles. Nou geef ik toe dat het opstarten van de borstvoeding best pijnlijk en vervelend is, qua tepelkloven en stuwing en zoeken naar ritme. Maar ik vind het het mooiste en natuurlijkste wat er is <3
Ik ben gedurende Corona bevallen. Om dan de vraag te krijgen of je meer ontspannen bent/meer vrije tijd hebt dan daarvoor is gek. Ik heb een dochter waar ik ineens voor moet zorgen, dat vergelijk is niet te maken.....
Ik ben gestopt met borstvoeding door diverse oorzaken, dat kon ik niet goed genoeg kwijt bij die vraag. Een vrij tekstveld zou soms goed zijn.
Ik ben in het ziekenhuis bevallen. De verschillende meningen van de verpleegkundigen hebben mij een slechte start gegeven met borstvoeding.
Ik ben van plan om minimaal tot een jaar te voeden en daarna kijk ik hoe lang het nog lukt. Die optie kon ik niet aangeven.
ik ben verloskundige. Borstvoeding geven is voor mij vanzelfsprekend. Vanaf 6 maanden zijn we begonnen met de Kleintjes methode.

Ik ben zeer tevreden over vele informatie over borstvoeding. Waar ik echter meer over zou willen zien is het voorkomen van borstontsteking en het gebruik van echografie hierbij. Hier heb ik veel aan gehad.
Ik ben zelffstandig ondernemer. Door corona had ik meer tijd voor mijn gezin maar wel minder inkomen.
Ik blijf het liefst zolang mogelijk BV geven, maar wil in het najaar wss toch het coronavaccin. Die 2 gaan in mijn ogen niet samen ondanks berichtgeving van het RIVM dat dit veilig zou zijn. Beter safe than sorry, langetermijn effecten zijn nog niet bekend en ik kan nog even rekken met thuiswerken om evt besmetting te voorkomen
Ik ga vanaf nu parttime borstvoeding geven. Dus op de momenten dat ik thuis ben geef ik bv en op het kdv krijgt ze flesvoeding.
Ik geef aaneengesloten al 3,5 jaar borstvoeding, nu aan het tweede kindje.
Ik geef alles gekolfd. Dit kun je nergens aangeven. Helaas is het na 8weken, tongriem en lipbandje klieven en alle hulp niet gelukt hem uit de borst te laten drinken
ik geef minstens 12 maanden borstvoeding, daarna zolang mijn zoontje het wil. mijn vorige 2 kinderen waren er met 12-15 maanden wel klaar mee. de eerste 6 maanden heb ik alleen borstvoeding gegeven, de 6e maanden wel begonnen met oefenhapjes. nu krijgt hij zowel vast voedsel als borstvoeding.
Ik geef niet graag mijn adres zomaar op. Dus mocht ik in aanmerking komen voor een slabbetje dan ontvang ik per mail graag een bevestiging en de vraag voor het opgeven van mijn adres. Bedankt!
Ik had gehoopt op meer en ander soort vragen over kunstvoeding en na een aantal maanden groenten en fruithapjes.
Ik heb 10 jaar geleden een borstverkleining ondergaan. Het geven van borstvoeding was voor mij dus niet vanzelfsprekend.
Ik heb de 6 maanden fulltime gekolfd
Ik heb de eerste 2-3 dagen kunstvoeding moeten geven totdat de borstvoeding op gang kwam. Mijn zoontje was prematuur dus het was zaak dat hij met elke voeding alles binnenkreeg. Er waren geen reserves om te wachten. Toen het op gang was heeft hij alleen borstvoeding gekregen tot een maand of 7, daarna zijn we geleidelijk overgestapt naar kunstvoeding en met 1 jaar volledig gestopt
Ik heb fulltime gekolfd
Ik heb geen eind tijd in gedachten voor het stoppen met borstvoeding. Onze zoon heb ik gevoed tot dat hij zelf wilde stoppen met 30 maanden (toen hij 1, 5 was)
Ik heb geen plan hoe lang ik nog borstvoeding zal geven. Het kind mag dit tot 2 jaar bepalen, daarna maak ik mijn eigen keuze, op dat moment.advies WHO
ik heb geen plan om nog een bepaalde tijd borstvoeding te geven, mijn dochter heeft er nog veel behoefte aan en de melk komt nog steeds (hoewel steeds minder. Dus het hangt af van de behoefte van mijn dochter en mijn productie hoe lang ik nog doorga.
Ik heb het idee dat de belangrijkste vragen achterwege blijven: waarom ben je gestopt en zou je bij een volgende baby weer borstvoeding willen geven etc
Ik heb maar heel kort live borstvoeding kunnen geven; er was te weinig melkproductie en de kleine kon niet goed aanhappen door de anatomie aan mijn kant. Na een overstap op uitsluitend kolven heb ik twee borstontstekingen gehad en ben ik zsm af gaan bouwen naar alleen nog maar flesvoeding.
Ik heb na 2 weken borstvoeding geven borstontsteking gehad, dit heeft zo'n 7 weken geduurd en heb ik nog een week voor in het ziekenhuis gelegen. Daarna het weer opgepakt met begeleiding van een lactatie kundige.
Ik heb vanaf het begin af aan gedeeltelijk borstvoeding gegeven omdat mijn zoontje een verhoogde hoeveelheid voeding nodig had (wegens hoog geboortegewicht). Mijn productie was niet hoog genoeg om dit aan te kunnen.
Ik heb vooral geleerd dat er veel mensen zijn die of gaan voor volledige borstvoeding zo lang mogelijk. Of mensen die er niet aan willen beginnen. Het lijkt een soort taboe, maar hoop dat het opener wordt. Want ik vindt echt dat er niets mis mee is als je maar een paar maanden borstvoeding geeft en dan overgaat op flesvoeding. Het is mooi als je borstvoeding kan gegeven, maar het is ook prima als je het niet doet.
Ik heb wel 2 puntjes. De vraag hoeveelste zwangerschap was dit en daarna de keuze hoeveel kinderen is niet perse hetzelfde. En ik heb geen borstvoeding gegeven omdat ik dat niet kan, Dus had niet het idee dat ik jullie doelgroep was. Echter kon ik wel de hele vragenlijst doorlopen. Misschien helemaal prima hoor. Maar anders is de vraag, heeft u borstvoeding gegeven? Aan het begin misschien wel handig.
Ik hoop dat andere vrouwen kan helpen
Ik hoop dat de begeleiding voor het geven en vooral stimuleren van borstvoeding in ziekenhuizen flink verbeterd wordt. Achteraf had ik veel anders gedaan en minder geluisterd naar de verpleging, erg pro borstvoeding waren zij niet altijd helaas.
Ik mis de onderscheid tussen borstvoeding direct uit de borst of moedermelk uit een flesje. Ik kolf al 8 maanden fulltime zodat mijn dochter moedermelk kan drinken omdat ze de borst niet pakt.
Ik moest aangeven hoe lang ik nog denk borstvoeding te geven, maar ik kon niet aangeven "weet ik niet". Ik weet het namelijk niet; ik zie wel hoe het loopt nu ik dadelijk weer op kantoor moet gaan werken. Daarom heb ik nu maar gegokt.
Ik moest thuis gaan werken vanwege corona, dit gebeurde normaal niet omdat ik leerkracht ben.
Ik ontvang graag een update of het artikel dat nav deze enquête wordt geschreven.

Ik vind dat borstvoeding geven teveel wordt opgedrongen en dat ze daar mee moeten stoppen. Veel mensen gaan het tegen hun zin toch doen omdat andere het van hun verwachten en ze zich anders een slechte moeder voelen. Het is niet meer van deze tijd om mensen zo te behandelen.
Ik vind het bijzonder dat jullie allerlei niet borstvoedinggerelateerde informatie vragen. Had verwacht dat jullie meer zouden willen weten over het verloop of het op gang kwam, of je steun had aan de kraamvedzorgende, of je tips hebt etc.
Ik vind het bijzonder en jammer dat er in deze vragenlijst (weer) de vraag wordt gesteld tot wanneer ik borstvoeding blijf geven. De vraag suggereert dat vrouwen een einddatum moeten plannen. Terwijl ik voeding wil geven tot het niet meer gaat of goed voelt. Ik vind het jammer, want met deze vraag wordt ook bij andere vrouwen nog maar weer gevraagd naar een einddatum, dan ga je vanzelf geloven dat dat zo hoort.
Ik werk al 14 jaar in de geboortezorg en bv is voor mij een natuurlijke keus en heb al mijn kinderen bv gegeven. Ik geniet ervan de mooiste tijd van m'n leven!
Ik werk niet omdat de kinderen van mijn man bij ons zijn komen wonen en nogal een rugzak hebben.
Ik werk wel normaal gesproken maar zit in de ziektewet nu
Ik wil nog toevoegen dat ik heb gemerkt dat er in de kraamperiode meer aandacht voor het opstarten van de borstvoeding is geweest. Dit doordat er ivm corona geen visite mocht komen. Ik heb dit als positief ervaren.
Ik zie nergens de optie op kolven. Sinds dag 3 niet meer live gevoed. Ik nog nu 10 maanden en heb nog voor 3 maanden in de vriezer. Ik weet dus dat ik sowieso het jaar exclusief borstvoeding zal gaan halen.
Ik zou het verlof van de moeders langer willen hebben. Zodat je echt een ben met je kindje om borstvoeding te geven. Ik vond de lokdown heerlijk. Ook in de tijd meer ontwikkeling van je kind zien.
In de mail staat dat het Voedingscentrum kersverse moeders beter kan ondersteunen met borstvoeding geven door middel van deze vragenlijst, maar er komt geen vraag in voor die gaat over hoe de moeder borstvoeding geven ervaart en waar ze tegenaan loopt/is gelopen. Hoe weet het Voedingscentrum dan waar ze beter in kunnen ondersteunen?
In een van de eerste vragen gaat de vraag over hoeveel bevallingen je hebt gehad, maar de vraag start met of het d eeerste zwangerschap is. Het kan de eerste bevalling maar niet de eerste zwangerschap van iemand zijn, om onnodig kwetsen te voormomen zou het fijner zijn als die vraag helderder is geformuleerd.
indien borstvoeding niet mogelijk is, zijn de vragen niet passend.
Ja als er staat hoelang wil je nog borstvoeding geven kan je alleen dagen weken of maanden kiezen. Ik wilde invullen zolang ik het volhoud maar dat kon dus niet.
Jammer dat je niet kan aangeven dat je borstvoeding blijft geven tot,het kind aangeeft niet te willen. De vragen zijn sowieso erg suggestief ervan uitgaande dat je snel stopt met borstvoeding.
KNO i.v.m. kort lip en tongriempje. Werd wel pas na 2/3 weken ontdekt, hiervoor werd gedacht dat hij onvoldoende kracht had voor de borstvoeding
Lactatiekundige in kraamweek mee laten kijken zou de start van borstvoeden bevorderen en veel kwaaltjes en verkeerd aanleren voorkomen!
Leuke vragenlijst, alleen ik kon bij een vraag met hoeveel dagen/weken/maanden niet aanvinken dat ik het niet weet of gewoon meega met flow (dus of mn kindje nog wel wil drinken of ik genoeg melk heb) etc.
Meer informatie over borstvoeding vooraf had heel prettig geweest.
Mijn baan in het algemeen (met oproepdiensten) heeft invloed op borstvoeding geven. Dit is een andere situatie dan bij mijn eerste kind. Verder ging het de eerste weken niet vanzelf. Tepelkloven, flinke stuwing en borstontsteking. Ultrasound therapie heeft me enorm geholpen en zou ik iedereen aanraden. De eerste 5 weken was niet leuk en echt doorzetten. Daarna ging het goed. Daar mag wel aandacht voor zijn wat mij betreft.
Mijn dochter had een te kort tongriemen en daardoor een hoog gehemelte en kon daardoor niet goed aanhappen en blijven hangen. Pas met 3 maanden kon ze ineens de tepel goed pakken. Daarvoor was een tepelhoed nodig maar dat maakte het leven van de borst ingewikkeld. Dat deed wat met mijn productie dus ik heb twee maanden een ritueel gehad van borst, kolven en flesje elke 3/4 uur. Heel intensief. Borstvoeding geven was niet meer genieten, maar keihard werken. Pas na 3 maanden toen de voedingen langzaamaan volledig uit de borst kwamen zonder hoedje begon ik er weer van te genieten en ervaarde ik het gemak ervan. Dit komt kennelijk veel vol en ik was hier niet op voorbereid. Ik ben trots dat ik heb volgehouden en mij er letterlijk in heb vastgebeten. Het was het waard. Maar anderen zeiden wel dat ik de lasten van baten goed moest afwegen want het kostte veel.
Mijn dochter is geboren met een aangeboren afwijking aan haar slokdarm en heeft daardoor de eerste 2 maanden geen borstvoeding gekregen. Ze werd via het infuus gevoed met TPV.
Mijn dochter krijgt wel moedermelk maar niet via directe borstvoeding. Omdat aanhappen niet goed lukte zijn we na 10dagen overgegaan op fulltime kolven.
mijn eerste dochter heb ik 13 maanden borstvoeding gegeven tot ik zwanger werd van mijn tweede het meest van invloed was dat het voor mij heel makkelijk ging, nooit problemen gehad (behoudens overproductie de 1e 3 maanden); zodra ik de 6 maande gepasseerd was was het erg simpel om vol te houden doordat de frequentie naar beneden gaat ik werk als arts, voorheen in het ziekenhuis; als ik daar nu nog gewerkt had had ik het nooit volgehouden omdat je nooit tijd (genoeg) tijd zal krijgen om te kolven - die luxe heb ik bij mijn huidige baan wel dus ik ga het waarschijnlijk nu ook lang volhouden

Mijn zoon is geboren met een moeilijke start en kreeg zijn eerste voeding via een sonde. Het kolven vond ik niks. Daarom is hij op de flesvoeding gebleven
Mijn zoon is prematuur geboren en heb fulltime gekolfd. Wel geprobeerd om ook vanuit de borst te voeden maar dat vond hij te moeilijk. Tot aan zijn uitgerekende datum ben ik van plan moedermelk te geven als dat mogelijk is
Nee goede vragen!
Nee, fijne vragenlijst
nog ter aanvullig (ik las hier geen vraag over): ik wilde borstvoeding tot iig 6 maanden geven, maar het liep zo fijn en goed dat ik het nu nog geef, i.c.m. vaste voeding.
Ondanks dat de borstvoeding nu zo goed gaat , moet ik erbij zeggen dat het met mijn eerste zoon heel anders ging. Het ligt dus niet perse aan mij dat de borstvoeding zo goed gaat, het is ook echt kind en situatie afhankelijk.
Ondanks dat ik aangaf dat ik bevallen was in juni startte de vragenlijst met de stelling dat ik bevallen was tussen 1 maart 2020 en 1 april 2020. Dat lijkt niet helemaal goed te gaan.
Op Facebook onze ervaring gedeeld met corona en een baby van net 5 weken oud
Snap niet waarom ik de exacte geboortedatum van mijn zoon moest opgeven ipv alleen de maand
Soms rare vragen als je bij een vraag eerder aangaf geen borstvoeding kwam er daarna weer een vraag over het geven van borstvoeding
speelt wel mee dat het niet mijn 1e kind was. daarom sneller over op kunstvoeding. niet weer die ellende van toen.
Stewardess dus erg lastig combineren met borstvoeding
Telt borstvoeding afkolven en dan geven ook? Dat heb ik nu wel meegeteld bij gedeeltelijk borstvoeding. Toen probeerde ik minimaal 1 of 2 flesjes per dag borstvoeding te geven ivm immuunsysteem opbouwen
Tijdens de zwangerschap heb ik besloten om borstvoeding te geven maar wel door te kolfen en moedermelk dus in de fles aan te bieden. Hier heb ik voor gekozen om echt samen ouders te kunnen zijn en zodat de kleine niet alleen afhankelijk zou zijn van zijn moeder.
Tip : het is handig om in kaart te brengen welke problemen vrouwen ervaren bij het geven van borstvoeding en hoe ze hiermee omgaan. Dit kunnen lichamelijke en of psychishe factoren zijn. Als moeder voel je intuitief een grote druk om borstvoeding te geven.
Toelichting op borstvoeding: ons zoontje was na de geboorte erf ziek, hij heeft 2 uur lang vast gezeten in het geboorte kanaal en was bijna overleden als ze niet snel genoeg hadden ingegrepen met een keizersnede. Blijkt dat hij een hersenbloeding heeft opgelopen doordat hij zo lang heel erg klem heeft gezeten met zijn hoofdje. Paar maanden later heeft hij een herbloeding gehad. Omdat ons zoontje zo ziek was en constant in het ziekenhuis lag was het niet haalbaar om borstvoeding te geven, ik had ook geen melkproductie, ik lag na de bevalling 10 dagen in het ziekenhuis blijkbaar met een interne bloeding waar ze pas na dag 9 achter waren gekomen. Bloedtransfusie gehad van 3 zakken bloed. Door al de pech geen borstvoeding kunnen geven helaas! Maar hij groeit net zo hard met de fles!
Vanuit het ziekenhuis werd ik aangestuurd om kunstvoeding te geven. Dit omdat mijn kind 100 gram te weinig was en als dysmatuur werd beschouwd. Hier heb ik niet naar geluisterd en ben gelijk borstvoeding gaan geven. Gelukkig is dat goed gegaan en heb ik mijn eigen gevoel gevolgd.
Voor mij was borstvoeding geven een wens. Maar had al de ervaring met 2 eerdere kinderen, waarbij ik koste wat kost borstvoeding wilde geven en daar uiteindelijk zelf heel ongelukkig van werd. (En daardoor mijn kinderen ook.) Door nu niet te starten met borstvoeding (wegens omstandigheden) was de kraamperiode veel fijner. Het zou fijn zijn als de nadruk vanuit bijvoorbeeld het Voedingscentrum niet zo ligt bij borstvoeding geven, maar meer bij kijk wat fijn is voor jou en je kindje.
Vraag 12a. klopt niet. Ik moest hier invullen hoe lang ik nog van plan ben om borstvoeding te geven. Ik vulde 24 maanden in, omdat de optie "dat weet ik nog niet, zolang wij het beiden prettig vinden", niet ingevuld kon worden.
Vragenlijsten niet op zondag versturen indien mogelijk, hierdoor kan ik pas later reageren en loop ik ws het slabbetje voor mijn dochtertje mis, wat ik erg jammer vind Ik ben op zondag altijd off line omdat ik die dag als rustdag hou
Waarom nu weer corona erbij. Ik vind dat dat erg jammer. Ik wordt uitgenodigd om een vragenlijst in te vullen over voeden en dan opeens weer corona erbij
Wat betreft hoe lang ik borstvoeding wil geven: zolang het lukt. Ik heb geen minimaal aantal weken/maanden. Zolang het goed gaat blijf ik het geven, mocht het niet meer haalbaar zijn dan stop ik.
Wat heeft een opleiding en het inkomen te maken met het geven van borstvoeding?
Wat is het doel hiervan?
Wat mij opviel was dat voorlichtingsavond van borstvoeding geven heel erg gericht was op het overtuigen van vrouwen om borstvoeding te geven en zou naar mijn mening meer aandacht hebben kunnen besteden aan wat je zou verwachten van het geven van borstvoeding. Dus meer praktische kant daarvan en voorbereiden op eventuele moeilijkheden. Ik denk dat dat niet behandeld werd omdat men bang is dat het wellicht vrouwen dan afschrikt?
zoon is prematuur geboren met 35 wk en 6 dgn. we hebben nog 2 wk in 2 verschillende ziekenhuizen doorgebracht ivm moeilijke start.

Over Flycatcher

Onderzoeksbureau Flycatcher is in 2000 ontstaan als spin-off van de Universiteit Maastricht. Inmiddels is Flycatcher uitgegroeid tot een middelgroot onderzoeksbureau met een enthousiast team van academisch geschoolde onderzoekers en innovatieve IT-specialisten. Het uitgangspunt is dat onderzoek aantoonbaar moet bijdragen aan het nemen van de juiste beslissingen op basis van betrouwbare, compacte en beleidsrelevante informatie. In onze visie zijn kennis en inzicht onmiskenbare succesfactoren voor alle organisaties, zowel profit als non-profit.

We zijn actief in diverse sectoren en bestrijken een breed onderzoeksveld van evaluatie-onderzoek en werkbelevingsonderzoek tot communicatie-onderzoek en klanttevredenheidsonderzoek. Voor elke vraag zoeken we naar de beste oplossing waar onze opdrachtgevers verder mee kunnen.

Wij zijn lid van de MOA en van de wereldwijde branchevereniging van onderzoeksbureaus ESOMAR. Verder zijn we kennispartner van de Stichting INK en VNG Realisatie en sponsoren wij de NPSO (Nederlandstalig Platform voor Survey Onderzoek).

Wij hanteren hoge normen als het gaat om de bescherming van privacy. Wij onderschrijven de Integriteitscode van de MOA en hanteren de 10 regels uit de Fair Data Privacy Code. Tevens zijn wij in het bezit van de kwaliteitskeurmerken ISO 20252, ISO 14001 en ISO 27001. Dit onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van deze keurmerken.

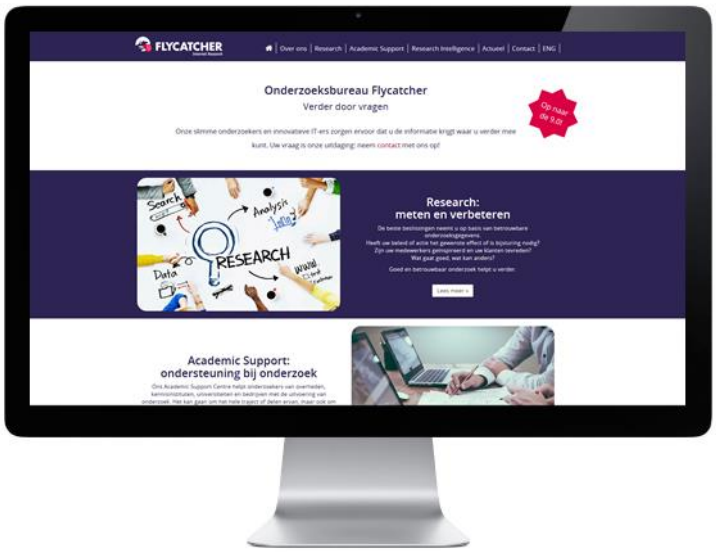

Meer informatie: www.flycatcher.eu

Verder door vragen

www.flycatcher.eu

Postbus 380 6200 AJ Maastricht tel. 043 326 29 92 info@flycatcher.nl
Volg ons op Twitter @FlycatcherLive